

ÖVERSIKTSPLAN
MITT VÄRNAMO 2035
MANDATPERIOD 1

PLANFÖRSLAG

PLANERINGSUNDERLAG

KONSEKVENSBESKRIVNING

Antagen av Kommunfullmäktige 2019-05-29 § 111

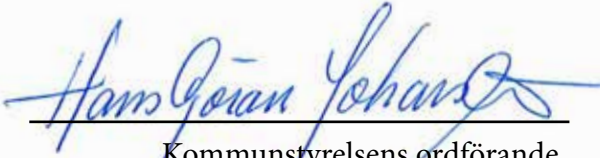

Så här vill vi att framtiden ska se ut,

År 2035 vill vi vara 40 000 invånare i Värnamo kommun. Vi vill vara en attraktiv kommun att verka och bo i - en hållbar, trygg kommun med fokus på tillväxt.

Översiktsplanen har sin utgångspunkt i den växande kommunen och pekar ut riktningen för kommande års utveckling. Översiktsplanen har fyra fokusområden: attraktiv kommun, goda kommunikationer, utveckling av mark och vattenområden samt hållbar näringslivsutveckling. Dessa områden är viktiga för att vi ska utveckla kommunen i enlighet med vår vision och att vi ska nå målet – 40 000 invånare år 2035. Värnamo kommun ska ha en attraktiv centralort, livskraftiga tätorter med god service och en levande attraktiv landsbygd.

Värnamo kommun vill sätta människor som bor och verkar här i fokus - i nutid och i framtid. Översiktsplanen är därför ett av våra viktigaste strategiska dokument och utgör grunden för hur vi vill att kommunen ska utvecklas i framtiden.

Kommunstyrelsens ordförande
Hans-Göran Johansson

Värnamo kommuns översiktsplan antogs i Kommunfullmäktige den 29 maj 2019. Det justerade protokollet anslogs på kommunens hemsida den 5 juni. Beslutet om att anta översiktsplanen överklagades inte och planen vann således efter tre veckor laga kraft. Översiktsplanen är gällande från och med den 27 juni 2019.

Översiktsplanen avser mandatperiod ett vilket omfattas av åren 2018-2022. Översiktsplanen kommer under mandatperiod två att aktualitetsprövas varvid en ny version av översiktsplanen, Mitt Värnamo 2035 kommer att tas fram.

Politisk styrgrupp

Samhällsbyggnadsnämnden

Referensgrupp

Hans Göran Johansson	Ordförande, kommunstyrelsen (KS)
Ulla Gradeen	KS presidium
Gottlieb Granberg	KS presidium
Ulf Svensson	Kommundirektör
Conny Eskilson	Samhällsbyggnadsförvaltningschef
Lars Alkner	Kulturförvaltningschef
Heidi Skov Ragnar	Medborgarförvaltningschef
Stina Gof	Utvecklingsavdelningschef
Jesper du Rietz	Tekniska förvaltningschef
Karin Kihlman Thornell	Barn- och utbildningsförvaltningschef
Gunnel Lundgren	Omsorgsförvaltningschef

Projektledare

Emma Nordstrand	Planeringsarkitekt
Kristoffer Karlsson	Planeringsarkitekt

Arbetsgrupp

Behnam Sharo	Stadsarkitekt
Frida Fälth	Planeringsarkitekt
Peter Gustavsson	Trafikplanerare
Jonny Engström	Bygglovsarkitekt
Peter Andersson	Kommunantikvarie
Liselotte Andersson	GIS-ingenjör
Lars Magnusson	Mark- och exploateringschef
Jesper de Rietz	Tekniska förvaltningens chef
Claes Karlsson	Fastighetschef
Pär Liljekvist	Brandingenjör

Illustrationer

Emma Nordstrand
Kristoffer Karlsson

Fotografier

Kristoffer Karlsson
Lars-Ingvar Björk
symbolbilder.se

Story Map

Kristoffer Karlsson

Kartor, GIS-analyser

Carina Lövgren
Liselotte Andersson m fl

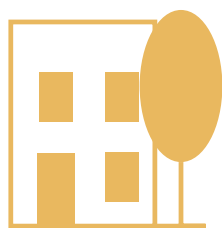
Konsekvensbedömning

Åsa Lindblad,
Matz Jönsson

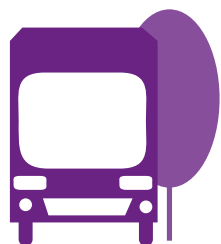
Tema arkitekter i Malmö i
samarbete med PE-gruppen

Innehållsförteckning

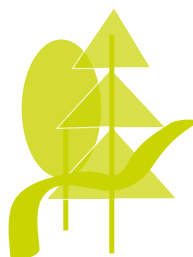
1. Översiktsplanering	6
1.1 Översiktsplanens upplägg	6
1.2 Rullande översiktsplan	8
2. Om planförslaget	9
2.1 Planförslagets upplägg	10
2.2 Planens fyra fokusområden	13
2.3 Fyra fokusområden, men en målbild	15
3. Planeringsstrategier för fokusområdet Attraktiv kommun	18
3.1 Attraktiv & hållbar bebyggelseutveckling	19
3.1.1 Ställningstaganden	28
3.3 Bevara och utveckla kulturmiljön	32
3.3.1 Ställningstaganden	34
3.4 Med fokus på skola och utbildning	36
3.4.1 Ställningstaganden	37
3.5 Omsorgsfull, trygg och hälsosam kommun	38
3.5.1 Ställningstaganden	39
3.6 Mänsklig kommun med plats för alla	40
3.6.1 Ställningstaganden	42
3.7 Kommun med plats för kultur	44
3.7.1 Ställningstaganden	45
3.8 Mark- och vattenanvändningskarta för fokusområdet Attraktiv kommun	46
3.8.1 Förklaringar	47
3.9 Konsekvenser	49
4. Planeringsstrategier för fokusområdet Goda Kommunikationer	54
4.1 Kapacitetsstark, tillförlitlig och väl utbyggd kommunikation	55
4.1.1 Ställningstaganden	56
4.2 Ett balanserat trafiksystem	57
4.2.1 Ställningstaganden	63
4.3 Utveckla stråk och noder	66
4.3.1 Ställningstaganden	67
4.4 Höghastighetsjärnvägen	68
4.4.1 Ställningstaganden	69
4.5 Mark- och vattenanvändningskarta för fokusområdet Goda kommunikationer	70
4.5.1 Förklaringar	71
4.6 Konsekvenser	72

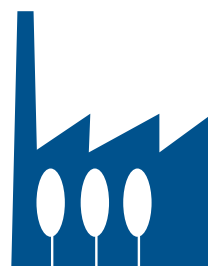
Attraktiv
kommun

Goda
kommunikationer

Utveckla mark- &
vattenresurser

Främja hållbar
näringslivsutveckling

5. Planeringsstrategier för fokusområdet Utveckla mark- och vattenresurser	76
5.1 Långsiktig och hållbar teknisk försörjning	77
5.1.1 Ställningstaganden	80
5.2 Kommun med fokus på förnyelsebar energi	82
5.2.1 Ställningstaganden	83
5.3 Kommun med plats för vindkraft	84
5.3.1 Ställningstaganden	88
5.4 En klimatanpassad kommun	89
5.4.1 Ställningstaganden	91
5.5 Miljö- och hälsosäker kommun	92
5.5.1 Ställningstaganden	101
5.6 Naturmiljön som resurs	104
5.6.1 Ställningstaganden	110
5.7 Bevara och utveckla jord- och skogsbruksmarken	114
5.7.1 Ställningstaganden	116
5.8 Mark- och vattenanvändningskarta för fokusområdet Utveckla och mark- och vattenresurser	117
5.8.1 Förklaringar	118
5.9 Konsekvenser	119
6. Planeringsstrategier för fokusområdet Främja hållbar näringslivsutveckling	123
6.1 Livsarenan Värnamo kommun	124
6.1.1 Ställningstaganden	125
6.2 Besöksvänliga Värnamo kommun	126
6.2.1 Ställningstaganden	127
6.3 Plats för och näring till näringslivet	128
6.3.1 Ställningstaganden	130
6.4 Ett starkt kommuncentrum, en stark kommun	131
6.4.1 Ställningstaganden	132
6.5 Mark- och vattenanvändningskarta för fokusområdet Främja hållbar näringslivsutveckling	133
6.5.1 Förklaringar	134
6.6 Konsekvenser	135

1. Översiktsplanering

Syftet med översiktsplanering är att vägleda den fysiska planeringen i kommunen så att den utveckling som sker sammantaget ska bli så bra som möjligt. Var det byggs och hur mark- och vattenområden används är av största vikt om kommunen ska kunna uppnå en hållbar och attraktiv utveckling.

Det strategiska verktyget för att vägleda kommunen mot en önskad utveckling är översiktsplanen. Planen ska vara vägledande för beslut om bebyggelse och hur mark- och vattenområden ska användas. Den ska också redogöra för hur kommunen avser tillgodose riksintressen och miljökvalitetsnormer.

De konsekvenser som planförslaget medför ska beskrivas både i enlighet med miljöbalkens krav på att redogöra för betydande miljöpåverkan och i enlighet med plan- och bygglagens krav.

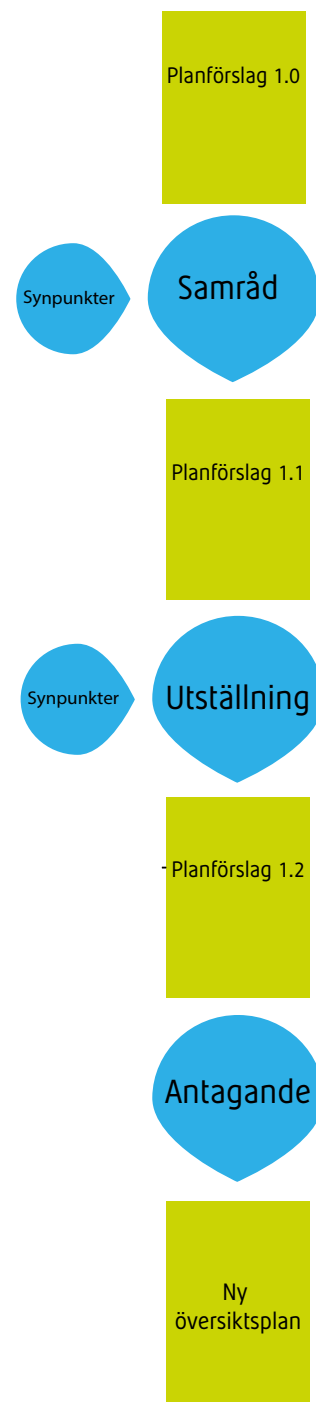
En viktig del i planprocessen att ta fram planen är att den ska samrådaskommuniceras med medborgarna, grannkommuner, myndigheter och andra berörda. Det avslutande steget i processen är att planen ställs ut i minst två månader innan den kan antas av kommunfullmäktige.

För tätorter och andra områden med komplicerade förhållanden kan kommunen göra fördjupningar av översiktsplanen och det tillkommer ett tidigare okänt allmänt intresse kan ett tematiskt tillägg göras.

1.1 Översiktsplanens delar

Värnamo kommuns översiktsplan, Mitt Värnamo 2035, är en strategisk plan som redogör för de principiella ställningstaganden som kommunen ser för mark- och vattenområden och för den byggda miljön. De ställningstaganden som återfinns i planen är i huvudsak av övergripande betydelse för hela kommunens utveckling.

Översiktsplanen redogör för kommunens ställningstaganden för olika ämnesområden och för olika geografiska områden i kommunen. I efterkommande fördjupningar kommer dessa ställningstaganden omsättas i preciserad mark- och vattenanvändning som exempelvis visar var vi vill se nya bostadsområden eller vilka grönytor som ska sparas för rekreation och dagvattenhantering.

Så här ser processen ut för att ta fram en ny översiktsplan. Vid samråd och utställning, ges tillfälle att ge synpunkter, Processen styrs av plan- och bygglagen.

ÖVERSIKTSPLAN FÖR VÄRNAMO KOMMUN MITT VÄRNAMO 2035

Under processen att ta fram ny översiktsplan har kommunens förslag till områden för landskapsutveckling i strandnära läge (LIS) varit en del av planförslaget under planens samråd. Efter samrådet har LIS-förslaget av bland annat lästekniska skäl flyttats till en till översiktsplanen hörande tematiskt tillägg, (TÖP).

Tre delar

Översiktsplanen består av tre delar; planförslag, planeringsunderlag och en konsekvensbeskrivning. Översiktsplanen är upplagd på sådant sätt att planförslaget hålls skilt från planeringsunderlaget. I planförslaget är det enbart kommunens ställningstaganden som redogörs för medan planeringsunderlaget enbart redogör för de förutsättningar och allmänna intressen som planförslaget ska ta hänsyn till.

Till planen finns en separat konsekvensbeskrivning där konsekvenserna av planförslaget framgår. Konsekvenserna är också beskrivna kontinuerligt i planförslaget med ambitionen att de mer betydande konsekvenser som planförslaget ger upphov till ska framgå

tydligt. Konsekvensbeskrivningen redogör även för de konsekvenser som den tematiska översiktsplanen, Landsbygdsutveckling i strandnära läge ger upphov till.

Digital karta

Till planen finns även ett digitalt kommunikationsverktyg (i plattformen Storymap) där planförslaget och planeringsunderlaget redogörs för i digitala och interaktiva kartor parallellt med texten.

Hänvisningar

Mellan planens olika delar finns hänvisningar som instruerar var man kan läsa mer om vilket planeringsunderlag som har betydelse för planförslaget och vilket planeringsunderlag som planförslaget berör. I planen förekommer även hänvisningar till andra planer och beslut som har betydelse för planen (se illustrationerna till vänster).

Symbol som hänvisar till ett kommunal plan eller beslut.

Symbol som hänvisar till ett planeringsunderlag

Symbol som hänvisar till översiktsplanens ställningstaganden.

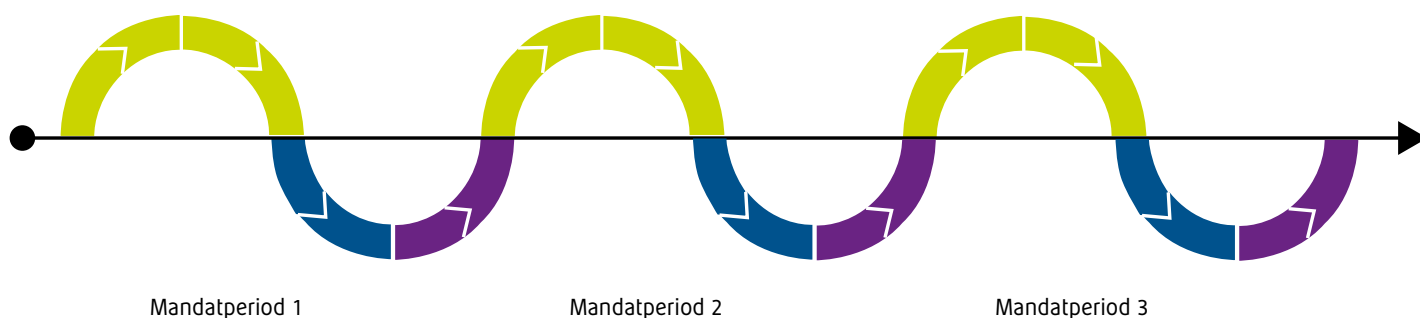
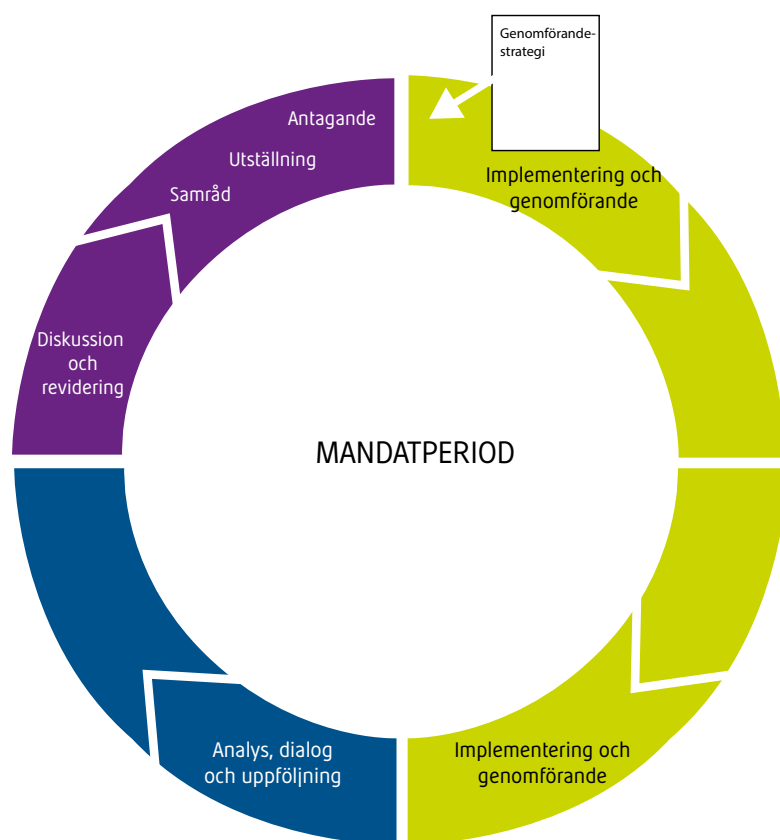
1.2 Rullande översiktsplan

Översiktsplanering ska vara en kontinuerlig process. Planen ska vara ett långsiktigt styrdokument för kommunens fysiska utveckling vilket kräver en bred politisk förankring. Planen måste också vara aktuell för att kunna fungera som vägledning vid såväl kommunens egna som andra myndigheters beslut om lokaliseringar, detaljplaner och bygglov. Minst en gång varje mandatperiod ska kommunen därför ta ställning till planens aktualitet.

Under de första åren efter att planen har antagits eller aktualiserats implementeras översiktsplanen och användas som vägledning i den fysiska utvecklingen och beslutsfattandet i kommunen. Under den andra fasen inleds ett uppföljningsarbete. Under denna fas analyserar kommunen hur planen har tillämpats, om några nya behov har uppstått, om planen speglar den rådande politiska viljan och om nya förutsättningar har tillkommit. Under denna fas finns möjlighet att föra dialog med medborgarna eller tid för intern dialog. Den tredje och sista fasen är reviderings- och beslutsfasen där planen justeras och antingen aktualitetsförklaras eller om ett behov finns antas på nytt.

Genomförande

I samband med att översiktsplanen ska aktualiseras kommer en strategi att tas fram som visar i vilka delar som planens ska genomföras. Strategi redogör för vilka projekt, åtgärder, utredningar och fördjupningar som kommunen har för ambition att göra under mandatperioden. Genomförandestrategin kommer fungera som ett av kommunens prioriteringsunderlag för beslut om resursfördelning.

2. Om planförslaget

2.1 Planförslagets upplägg

2.2 Planförslagets fokusområden

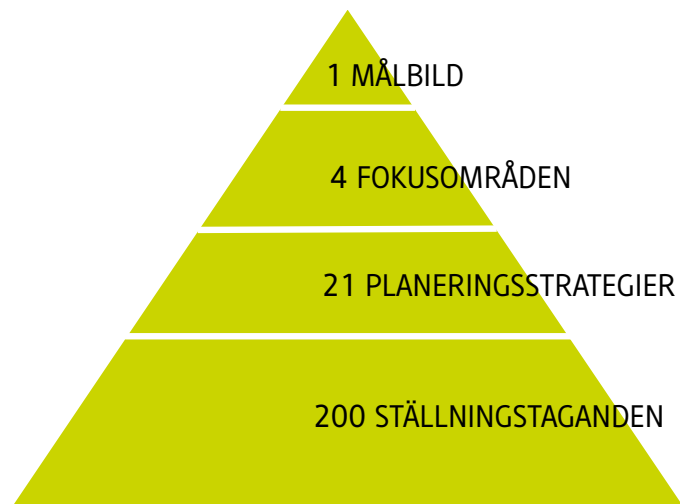
2.3 Fyra fokusområden, men en målbild

2.1 Planförslagets upplägg

Planförslaget är upplagt som en pyramid med målbilden om Mitt Värnamo 2035 i toppen. Målbilden bärs upp av översiktsplanens fyra fokusområden, som planens politiska styrgrupp har valt ut.

Fokusområdena är breda och för att kunna uppnå dessa krävs vägledning i en rad frågor och för varje fråga finns en planeringsstrategi. Varje fokusområde är således uppbyggt av ett antal planeringsstrategier.

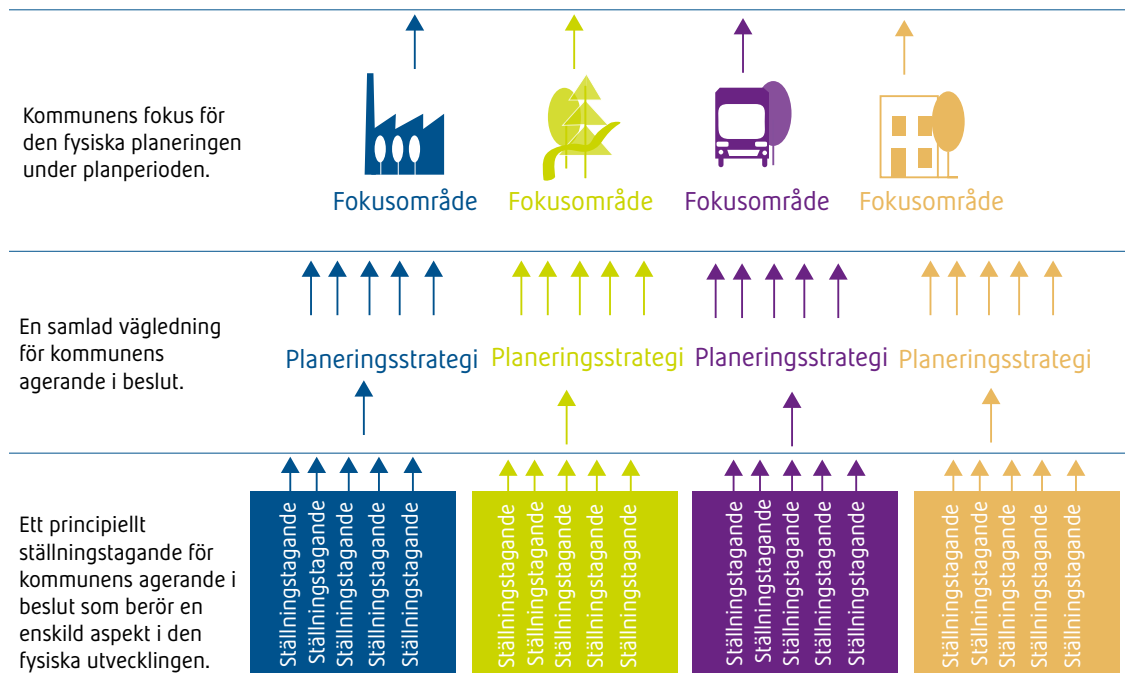
Planeringsstrategierna består av de ställningstaganden eller viljeinriktningar som kommunen upplever viktiga för att uppnå önskad utveckling i den aktuella frågan och i slutändan en hållbar fysisk utveckling och målbilden, Mitt Värnamo 2035.

Kommunens målbild för kommunens fysiska utveckling.

Målbild - Mitt Värnamo 2035

Fokusområdenas upplägg

Varje planeringsstrategi inleds med en generell beskrivning över varför strategin är viktig. Strategierna är vid behov uppdelade i olika underrubriker. Sist i varje planeringsstrategi finns ställningstagandena samlade. Även dessa är vid behov strukturerade i underrubriker. Efter alla planeringsstrategier som respektive fokusområde omfattas av finns en mark- och vattenanvändningskarta. Till kartan finns en teckenförklaring som redogör för de aspekter av ställningstagandena som gäller för geografiska områden och en kort redogörelse för hur kommunen avser att fatta beslut för respektive område. Sammanlagt finns således fyra mark- och vattenanvändningskartor till översiktsplanen.

Konsekvenser

Efter varje fokusområde redogörs för de mest betydande konsekvenserna av planförslaget. De utgår från miljömål, folkhälsomål och allmänna hållbarhetsbedömningar.

En del ställningstaganden ger positiva effekter för vissa delar av kommunen och negativa för andra. Det finns även ställningstaganden som strider mot varandra. Dessa behöver vägas och jämkas samman i senare delar av planprocessen. Detta är en naturlig del i översiktsplanering vars syfte är att peka ut en riktning för hur den fysiska utvecklingen ska se ut. En förutsättning för hållbar utveckling är just att det finns en tydlig planering och viljeinriktning för hur den fysiska miljön ska utvecklas. För att möjliggöra detta och goda avvägningar krävs kunskap kring vilka konsekvenser som planförslaget ger.

I samband med konsekvensbeskrivningen finns en värderos (se beskrivning följande sida).

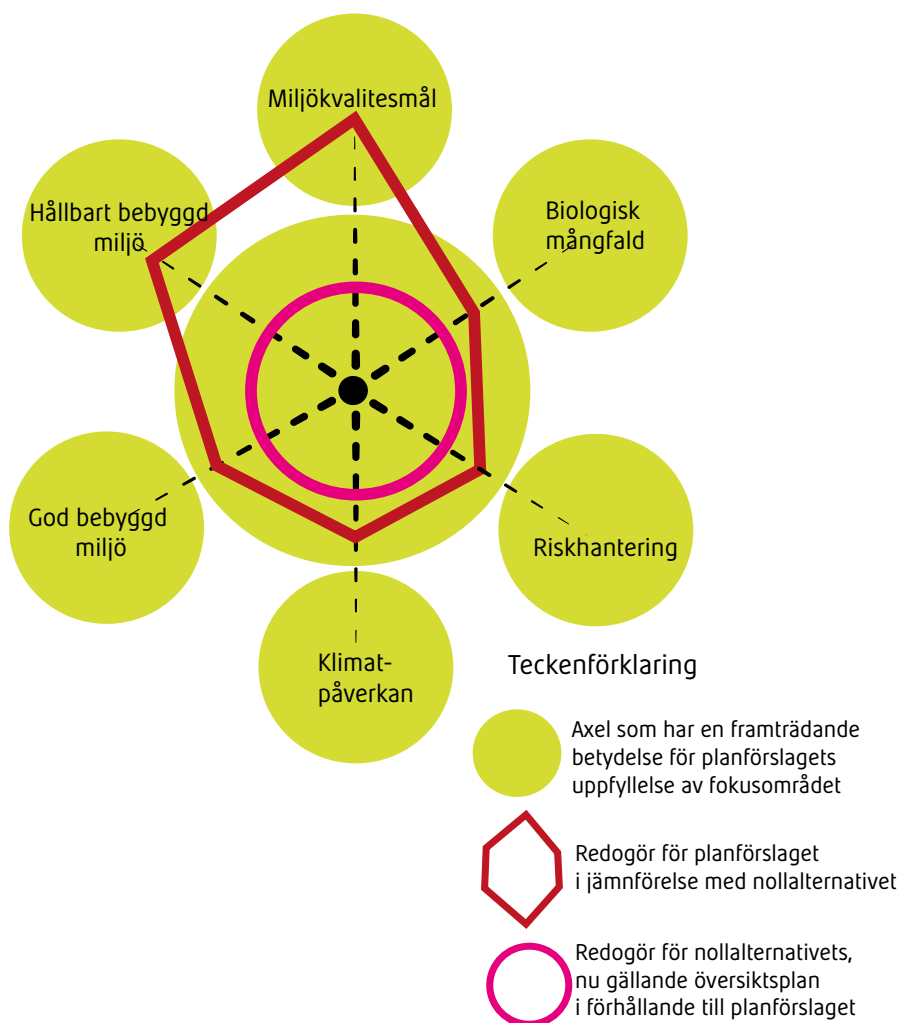
Värderosen

Värderosen är ett utvärderingsverktyg som ursprungligen är framtagen för att illustrera hållbar utveckling. Arbetet för en hållbar framtid är beroende av ett helhetsperspektiv där ekonomiska, fysiska, ekologiska och sociala dimensioner vägs in.

Värderosen kan vara en del i en metod för att beskriva en nulägesituation med flera olika faktorer och som en metod för att jämföra olika utfall med varandra. Värderosen ger en kortfattad och översiktlig värdering av ett utfall och måste därför kompletteras med annan information.

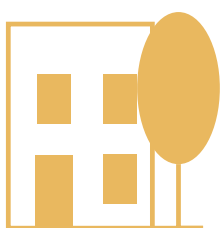
I översiktsplanen pekar värderosens axlar på i vilken grad planförslaget uppfyller de kriterier, mål med mera som anses ha störst betydelse de fyra fokusområdena. Den redogör även för förhållandet till den nu gällande översiktsplanen som valts att vara nollalternativ. Detta görs i syfte att synliggöra graden av måluppfyllelsen för varje enskild axel i förhållande till nollalternativet men även för att illustrera hur väl planförslaget uppfylls för varje fokusområde som helhet.

Värderosen gör det möjligt att jämföra olika planförslag och synliggöra var i planförslaget styrkor och svagheter ligger i förhållande till olika alternativ.

Exempel på värderos.

2.2 Planens fyra fokusområden

Fokus - Attraktiv kommun

Värnamo är en attraktiv kommun. Att vara en attraktiv kommun är dock inget statiskt tillstånd utan en process som måste utvecklas i takt med omvärlden och i takt med de människor i vars ögon bedömningen görs.

Attraktivitet är komplext och kan betyda många olika saker. För den fysiska planeringen av en attraktiv kommun tror vi att fokus bör läggas vid att utveckla en kommun som är enkel och attraktiv att besöka, leva och arbeta i. Ur ett samhällsbyggnadsperspektiv handlar det även om att skapa förutsättningar för bostäder, trygghet, jämställdhet och folkhälsa för alla kommuninvånare oavsett bakgrund och förutsättningar.

Fokus - Goda kommunikationer

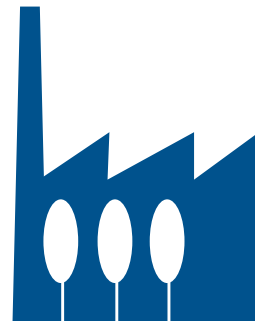
Framtidens infrastruktur för kommunikation ska klara framtida klimatförändringar samtidigt som den själv ska motverka dessa. Transporter står idag för en stor del av utsläppet av koldioxid och med en ökad befolkning ökar resandet. Att minska resbehovet och att utveckla ett system som ger förutsättningar för hållbara transporter är nödvändigt för att uppnå en hållbar framtid.

Att verka för att utveckla kollektivtrafik, stråk och noder underlättar för resande mellan olika delar av kommunen men också inom regionen, vilket kommer medföra en större arbetsmarknadsregion och underlätta för fler att bosätta sig, studera och arbeta i Värnamo kommun.

En annan mycket viktig aspekt i att verka för goda kommunikationer i kommunen är att fortsätta verka för en fortsatt utbyggnad av fibernätet. Datakommunikation är numera en självklarhet för boende och företag. Utvecklingen minskar avstånd och möjliggör för arbete hemifrån, vilket utgör en viktig del i kommunens landsbygdsutveckling.

Fokus - Hållbar näringslivsutveckling

En kommun med ett mångsidigt näringsliv där det är attraktivt att etablera och driva företag är eftersträvaransvärt, men tillväxten bör ske hållbart och med eftertanke. Näringslivets och handelns utveckling är beroende av kommunens fysiska planering för att ge plats åt nya verksamheter med olika förutsättningar och behov men även för nödvändig infrastruktur, till exempel för att säkra kompetensförsörjning. Det är väsentligt att kommunen kan tillgodose lokal- och markbehov för företag, såväl för småföretag som internationella storföretag som önskar etablera sig i kommunen eller utöka sin befintliga verksamhet.

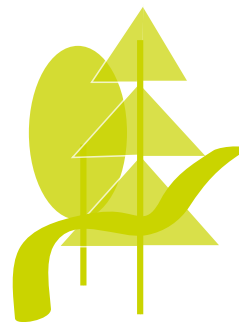

Fokus -

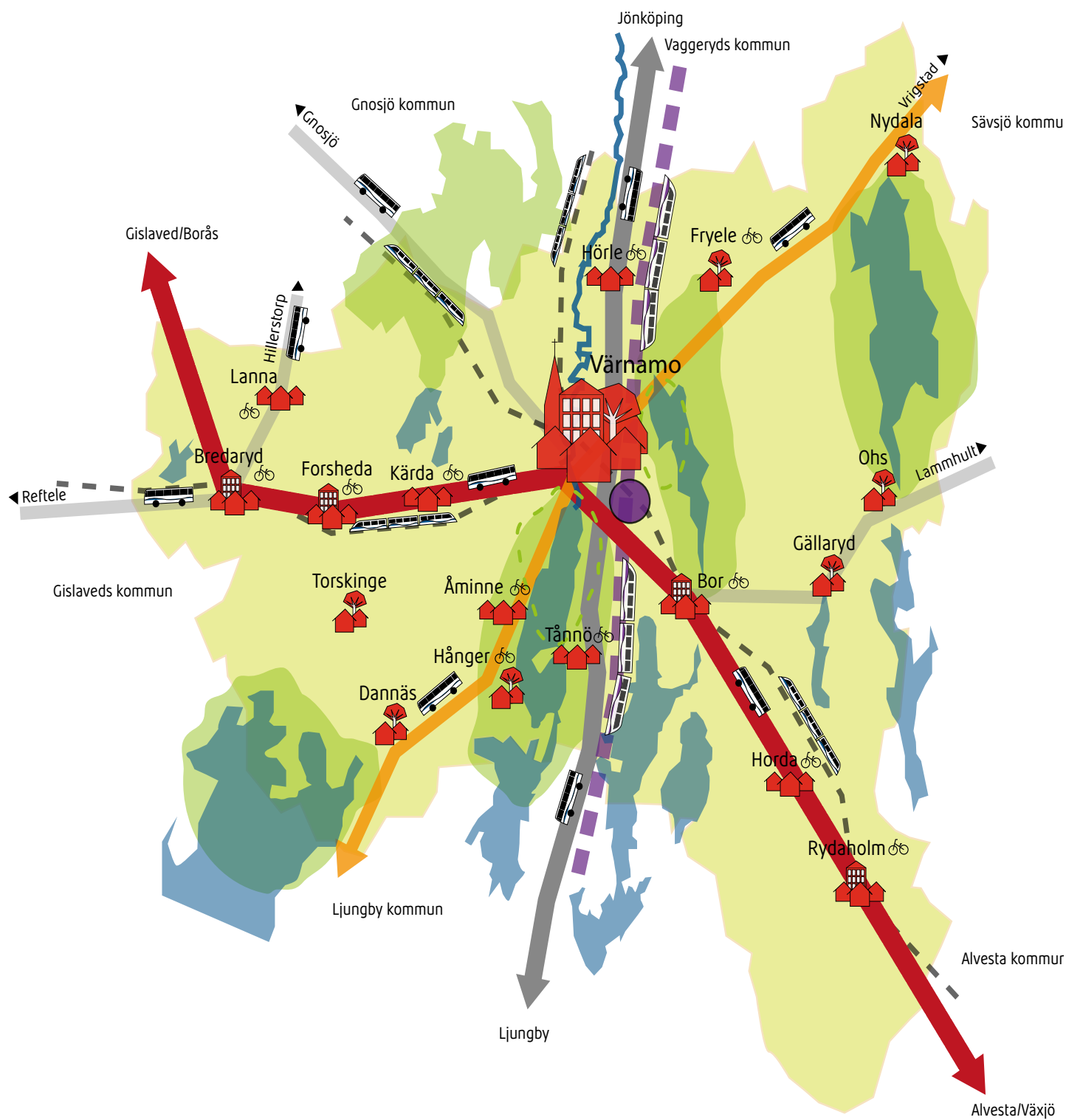
Utveckla och bevara mark- och vattenområden

En attraktiv kommun är en kommun som ger miljöfrågorna hög prioritet. Miljömål och miljöaspekter ska ha företräde när den hållbara kommunen planeras. Ett viktigt mål är att på lång sikt säkerställa och tillfredsställa människors behov av naturgivna förutsättningar. Att långsiktigt bevara ekosystemens produktionsförmåga och att inte utsätta natur och människors hälsa för negativ miljöpåverkan är också grundläggande.

En av Värnamo kommuns stora resurser är dess natur- och vattenmiljöer. Kommunen bör i sin planering verka för att utveckla och säkra områden för friluftsliv och tätortsnära naturområden för kommuninvånarnas hälsa och välbefinnande.

2.3 Fyra fokusområden, men en målbild

-Att bygga på en stark struktur

Sammantaget ger planens fyra fokusområden översiktsplanens målbild om Mitt Värnamo 2035 - en långsiktig, hållbar strukturbild som tar hänsyn till Värnamo kommuns unika värden och de regionala och mellankommunala samband som har betydelse för kommunens utveckling.

Målbilden bygger på kommunens nuvarande struktur och bygger vidare på redan befintliga strukturer och samband. Att ha en tydlig målbild för den fysiska utvecklingen ger förutsättningar för att nyttja den potential som finns i och runt kommunen. Målbilden kommunicerar vad Värnamo kommun vill för andra aktörer och samverkansparter och tar hänsyn till de ekologiska förutsättningarna liksom till sociala och ekonomiska aspekter.

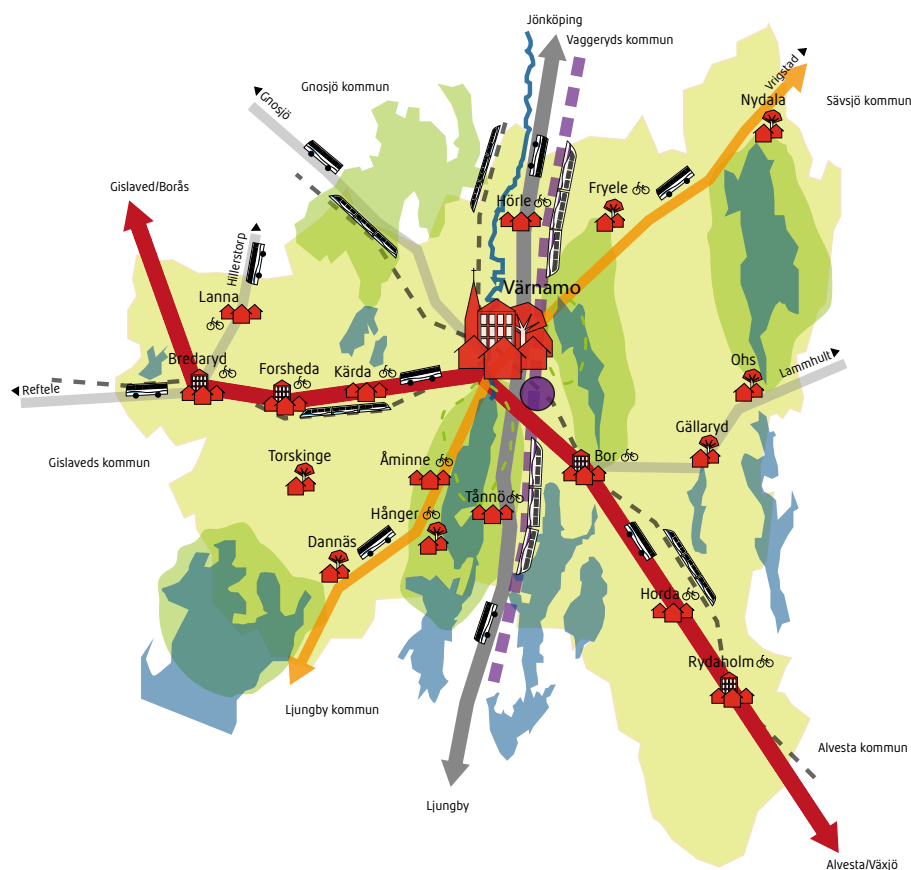
Målbilden ger förutsättningar för att utveckla och integrera kommunen i en större och mer effektiv arbetsmarknadsregion som både kan kompetensförsörja kommunens verksamheter och företag, samt göra det mer attraktivt för nya medborgare att flytta till kommunen. Detta kan också generera i en ökad vilja bland kommuninvånarna att bo kvar i Värnamo även om arbete eller studier sker på annan ort.

Målbilden gynnar kollektivt resande. Detta görs bland annat genom att bidra till ett ökat reseunderlag när fler medborgare bor närmare hållplatser eller strukturer med kollektivtrafik. För att generera bättre reseunderlag måste kommunen kraftsamla utvecklingen till befintliga tätorter och till tätortsbandet som knyter samman kommunen med regionen och med omvärlden. En samlad bebyggelse i stråk och i noder ger underlag för goda kommunikationer och möjliggör samtidigt för utveckling av service, skola, omsorg, privata funktioner och arbetsplatser.

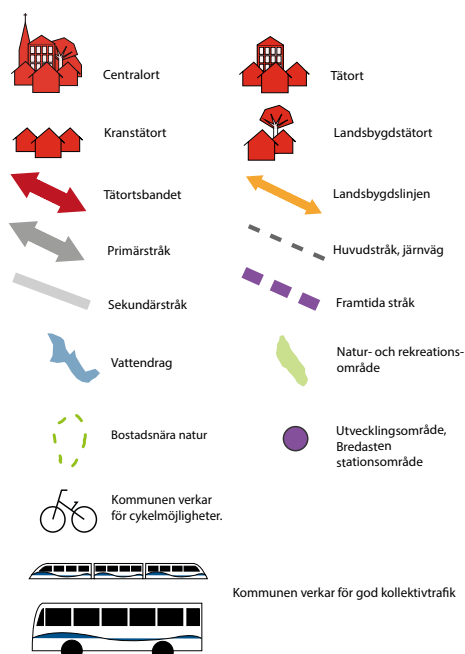
Målbilden verkar för positiv utveckling av kranstättorterna. Dessa kan erbjuda goda möjligheter till boende i egen bostad med effektiva och hållbara pendlingsmöjligheter till ett större utbud av service och arbetsplatser i Värnamo centralort. Landsbygden lyfts fram genom att vi pekar ut en landsbygdslinje. Detta stråk löper i motsatt riktning i förhållande till tätortsbandet genom kommunen. Kommunen önskar genom att lyfta denna landsbygdslinje verka för utvecklingen av kommunikationer och service utmed stråket och därmed verka för landsbygdsutveckling.

Målbilden ett livskraftigt tätortsband med god service men också förutsättningar för en attraktiv och levande landsbygd. När kommunens tätorter stärks och får bättre underlag för service stärks också omkringliggande landsbygdsområden. Det blir enklare att bosätta sig i landsbygdsorterna när service och goda kommunikationer finns närmare till hands.

Målbilden tar även hänsyn till de mark- och vattenområden som är av kommunal betydelse för miljön och för rekreation. Sammantaget ger målbilden förutsättningar för en hållbar framtid och för en attraktiv kommun, för utveckling av mark och vattenresurser, för goda kommunikationer och en hållbar näringslivsutveckling.

Målbild - Mitt Värnamo 2035

3. Planeringsstrategier för fokusområdet Attraktiv kommun

Attraktiv och hållbar bebyggelseutveckling

- Planering

- Bebyggelseutveckling i tätorterna

- Bebyggelseutveckling för landsbygden

- Grönstruktur

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

- Kommunens LIS-områden

Bevara och utveckla kulturmiljön

Med fokus på skola och utbildning

Omsorgsfull, trygg och hälsosam kommun

- Folkhälsa

- Vård och omsorg

- Trygghet och tillgänglighet

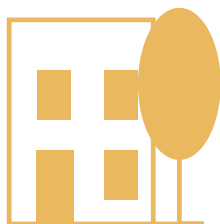
Mänsklig kommun med plats för alla

- Bostadsförsörjning

- Integration, jämlikhet och jämställdhet

- Barnperspektiv

Kommun med plats för kultur

3.1 Planeringsstrategi: Attraktiv och hållbar bebyggelseutveckling

Planeringsstrategin har en koppling till de nationella miljömålen: Begränsad klimatpåverkan, Ett rikt växt och djurliv och God bebyggd miljö

Läs mer om Värnamos bebyggelsestruktur: Planeringsunderlag kap 8 Bebyggelse och offentlig service, sid 95.

Syftet med planeringsstrategin är att redovisa kommunens viljeinriktning för den fysiska utvecklingen med målet en hållbar och attraktiv framtid. Strategin behandlar inte bara ställningstaganden för att använda marken optimalt, utnyttja befintlig infrastruktur och skapa underlag för service utan också ställningstaganden för att skapa hållbara och attraktiva livsmiljöer. Planeringsstrategin redovisar kommunens viljeinriktningar för hur bebyggelse och grönstruktur ska utvecklas.

Den principiella strategin för Värnamo kommuns bebyggelseutveckling redovisas i form av en förenkling av kommunens målbild (se nästa sida). Målbilden utgår från kommunens strukturella förutsättningar; väg- och järnvägsinfrastruktur och tätorternas geografiska lokalisering.

Målbilden redogör för Värnamo stads centrala roll för kommunens utveckling. Ny bebyggelse ska i enlighet med målbilden i första hand koncentreras till centralorten, tätortsbandets tätorter, till centralortens kranstättorter och till landsbygdsorterna i syfte att generera ett underlag för kollektivtrafik, för samhällsservice och infrastruktur såsom skola, barnomsorg, cykelvägar och kommunalt vatten och avlopp.

Målbilden prioriterar bebyggelseutveckling till tätortsbandet och framför allt till de tätorter som förekommer utefter väg 27. Tätortsbandet är en korridor räknad tre kilometer i vardera riktning från mitten av väg 27. Avståndet av tre kilometer är valt utifrån viljan att verka för en bebyggelse som möjliggör hållbart resande. Tre kilometer anses som ett rimligt avstånd att med hållbara alternativ ta sig till allmänna kommunikationer utmed vägen. Den omfattar således utöver tätorterna även landsbygd och flera mindre bebyggelsegrupper utefter stråket.

Precis som tätorterna är beroende av sitt omland, landsbygden, för rekreation, energi- och matproduktion med mera så är en levande och attraktiv landsbygd beroende av sina tätorter och att service finns inom ett rimligt avstånd. Genom att prioritera utbyggnad kring tätortsbandet ges goda villkor för

livskraftiga tätorter med god service. Detta leder till förutsättningar för en attraktiv landsbygd och landsbygdsorter där värden som utsikt, utrymme, närhet till natur och tystnad utgör de högst värderade kvalitéerna och som i framtiden spås bli än mer eftertraktade för delar av befolkningen.

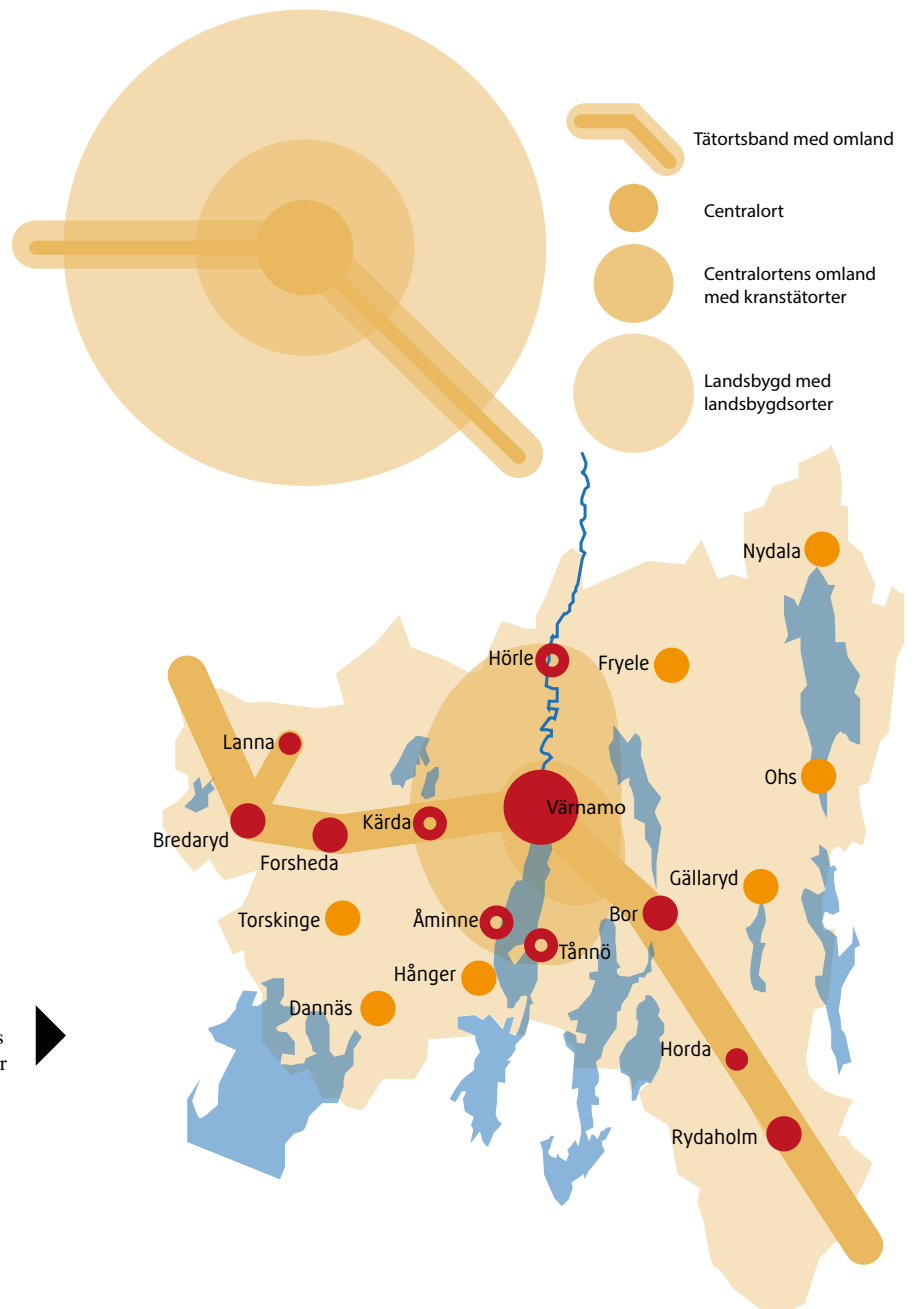
PLANERING

En hållbar och attraktiv bebyggelseutveckling uppnås genom strategisk, fysisk planering som kontinuerligt följs upp och aktualiseras. Ett steg i detta arbete är att prioritera arbetet med

Bilden visar en förenkling av kommunens målbild, en principskiss över hur bebyggelseutvecklingen i Värnamo kommun ska ske. För att uppnå en hållbar utveckling är det nödvändigt att bygga på en stark struktur.

Huvudregeln för hur kommunen ska växa är att bebyggelse ska lokaliseras i följande ordning: till tätorterna i tätortsbandet, till kransstäderna, till den utpekade korridoren av tätortsbandet, till centralortens omland och till landsbygdsorterna och till landsbygden.

Illustration som visar målbilden för bebyggelseutvecklingen i relation till kommunstrukturen, hur kommunens orter förhåller sig till utvecklingsstrategin. Gula orter är kommunens landsbygdsorter, röda är tätorter och röda cirklar utgör kransstäderna

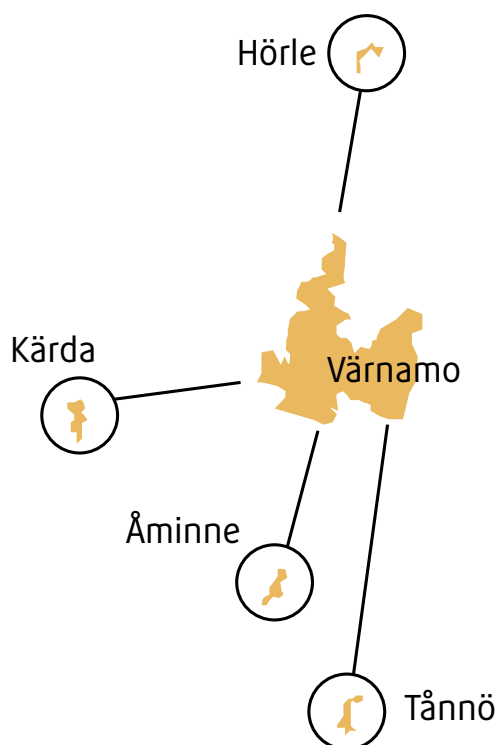

Illustration som redogör för Värnamo stads kranstätorter.

FÖP	Prioriteringsordning för framtägnande
Värnamo stad	1
Landsbygden och landsbygdsorterna	2
Kranstät-orterna	3
Bor	4
Bredaryd med Lanna	5
Rydaholm med Horda	6
Forsheda	7

Tabell som visar kommunens prioritering i arbetet med att ta fram fördjupningar av översiktsplanen

att ta fram fördjupningar av översiktsplanen. Prioriteringen ska följa målbilden och det rådande behovet av planering i kommunen. Vid den återkommande aktualiseringen av översiktsplanen kan prioriteringsordningen omprövas utifrån det planbehov man ser.

De fördjupningar som denna plan föreslår ska tas fram ska ses som en helhet av kommunens översiktsplanering. I fördjupningarna ska denna översiktsplans ställningstaganden omsättas i preciserad mark- och vattenanvändning.

Utöver fördjupningar av översiktsplanen kan tematiska översiktsplaner (TÖP) vid behov behövas tas fram. En sådan är TÖP:n för landsbygdsutveckling i strandnära läge. I framtiden kan kommunen även behöva ta fram en TÖP för vindkraftsutbyggnad.

Störst behov ser vi av att ta fram en fördjupning över Värnamo stad, dels då den gällande fördjupningen i stora delar är inaktuell och dels då kommunens bebyggelseutveckling till stor del beräknas äga rum i staden.

Därefter ser vi ett angeläget behov av att ta fram en fördjupning som täcker landsbygden och landsbygdsorternas behov av planering. Detta då utvecklingen här i delar är kraftig och då det idag saknas en samlad strategisk planering för utvecklingen av landsbygden. De landsbygdsorter som pekas ut i den kommunövergripande översiktsplanen kan i den efterföljande planeringen för landsbygden komma att revideras.

Därefter ser vi ett behov av att ta fram en fördjupning över kranstätorterna till Värnamo stad, som kommer att påverkas av stadens utveckling. Därefter följer arbetet med att ta fram fördjupningar av tätorterna utefter tätortsbandet.

BEBYGGELSEUTVECKLING I TÄTORTERNA

Både den antagna kommunala visionen och kommunens befolkningsprognos visar att fler kommer att bo i Värnamo kommun och framför allt kommer centralortens befolkning att öka. Centralorten kan dock inte husera hela den förväntade befolkningsökningen fram till 2035 utan kommunen måste verka för att denna så långt möjligt fördelas även till övriga tätorter och till landsbygden. Befolkningsutvecklingen får konsekvenser för vilken bebyggelse,

exploateringsgrad med mera som planeras för och var denna lokaliseras i kommunen.

Historiskt sett har staden utvecklats genom att växa utåt vilket bland annat har lett till att jordbruksmark har bebyggts. För att motverka detta och då en ökad koncentration av bebyggelse innebär ett ökat underlag och förutsättningar för gemensamma nyttigheter såsom kollektivtrafik, cykelvägar, kommunalt vatten och avlopp med mera, är kommunens ställningstagande att centralorten och övriga tätorter huvudsakligen ska byggas inifrån och ut. Att verka för en förtätning av befintlig bebyggelse är resurseffektiv både ur ett samhälls- och miljöperspektiv.

Studier visar att för att förbättra nyttjandegraden av kollektiv trafik bör bostadsbebyggelse förläggas inom ett avstånd av 400 meter till hållplats inom tätort och utanför tätort bör avståndet inte överskrida en 10-15 minuters resa med cykel eller till fots.

Förtätning kan både ge upphov till positiva och negativa effekter, så det är viktigt att utvecklingen sker med omsorg. Det är av stor betydelse att tätorternas livsmiljöer mellan husen beaktas för att uppnå en hållbar attraktiv utveckling, att olika former av allmänna ytor för möten, lek och rekreation samt ytor för att hantera klimatförändringarna bevaras och utvecklas.

Vid planering inför förtätning av bebyggelse måste vi dessutom ta hänsyn till behovet av samhällsservice såsom skolor, idrottsanläggningar, lekplatser, bibliotek och vårdcentraler som ett ökat invånarantal för med sig.

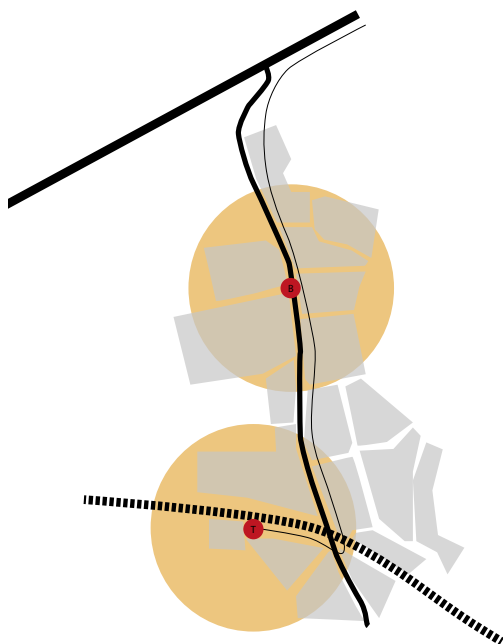

Läs mer om befolkningsprognosen för Värnamo kommun: Befolkningsprognos 2016-2026 med delområdesprognos 2016-2020

Läs mer om Värnamo kommuns befolkningsutveckling i: Planeringsunderlag kap 2 sid 20

Ett sätt att förtäta är att bygga på höjden. Både vid nybyggnation i förtätningsslagen och genom att bygga på befintliga, lämpliga byggnader. I detta arbete är det viktigt att värna om platsens identitet, karaktär och för att inte göra avkall på livsmiljöns attraktivitet är det viktigt att verka för en mänsklig skala. När vi planerar och ger bygglov som möjliggör byggnation högre än 20 meter ska dessa alltid skickas på remiss till Luftfartsverket och berörda flygplatser. Om objektet ligger inom Försvarsmaktens stopp-område ska även remiss skickas till Försvarsmakten. Inom sammanhållen bebyggelse (och utanför stopp-område) ska Försvarsmakten remissas om objektet överstiger 45 meter i höjd. Utanför sammanhållen bebyggelse gäller istället 20 meter.

Även fortsättningsvis kommer tätorterna ta obebyggd mark i anspråk och kommunens tätorter kommer till en viss del att behöva breda ut sig och nya bebyggelseområden bildas. Inte minst för att kommunen även fortsättningsvis ska kunna erbjuda attraktiva och hållbara livsmiljöer.

Principskiss som visar kommunens intention av förtätning i kranstättorter. Förtätning ska ske i kollektivtrafknära lägen och kopplas samman med cykelvägar. Cirkclar i skissen visar en radie av 400 meter från befintlig hållplats, vilket är det rekommenderade avståndet för lokalisering av bostäder i syfte att gynna kollektivtrafikresande.

Principskiss som visar kommunens intention med förtätning av tätorter. Förtätning ska ske med hänsyn till bland annat grön- och blåstruktur, kollektivtrafknära lägen med mera.

BEBYGGELSEUTVECKLING PÅ LANDSBYGDEN

Värnamo kommun ska i sin planering arbeta för en levande landsbygd och för de mindre tätorternas roll som serviceorter. En av de mer eftertraktade boendeformerna i kommunen är att bo på landsbygden i närheten av tätorterna. Orsaken kan vara en ytkrävande hobbyverksamhet till exempel djurhållning och odling eller att man uppskattar landskapet och närheten till naturen.

Kommunen avser att arbeta med två övergripande strategier för planering för landsbygdsutveckling. Översiktsplanens målbild för bebyggelseutveckling redogör för den första strategin: att bebyggelseutvecklingen ska styras till tätortsbandet (utmed väg 27). Utöver tätorterna pekar vi ut befintlig bebyggelse längs med väg 27 som lämplig för kompletterande bebyggelse.

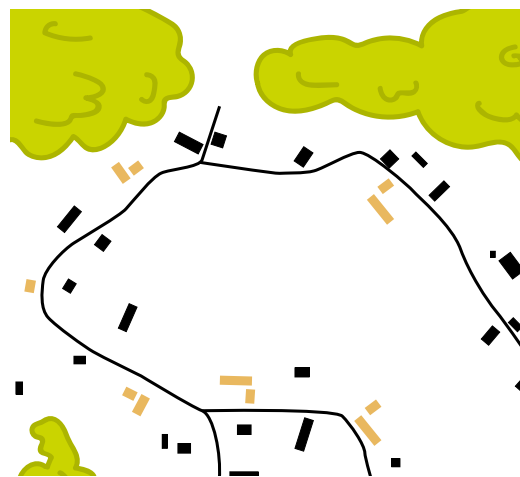
Den andra strategin gäller landsbygdslinjen. Längs denna vill vi långsiktigt verka för ökad attraktivitet genom bland annat bibehållen och ökade förutsättningar för kommunikation och service. Stråket sträcker sig från Sävsjö kommun och Vrigstad via Nydala, Fryele till Värnamo och därifrån via Åminne till Hånger och Dannäs vidare mot Ljungby kommun. Läs mer om strategin under planeringsstrategin, Ett balanserat trafiksystem.

Bebyggelseutveckling på landsbygden bör i första hand vara kompletterande av befintlig bebyggelse eller bebyggelsegrupper i syfte att uppnå god hushållning av mark. Jordbruksnäringen som har störst betydelse för landsbygden är inte förenlig med markanvändning för bostadsändamål. Detta bidrar till att kommunen vill verka för att ny bebyggelse för bostadsändamål på landsbygden ska förläggas i befintlig bebyggelsestruktur för att inte försvåra för redan befintliga verksamheter.

Ett för landskapet hållbart sätt att utveckla landsbygden är genom att ny bebyggelse placeras in på ett sätt såsom man ur ett kulturhistorisk perspektiv har gjort, i gränsen mellan de öppna åker-, bete-, och skogsmarkerna. Även den mer övergripande landskapskaraktären som kan skilja mellan olika geografiska

Principskiss som visar hur kompletterande bebyggelse på landsbygden (sandfärgade hus) ska lokaliseras i befintlig bebyggelsestruktur där denna är av en mer tät karaktär.

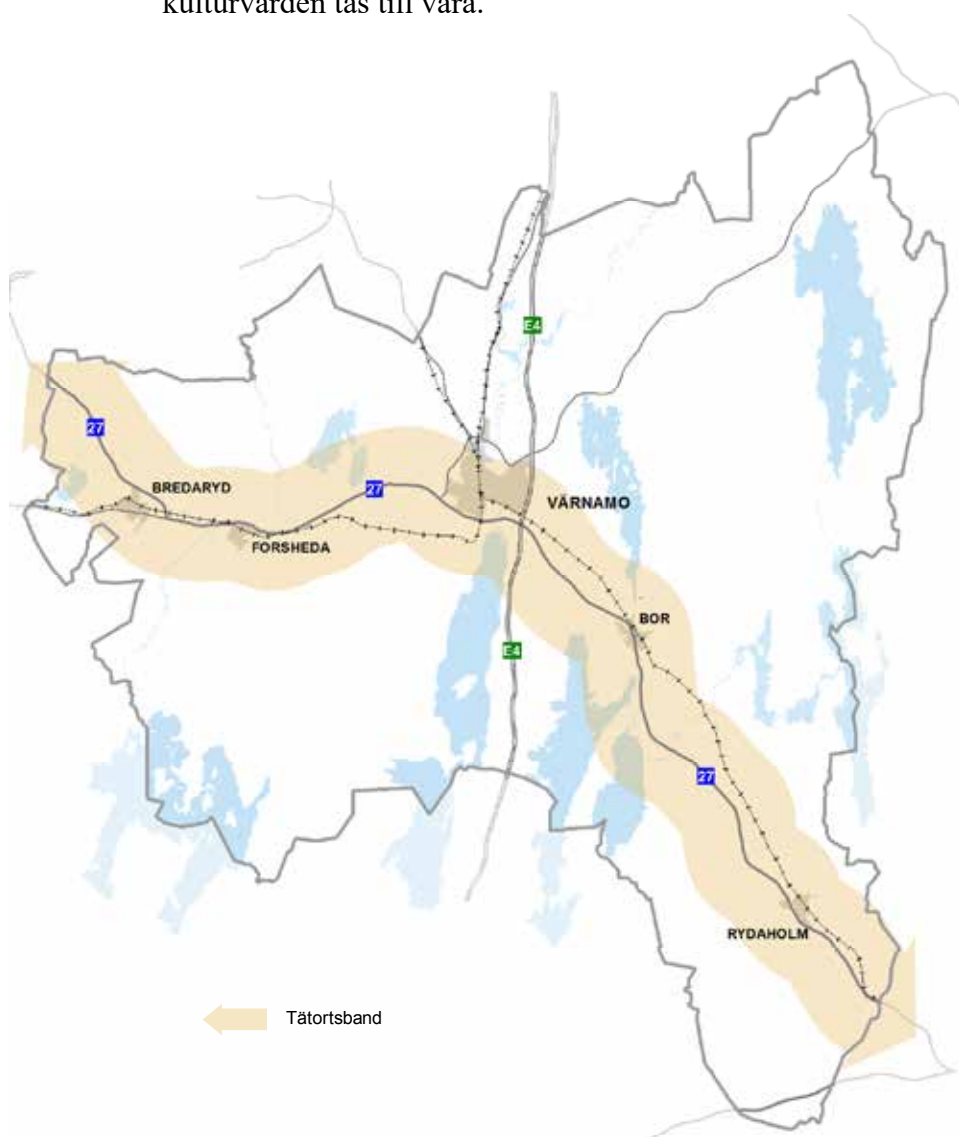

Principskiss som visar hur kompletterande bebyggelse på landsbygden (sandfärgade hus) ska lokaliseras i befintlig bebyggelsestruktur och efter de rådande landskapliga förutsättningarna.

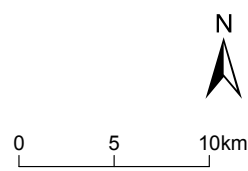

Läs mer om Värnamo kommuns olika landskapskaraktärer i: Planeringsunderlag kap 2 Utgångspunkter och möjligheter sid 40.

områden är av betydelse vid lokalisering av bebyggelse. På landsbygden finns även mer samlad och tätare bebyggelsegrupper, ofta i närhet till sjö och ofta i form av fritidsbebyggelse som med tiden blivit åretruntbostäder. Dessa områden bör kompletteras i enlighet med nuvarande bebyggelse. Kommunen ska verka för att dessa planläggs för genom detaljplan eller i ett större sammanhang i en fördjupning av översiktsplanen. Detta för att säkerställa att allmänna intressen, befintliga verksamheter, vatten avlopp samt natur- och kulturvärden tas till vara.

Kartan visar tätortsbandet i enlighet med vilket kommunen avser verka för en utveckling av befintlig bebyggelse.

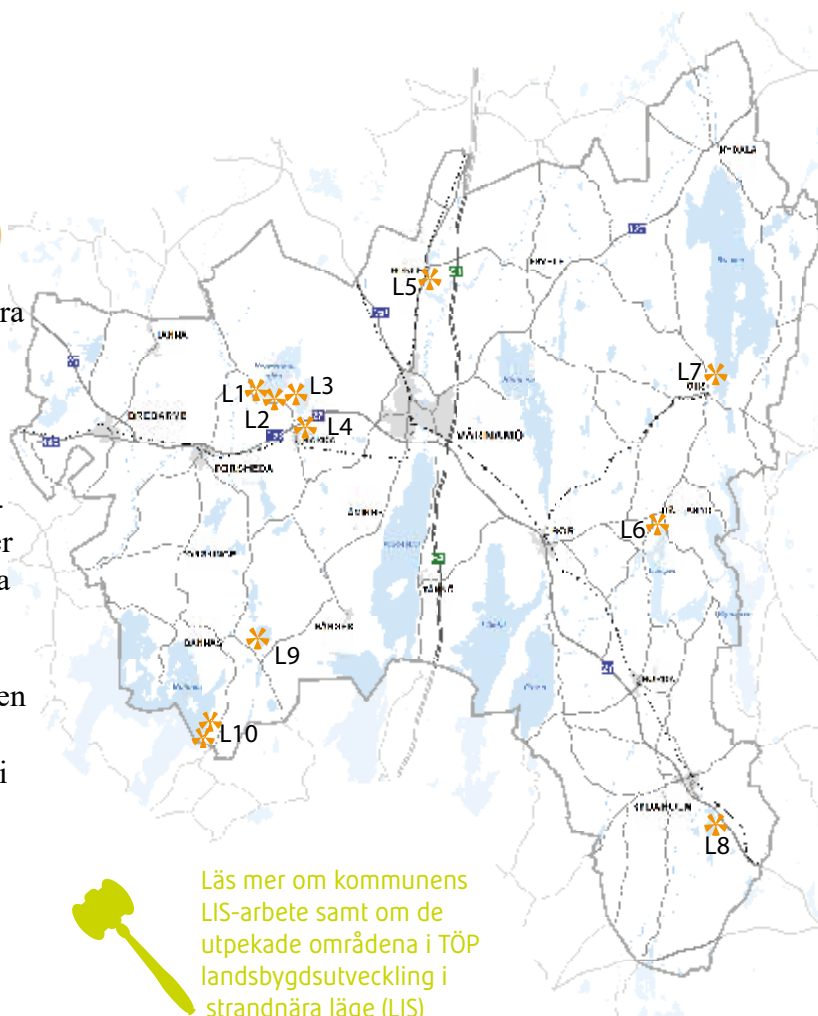
Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)

Kommunen har i ett tematiskt tillägg till denna översiktsplan (TÖP) pekat ut tio områden i strandnära lägen där en exploatering skulle kunna vara lämplig markanvändning och generera i landsbygdsutveckling.

Det är önskvärt att kommunen i planeringen av LIS-områden verkar för att dessa ska förläggas till platser som kan bidra till ökade förutsättningar för allmänna kommunikationer och hållbart resande. Det är även viktigt att LIS-områdena inte inverkar negativt på vattenkvaliteten i de sjöar som dessa berör. De områden som pekas ut bör vara sådana där kommunalt vatten och avlopp kan ordnas, ses som möjligt att anordna i framtiden eller där den befintliga situationen kan förbättras, till exempel med gemensamhetsanläggning.

Kommunen ser en möjlighet att genom att peka ut LIS-områden verka för att tillgängliggöra delar av den stora naturmiljö-, kulturmiljö- och rekreationsresurs kommunen har i form av ett stort antal sjöar. Idag är stora delar av intilliggande marker otillgängliga och planterade med produktions-skog. Genom att göra det möjligt att bygga bostäder och utveckla vissa verksamheter i sjönära lägen skulle tillgängligheten och attraktiviteten på landsbygden öka. Det skulle bidra till landsbygdsutveckling utan att vara menligt för strandskyddets syften.

Grupper av hus bör provas med detaljplan för att ge förutsättningar att lösa vatten- och avlopps-försörjning, säkra fri passage och möjliggöra för gemensamma bad- och båtbyggor. Enstaka en- och tvåbostadshus bör endast uppföras i anslutning till befintlig bebyggelse.

Läs mer om kommunens LIS-arbete samt om de utpekade områdena i TÖP landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)

Berörd sjö/vatten-drag	Ort/område som främjas av tänkt utveckling	Lämplig användningsområde	ID nummer
Herrestadssjön, sydvästra	Kärda	Bostäder och fritidshusbebyggelse, näringsliv i form av besöksnäring.	L1
Herrestadssjön, sydöstra	Kärda	Bostäder och fritidshusbebyggelse.	L2
Nästasjöns västra strand	Kärda	Bostäder	L3
Gunnens norra strand	Kärda	Bostäder	L4
Lagan söder om Hörle	Hörle, en viss del Fryele.	Bostäder och besöksnäring.	L5
Långens nordvästra strand	Gällaryd, till en viss del Bor	Bostäder	L6
Rusken, norr om Ohs	Ohs	Bostäder	L7
Helgasjön, östra stranden	Rydaholm	Bostäder och fritidshusbebyggelse	L8
Södra Fyllen, västra stranden	Dannäs samt till viss del Hänger	Bostäder	L9
St Gavlö och Lilla Gavlö, Bolmens nordöstra strand	Dannäs med omgivningar samt Bolmenbygden.	Bostäder, friluftsliv och näringsliv i form av besöksnäring.	L10

Principskiss över hur gröna och blå kilar ska vara en del av tätorternas bebyggelsestruktur och ansluta omgivande natur till tätorternas grönsstruktur.

Läs mer om kommunens grönsstruktur: Grönplan, 1991 och till denna hörande, Gröna Sköna Värnamo - Grönstruktursprogram för Värnamo stad, 2007.

GRÖNSTRUKTUR

Grönytor, naturmiljöer och vattendrag som förekommer i bebyggelsestrukturen och i nära anslutning till bebyggelsen är en betydelsefull resurs för att skapa attraktiva livsmiljöer för invånarna. Genom planering och att vid exploatering säkerställa grönsstruktur och verka för att bevarandevärd natur såsom äldre uppväxta träd finns kvar värnar vi denna resurs. Tätorternas gröns- och blåstruktur har en avgörande funktion i hållbara livsmiljöer och är en förutsättning för att kunna komplettera befintlig bebyggelse och bygga tätorterna tätare på ett socialt och ekologiskt hållbart sätt.

Ekosystemen som i bebyggelse främst återfinns i tätorternas grönsstruktur ger invånarna flera olika typer av tjänster. Ett exempel är vattenreglering vid skyfall och höga vattenflöden. De urbana ekosystemen har även visat sig ha positiv inverkan på människors hälsa och välbefinnande genom att generera rekreativa värden, bullerreducering och temperaturreglerande tjänster. Genom att verka för grönsstruktur kan man stödja de nödvändiga ekosystemen och de tjänster de medför.

En metod för att upprätthålla de urbana ekosystemtjänsterna är att vid ianspråkstagande av gröna ytor i staden säkerställa och höja kvalitén av befintliga grönytor och att anlägga ny grönytor. Genom att kompensera förlorad grönyta så upprätthålls andelen grönyta och möjligheten för nödvändiga ekosystemtjänster för området.

En annan vedertagen metod är att kvantifiera olika avstånd till olika former av grönytor sätts upp och beaktas i vidare planering. Ett exempel kan vara att kommunen verkar för att alla invånare ska ha mindre än 200 meter till bostadsnära natur med vissa uttryckta värden, till exempel lek och rekreation.

Kommunen bör ha aktuella grönsstrukturplaner för centralorten och för tätorterna i tätortsbandet. Planerna ska utgå från översiktsplanens ställningstaganden för grönsstruktur. Arbetet har inletts (2018) med att ta fram en ny grönsstrukturplan för Värnamo stad då den nuvarande har bedömts vara inaktuell. Denna är ett viktigt planeringsunderlag för den fördjupande översiktsplanen för staden.

3.1.1 Ställningstaganden

Attraktiv & hållbar bebyggelseutveckling

PLANERING

- Det ska finnas aktuella fördjupningar av översiktsplanen för tätorterna i tätortsbandet: Värnamo, Bor, Bredaryd med Lanna, Rydaholm med Horda samt Forsheda.
- Värnamo kommun ska upprätta en fördjupning av översiktsplanen för kranstätorterna, de tätorter belägna i nära anslutning till centralorten: Kärda, Tånnö, Åminne och Hörle.
- Värnamo kommun ska upprätta en fördjupning av översiktsplanen för landsbygden och landsbygdsorterna.
- Prioriteringen av arbetet med att ta fram fördjupningar av översiktsplanen ska följa det planeringsbehov som råder och den ordning som redogörs för i kommunens översiktsplan.

BEBYGGELSEUTVECKLING I TÄTORTEN

- Kommunen ska vid planering verka för att ny bebyggelse i största möjliga mån fördelas mellan tätorterna i tätortsbandet.
- För att slå vakt om stadens långsiktiga utveckling ska kommunen verka för att mer omfattande ny bebyggelse eller kompletterande av samlad bebyggelse inom Värnamo stads omland (ett avstånd av tre kilometer från nuvarande tätortsutbredning) ska hanteras med detaljplanläggning.
- Ny bebyggelse i tätorterna ska i första hand ske i förtätningslägen och inom tätorternas nuvarande utbredning, i kollektivtrafikhärlägen och i kollektivtrafikstråk. Ny bebyggelse ska primärt förläggas till redan ianspråktaga, hårdgjorda ytor. Tillägg av bebyggelse ska bidra till att uppnå en för området lämplig blandad bebyggelse.
- För omvandlingsområden och för exploateringsområden som tidigare inte varit bebyggda ska kommunen i planering verka för en blandning av funktioner, upplåtelseformer och goda kollektiva förbindelser. Ett effektivt markutnyttjande ska eftersträvas och hänsyn ska tas till platsens förutsättningar och till det omgivande landskapet.
- Ny bebyggelse i kranstätorterna ska bidra till att binda samman och minska det upplevda avståndet till Värnamo stad. Bostadsbebyggelse ska koncentreras och förläggas med tanke på att underlätta pendling med kollektivtrafik och cykel.

- Kommunen är positiv till förtätning på höjden i tätorterna. Höjd, skala och gestaltning ska dock anpassas till platsen i tätorten och till angränsande bebyggelsemiljöer. Tillbyggnad på befintlig bebyggelse med fler våningar kan vara lämplig i vissa lägen.
- Kommunen ska vid lovgivning och planering verka för att andelen friyta ska vara godtagbar, utifrån det geografiska läget och exploateringsgrad. Vad som utgör godtagbar friyta ska redogöras för i vidare planering, exempelvis fördjupade översiktsplaner.
- Kommunen ska vid exploatering och planering av industriområden verka för att hänsyn tas till det omgivande landskapet, till områdets tillgänglighet för allmänheten och till betydelsen av områdets utemiljö som arbetsmiljö. Vid planering och utformning av nya områden ska befintlig vegetation och strukturer tas till vara i så stor utsträckning som möjligt.
- Värnamo kommun ställer sig positiv till och ska verka för god och nyskapande arkitektur.

BEBYGGELSEUTVECKLING FÖR LANDSBYGDEN

- Kommunen ska verka för att främja bosättning och bebyggelse på landsbygden, genom att uppmuntra till kompletterande bebyggelse längs tätortsbandet. I vidare planering ska kommunen peka ut områden särskilt lämpade för småskalig bostadskompletteringar.
- Kommunen ska främja utvecklingen av landsbygden genom att verka för ökad service och effektivare allmänna kommunikation utmed den utpekade landsbygdslinjen.
- När kommunen ger bygglov och i vidare planering ska hänsyn tas till landskapskaraktären i området. Tillkommande bebyggelse på landsbygden och i landsbygdsorterna ska i första hand ske i anslutning till och med hänsyn till befintlig bebyggelse och strukturer. Ny bebyggelse ska stödja, inte motverka befintliga verksamheter och service.
- Kommunen är positiv till olika former av kompletterande bebyggelse på landsbygden exempelvis livsstilsboenden såsom hästgårdar.
- Vid varje komplettering av bostadsbebyggelse av befintliga bebyggelsegrupper ska kommunen överväga behov av detaljplanläggning.

Läs mer om Värnamo kommuns olika landskapskaraktärer i: Planeringsunderlag kap 2, sid 40

LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGE (LIS)

- Kommunen ska i alla ärenden, planer, bygglov och projekt som berör landsbygdsutveckling i strandnära lägen alltid beakta och följa Tematisk översiktsplan för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS).
- Exploatering av ett LIS-område ska vid behov föregås av en detaljplan eller för enstaka bebyggelse föregås av dispensprövning och bygglov - för att säkerställa områdets lämplighet och fri passage.

Kommunens ambition är att, förutom de villkor lagstiftningen redogör för, åtminstone ett av följande tre ställningstaganden ska uppfyllas när kommunen pekar ut LIS-områden:

- Kommunen ska verka för att exploatering inom ett LIS-område bidrar till och värnar, utvecklar och tillgängliggör kulturhistoriska- och naturmiljöer
- Kommunen ska verka för att lokaliseringen av LIS-områden sker inom kommunikationseffektivt stråk.
- Kommunen ska verka för att LIS-områden lokaliseras där befintligt vatten- och avloppssystem kan förbättras eller kommunalt vatten- och avloppsförsörjning kan ordnas.

GRÖNSTRUKTUR

- Kommunen ska verka för att grönstruktur bland annat i form av gröna och blåa kilar, parker och allmänna grönytor i tätorterna bevaras och utvecklas med målet att säkerställa ekosystemtjänster för dagens och kommande generationer. Därför ska kommunen vara restriktiva med att ta grönytor i anspråk för andra ändamål.
- Kommunen ska genom planering verka för en ökad kvalitet på parker och grönytor när tätorterna förtätas. Detta för att kunna sörja för ett ökat tryck på grönytorna när invånarantalet ökar.
- Vattendrag och våtmarker i och i anslutning till tätorter ska bevaras och utvecklas. Vid behov ska nya etableras för att minska konsekvenser av klimatförändringarna och för att öka rekreativa värden och naturvärden.
- I vidare planering ska kommunen fastställa en metod för grönytekomensation samt fastställa riktlinjer om kvantitet och kvalitet av grönytor i kommunens tätorter.
- Värnamo kommun ska verka för att invånarna ska kunna odla på olika sätt i tätorterna. Tillgången till bostadsnära odlingslotter på kvartersmark ska öka i kommunen och befintliga områden avsatta för odling ska bevaras.

3.2 Planeringsstrategi: Bevara och utveckla kulturmiljön

Syftet med planeringsstrategin är att bidra till att synliggöra vilka kulturmiljöresurser som finns inom kommunen, kommunens avsikt kring hur man tar till vara dem samt hur vi ska utveckla dem för kulturmiljöernas och för Värnamos bästa. Genom att bevara, utveckla och tillgängliggöra kulturmiljöer skapas attraktiva livsmiljöer och även miljöer som kan bidra till näringslivsutveckling. Det är viktigt att detta görs med kunskap, omsorg och kvalitet så att inte värdena förvanskas eller förstörs. En del i arbetet är att säkerställa behovet av skydd för kulturhistoriskt värdefulla miljöer, vilket bör utredas i samband med kommunal planering.

Plan för kulturmiljön i Värnamo kommun med gällande kulturmiljöunderlag, Vårt att Värna 2000, utgör ett styrdokument med strategier och ställningstaganden för kulturmiljövården i kommunen som ska uppdateras under varje mandatperiod.

Tre av kommunens riksintresseområden för kulturmiljövård bedöms särskilt viktiga att bevaka vid planering och lovgivning. Det är Finnvedens Folkland, Rydaholm och Nydala kloster är det viktigt att långsiktigt säkra de värden som utgör kloster och herrgårdsmiljö så oförvanskade som möjligt. Området är också ett betydelsefullt besöksmål med utvecklingspotential och viktigt för besöksnäringen.

Planeringsstrategin har en koppling till de nationella miljömålen, God bebyggd miljö, Ett rikt växt och djurliv

Läs mer om kulturmiljöer i Värnamo kommun: Vårt att Värna, Kulturmiljö-utredning för Värnamo kommun, 2000.

Läs mer om kommunens arbete med kulturmiljöer i Plan för kulturmiljöer i Värnamo kommun, antagen i KF 2018-04-26.

3.2.1 Ställningstaganden

Bevara och utveckla kulturmiljön

- Kommunen ska beakta och följa Plan för kulturmiljön i Värnamo kommuns strategier och ställningstaganden i alla ärenden, planer, bygglov och projekt som berör kulturmiljövården.
- Kommunen ska värna de former av skyddsvärda kulturmiljöer som förekommer. Dessa redovisas i översiktsplanens planeringsunderlag. När nya bebyggelsemiljöer tillkommer eller befintlig bebyggelse ändras ska särskild hänsyn tas till respektive kulturmiljös värden.

Läs mer om kommunens kulturmiljövårdsintressen i: Planeringsunderlag, kap 8 Bebyggelse & offentlig service, sid 102

Kartan visar områden i kommunen av riksintresse för kulturmiljön.

Läs mer om kulturmiljö-riksintressen i kommunen i: Planeringsunderlag kap 10, Riksintressen sid 116

3.2.2 Ställningstaganden

Bevara och utveckla kulturmiljön: Riksintressen

Riksintresse	Mellan-kommunalt-intresse	Kommunen Ställnings-tagande	Särskilt ställningstagande på grund av konflikterande intresse samt vid behov förslag på framtagande av diverse underlag som klargör vilken hänsyn RI kräver. Ev. övriga bestämmelser, regleringar m.m. av riksintresse-området.
1. Dannäs		*	Friluftslivsriksintresse, Naturreservat
2. Finnvedens-folkland	Gislaved	*	Kommunen ser ett särskilt framtida behov av att säkra riksintressets värden. Kommunen ska verka för att ny tillkommande bebyggelse noga anpassas till omgivande landskap och äldre bebyggelse samt att ombyggnad av äldre bebyggelse sker med varsamhet. Utvecklingsfrågor inom riksintresset ska ske i samverkan med Gislaveds kommun och Jönköpings länsstyrelse. Friluftslivsriksintresse, Naturvårdsriksintresse Naturreservat, Natura 2000
3. Getaryg-garna		*	Naturreservat, naturvårdsriksintresse
4. Hindsen		*	Riksintresset är planlagt med områdesbestämmelser, med bland annat varsamhetsbestämmelse och en utökad lovplikt.
5. Källunda-Åminne		*	Naturvårdsriksintresse, Naturreservat Natura 2000
6. Nya Åminne		*	Riksintresset är planlagt med detaljplan
7. Nydala kloster		*	Kommunen ser ett särskilt framtida behov av att säkra de värden som utgör riksintressets värden. Kommunen ska verka för att området planläggs med områdesbestämmelser i syfte att bevara och utveckla klostermiljön som helhet och de föreliggande kulturvärdena för området.
8. Nästa-Kärda		*	Riksintresset är detaljplanelagd för den del av området som berör av tätorten Kärda.
9. Rydaholm		*	Kommunen ser ett särskilt framtida behov av att säkra de värden som utgör riksintressets värden. Områdets lokalisering i nära anslutning till Rydaholm kan komma att påverkas på grund av ett högt exploateringsstryck och tätortsutveckling. Kommunen ska i vidare planering och genom att ta fram relevant underlag verka för att ny tillkommande bebyggelse inte inverkar negativt på riksintressets värden.
10. Södra Vissöby		*	
11. Sötåsa by		*	Naturvårdsriksintresse
12. Vallerstad		*	

* Värnamo kommun ska verka för kulturmiljöriksintresset genom att i planering och lovgivande skydda detta från åtgärder som kan ha en negativ påverkan och verka för åtgärder som har en positiv inverkan, inom de gränser och enligt den värdebeskrivning som redogörs för i översiktsplanens planeringsunderlag. Vid behov ska kommunen verka för att reglera området genom att ta fram kommunala reservat, områdesbestämmelser eller genom annat för ändamålet lämpligt verktyg.

3.3 Planeringsstrategi: Med fokus på skola och utbildning

Syftet med planeringsstrategin är att visa med vilka viljeinriktningar kommunen vill säkerställa en god framtid för unga i kommunen och i det långa loppet kompetens för näringslivet. Planeringsstrategin behandlar ställningstaganden avsedda för att utveckla den fysiska miljön för de yngre målgrupperna av kommunens befolkning. Dessa målgrupper är av stor betydelse för kommunens framtid. En betydelsefull aspekt för fokusområdet om en attraktiv kommun är att det ska vara attraktivt att ha barn och vara barn i kommunen.

Genom att vid planering, lovgivning och exploatering verka för trygga, jämlika och tillgängliga allmänna miljöer kan kommunen skapa förutsättningar för attraktiva livsmiljöer för barn och unga men även för kommunmedborgare generellt. Både skolornas utemiljö och inomhusmiljö är betydelsefulla för att ge barn och unga de bästa förutsättningarna och den bästa utbildningen.

Forskning visar att tillgång till ändamålsenliga förskole- och skolgårdar spelar en viktig roll för barns och ungas bildning och i deras sociala och fysiska utveckling. Därför är det viktigt att utemiljön inte kompromissas bort när vi förtätar våra tätorter.

Skolor och förskolor utanför de större tätorterna har ett stort värde för utvecklingen av landsbygden och för att behålla den befolkning som vill bo och verka där. Denna service är en nyckelaktör för en levande landsbygd.

Planeringsstrategin har en koppling till de nationella miljömålet, God bebyggd miljö

3.3.1 Ställningstaganden

Med fokus på skola och utbildning

- Kommunen ska i sin planering möjliggöra för att förskolor och skolor ska kunna utvecklas och expandera på sikt. I samband med planering av större, nya bostadsområden och inom omvandlingsområden ska mark avsättas för förskola och skola. Behovsanalyser och markreservation ska göras tidigt i planprocessen.
- Kommunen ska vid planering och lokalisering av nya förskolor och skolor verka för att dessa förläggs inom gång- och/eller cykelavstånd från omgivande bostäder, i kollektivtrafikstråk samt med goda möjligheter att hämta och lämna sina barn på ett trafiksäkert sätt.
- Utomhusmiljö för kommunens låg- och mellanstadieskolor, förskolor och fritidsverksamheter ska kunna erbjuda skugga och inte vara bullerutsatta. Storleken på gården kan eventuellt kompenseras av trafiksäker tillgång till närbeläget naturområde. Utomhusvistelsen ska ge möjlighet till lek och pedagogisk verksamhet både i planerad miljö och i naturmiljö.
- Värnamo kommun ska vid ny- och ombyggnationer av förskolor och skolor i planeringen ha som ambition att överträffa rådande vägledning och riktlinjer för vad som utgör tillräcklig friyta per barn.
- Värnamo kommun ska verka för att utveckla utomhusmiljön för kommunens högstadieskolor och fritidsgårdar. Målet ska vara att eleverna på ett tryggt och meningsfullt sätt ska kunna sysselsätta sig under skoltid, men även på fritiden.
- Kommunen ska verka för att upprätthålla landsbygdsskolor med god kvalitet både i utbildning och i den sociala miljön. Dessa skolor har en viktig roll för kommunens landsbygdsutveckling.
- Kommunen ska verka för att det ska vara attraktivt att studera i Värnamo kommun genom att verka för ett brett utbud av gymnasieprogram, utbildningar på eftergymnasial nivå och för att Gummifabriken ska vara ett regionalt utbildningscentrum.

3.4 Planeringsstrategi: Omsorgsfull, trygg och hälsosam kommun

Syftet med planeringsstrategin är att visa med vilka ställningstaganden kommunen vill skapa en omsorgsfull och trygg kommun där en god hälsa är betydelsefull. Utöver folkhälsa tar planeringsstrategin upp ställningstaganden för hur kommunen vill uppnå en fysisk tillgänglig kommun och en kommun där alla ska kunna känna sig trygga.

Många hälsoproblem som fanns tidigare, till exempel tuberkulos, har minskat medan andra har ökat, bland annat hjärt- och kärlsjukdomar och fetma. Det finns tydliga skillnader i hälsa mellan olika grupper i samhället. Ohälsosamma levnadsvanor och ohälsa kostar samhället stora summor. Vid planering av den fysiska miljön bör därför jämlik hälsa och hälsofrämjande val beaktas så att individens självklara och enkla val också är det mest hälsosamma valet.

FOLKHÄLSA

Sverige har en nationell folkhälsopolitik där det övergripande målet är att skapa samhällseliga förutsättningar för god hälsa för hela befolkningen. Värnamo kommun fokuserar i sin översiktsplanering på de faktorer i den fysiska livsmiljön som kan påverka folkhälsan positivt. Ställningstaganden som är positiva för folkhälsa förekommer i flera olika planeringsstrategier i översiktsplanen. Några ställningstaganden lyfts speciellt fram här, andra till exempel om utbyggnad av cykelvägar, tas upp i planeringsstrategin för ett Balanserat trafiksystem.

TRYGGHET OCH TILLGÄNGLIGHET

Trygghet och tillgänglighet är två aspekter som hör ihop, men de kan också vara motstridiga. För den som är i behov av anpassning kan trygghet vara att den fysiska miljön är tillgänglig.

Ett samhälle utan polarisering, där stadsdelar är väl integrerade och där invånarna känner tillhörighet och samhörighet har goda förutsättningar att också upplevas som tryggt.

3.4.1 Ställningstaganden

Omsorgsfull, trygg och hälsosam kommun

VÅRD OCH OMSORG

- Kommunen ska i planering göra det möjligt för länssjukhuset Värnamo sjukhus att utvecklas och expandera.
- Kommunen ska i sin planering göra plats för primärvården och göra det möjligt för den att utvecklas och expandera.

FOLKHÄLSA

- Kommunen ska alltid beakta och följa Plan för friluftslivs strategier och ställningstaganden i alla ärenden, planer, bygglov och projekt som berör friluftsliv och folkhälsa.
- Kommunen ska i samband med planering undersöka behovet av ytor för motion och idrott med målet att alla invånare ska ha tillgång till lokala idrottsanläggningar, motionsspår, promenadslänga och dylikt i sitt närområde.
- Kommunen ska i sin fysiska planering verka för att utveckla mötesplatser för spontan lek, rörelse och motion. Dessa platser ska utformas och lokaliseras i ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv lämpligt läge.

TRYGGHET OCH TILLGÄNGLIGHET

- Värnamo kommun ska verka för trygghet, säkerhet, tillgänglighet och orienterbarhet i det offentliga rummet och i trafikmiljön, exempelvis genom belysning, utformning och utomhusmöblering.
- Värnamo kommun ska bland annat genom beslutsgivande verka för att nybyggda bostäder och offentliga byggnader med tillhörande utomhusmiljöer ska ha god tillgänglighet för alla, både som fysisk miljö och ur trivsamtids- och trygghetsaspekter.
- Kommunen ska vid fysisk planering verka för att lokalisera, inventera och uppmärksamma mentala och fysiska barriärer så att de begränsas och undviks. Samhällsservice som kan ha en integrerande funktion ska om möjligt lokaliseras i lägen mellan stadsdelar och bostadsområden.

3.5 Planeringsstrategi: Mänsklig kommun med plats för alla

Syftet med planeringsstrategin är att redogöra för med vilka ställningstagen kommunen vill göra plats för alla medborgare och skapa det mänskliga Värnamo, som är en grundsten i kommunens vision. Planeringsstrategin tar upp med vilka ställningstaganden man vill skapa attraktiva bostäder för alla, hur kommunen i den fysiska miljön ska uppnå jämlikhet, jämställdhet och integration samt hur kommunen vill beakta barns perspektiv av den fysiska miljön.

Planeringsstrategin har en koppling till de nationella miljömålet, God bebyggd miljö

BOSTADSFÖRSÖRJNING

Enligt lagstiftningen ska varje kommun ha riktlinjer för planering av bostadsförsörjningen i kommunen. Bostadsförsörjningsplanen ska verka för en bostadsmarknad för alla medborgare. Kommunerna ska säkerställa och främja tillgången till bostäder som är tillräckligt stora, ekonomiskt överkomliga och av godtagbar standard i en god livsmiljö. Värnamo kommuns aktuella bostadsförsörjningsplan avser perioden 2016-2020 och är en lägesbeskrivning om boendet i kommunen, ett underlag för framtida utveckling och en beskrivning av vilka behov kommunen ser för framtiden.

Läs mer om kommunens bostadsförsörjning: Bostadsförsörjningsplan för perioden 2016-2020

Alla medborgare ska ha samma möjlighet till bra, fullvärdiga bostäder. En förutsättning för detta är att den demografiska utvecklingen med fokus på särskilt boende följs upp kontinuerligt inför planering av nya bostäder. Detta ger förutsättning för att tillgodose behovet av bostäder för till exempel äldre med vårdbehov och personer med funktionsvariation.

I framtiden spås ett minskat behov av särskilt boende för gruppen äldre trots att denna grupp kommer växa betydligt. Eftersom en allt friskare befolkning som i högre grad kommer kunna bo kvar hemma och även få vård i hemmet. Ett undantag är gruppen med någon form av demens som även framlades kommer ha behov av särskilt boende, och som spås komma att växa.

INTEGRATION, JÄMLIKHET OCH JÄMSTÄLLDHET

Jämställdhet handlar om att kvinnor och män ska ha samma möjlighet att forma samhället och sina egna liv. Jämlikhet innebär att alla människor oavsett ursprung, sexualitet, religion med mera har samma värde och rättigheter. Ur ett strategiskt planeringsperspektiv kan jämställdhet och jämlikhet handla om att sträva efter ett trafiksystem som prioriterar kollektivtrafik och gång- och cykeltrafik då dessa trafikmedel i större grad nyttjas av socioekonomiskt svagare grupper i samhället.

Integration stärker jämlikhet. Integration förutsätter ömsesidig respekt och förståelse mellan människor och därför bör vi skapa samhällen och livsmiljöer där vi möts. God integration är en tillgång för idériedom, inspiration och tillväxt.

BARNPERSPEKTIVET

FN:s konvention om barns rättigheter innebär att barn och ungdomar ska få del av sina rättigheter genom att barnets bästa beaktas vid alla beslut som rör barn, att barnets rätt till liv och utveckling ska säkerställas till det yttersta av samhällets förmåga samt att barnet har rätt att säga sin mening och få den respekterad. Barnperspektivet innebär en analys av barnets perspektiv i förhållande till rådande villkor och är inte barnens egna perspektiv.

Barn och ungdomars livsmiljö spelar en viktig roll för utveckling och hälsa. För att tillgodose gruppens behov ska livsmiljöerna vara säkra, trygga, erbjuda stimulans och goda möjligheter för lek. Om hänsyn tas till barn och ungdomars hälsa och livskvalité vid planering och exploatering, exempelvis genom att verka för närhet till grönmiljöer och för fler gång- och cykelvägar som stimulerar till fysisk aktivitet - skapas livsmiljöer som är attraktiva utifrån de flesta medborgares perspektiv.

3.5.1 Ställningstaganden

Mänsklig kommun med plats för alla

BOSTADSFÖRSÖRJNING

- Kommunen ska vid försäljning av kommunal mark och inför exploatering för bostadsändamål, sträva efter en blandning av bostadstyper, storlekar och upplåtelseformer, där det är möjligt och önskvärt.
- Kommunen ska genom planering verka för att särskilt boende för äldre, gruppboendestäder och serviceboendestäder lokaliseras i anslutning till andra bostäder, i kollektivtrafiknära lägen och med fördelning över hela kommunen.
- Kommunen ska i vidare planering särskilt beakta behovet av boende för demenssjuka, en grupp som i framtiden spås komma bli större.
- Kommunen ska i vidare planering särskilt verka för behovet av boende för den växande gruppen äldre som inte kräver omsorg men trygghet och viss service.
- I servicenära lägen och med god tillgång till kollektivtrafik, runt om i kommunen ska nybyggnation av små och stora lägenheter med god tillgänglighet prioriteras. Detta för att möta behoven från den växande gruppen äldre, personer med funktionsnedsättningar och familjer där någon av familjemedlemmarna har en funktionsvariation.
- För att öka Värnamos attraktivitet som studentstad ska kommunen verka för nya studentbostäder i attraktiva och kollektivtrafiknära lägen. Värnamo kommun ska även kunna erbjuda tillgänglighetsanpassat studentboende.
- Värnamo kommun ska verka för höjd medvetenhet och beredskap för att det i framtiden kan komma behövas utrymme för ett ökat mottagande av nyanlända flyktingar.

INTEGRATION, JÄMLIKHET OCH JÄMSTÄLLDHET

- Värnamo kommun ska i planering och lovgivande verka för att skapa och utveckla fler mötesplatser av varierade slag. Kommunen ska främja goda initiativ och nya koncept för mötesplatser. Människors olika erfarenheter och behov ska beaktas vid planering och utformning av dessa platser.

- Kommunen ska genom tidiga dialoger samt genom att aktivt pröva nya kanaler och arbetssätt verka för en utveckling av dialogmetoder för ett brett och representativt deltagande i samhällsbyggnadsprocessen.
- Kommunen ska verka för att ta fram metoder för att utvärdera och analysera nuläget för jämlikhetsfrågor. Syftet är att dessa ska användas i vidare planering för att uppmärksamma och verka för en jämlik fysisk utveckling av kommunen.

BARNPERSPEKTIVET

- I planering och bygglovsgivande ska kommunen verka för att barnvänliga livsmiljöer ska finnas i både ny och befintlig bebyggelse. Kommunen ska verka för en god tillgång till lektytor, naturområden och parker/allmänningar med god tillgänglighet.
- I kommunen ska det finnas ett väl utbyggt gång- och cykelnät som är anpassat för barn. I vidare planering för trafik ska säkra skolvägar vara en prioriterad fråga med målet att barn ska kunna ta sig till skola och fritidsaktiviteter utan vuxnas sällskap.

3.6 Planeringsstrategi: Kommun med plats för kultur

Syftet med planeringsstrategin är att visa med vilka ställningstaganden kommunen ska arbeta för och främja kultur i Värnamo kommun samt förtydliga kulturens betydelse och funktion i den fysiska miljön.

Planeringsstrategin har en koppling till de nationella miljömålet, God bebyggd miljö

Kultur är en viktig komponent när vi utvecklar en attraktiv och hållbar kommun och i utvecklar attraktiva bostadsorter. Kultur värderas högt och utbudet kan vara en faktor som avgör var man väljer att bosätta sig.

Bibliotek kan fungera som garant för förmedling av kunskap och fakta, tillgängliga för alla, oavsett inkomst och bakgrund. Detta blir allt viktigare när sociala medier och samhället svämmas över av olika syn, livsåskådningar och politiska inriktningar. Biblioteken kan också fungera som mötesplats där olika åsikter tillåts brytas mot varandra och en plats för det goda samtalet dit alla kan komma och respekteras. Kulturen kan fungera som en brobyggare som ökar förståelsen för varandra och ett verktyg för att vidga vår världsbild och bli mer toleranta. Kulturen är även ett medel för att berika våra liv, stimulera våra sinnen och må bättre. En tolerant kommun som berikar är en mer attraktiv boendeort.

Gummifabriken och Vandalorum är viktiga för att flytta fram Värnamos position som kulturkommun på ett nationellt plan. Gummifabriken är samtidigt så mycket mer än kulturbyggnaden bär på en idé om kulturens roll som kreativ motor i samhällsbygget och förkroppsligar tron på en ljus framtid för Värnamo kommun. Gummifabriken som idé är en symbol för Värnamo kommuns vision om att vara den mänskliga tillväxtkommunen.

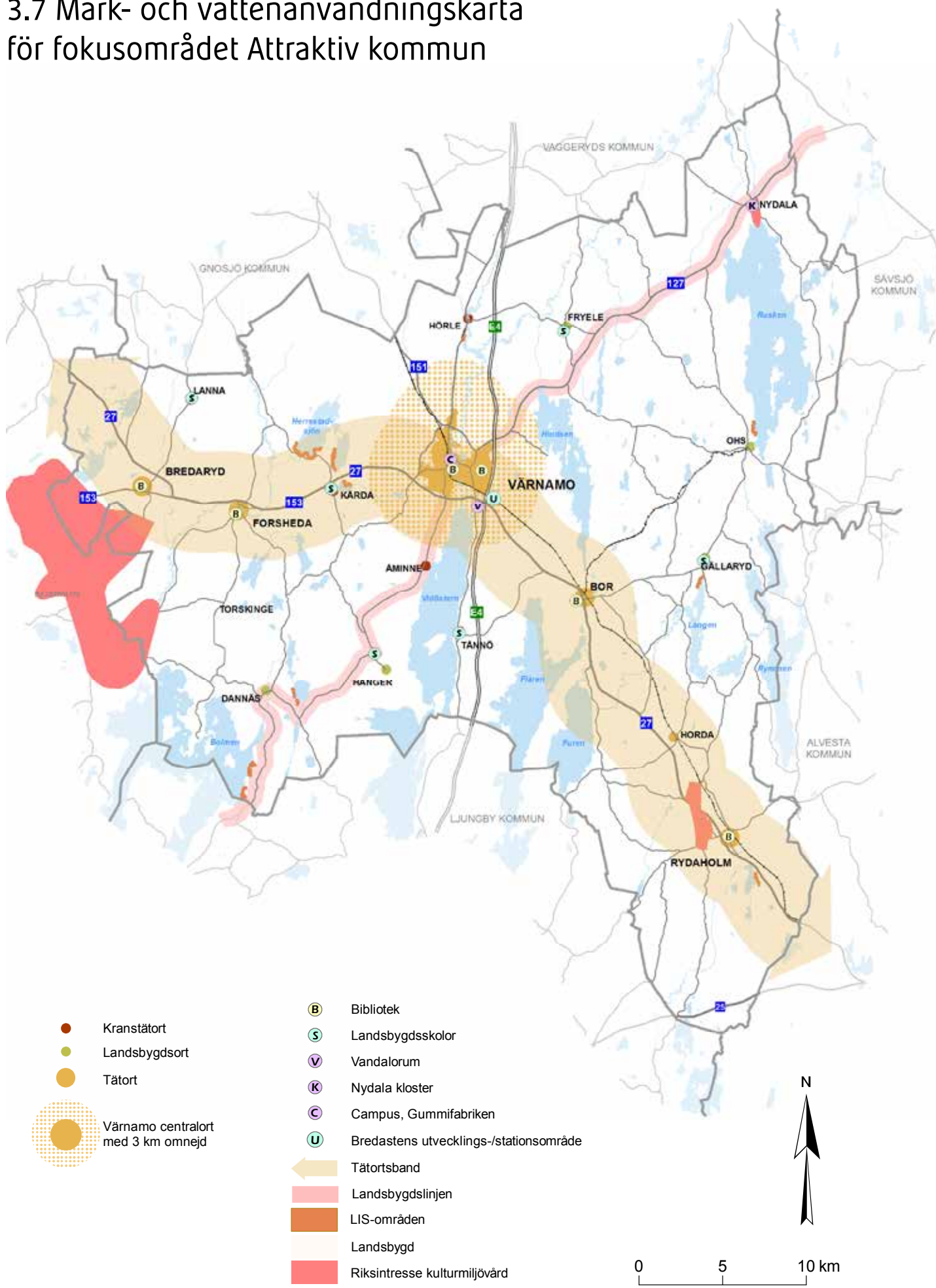

3.6.1 Ställningstaganden

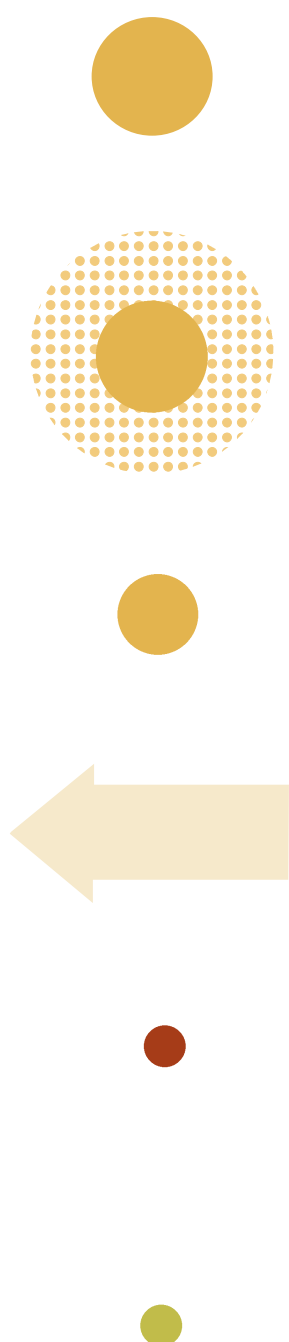
Kommun med plats för kultur

- Kommunen ska i planering verka för att de fysiska möjligheterna för biblioteksverksamhet runt om i kommunen ska finnas kvar, utvecklas och värnas. Nya initiativ och samarbeten ska uppmuntras och biblioteksverksamheten ska vara tillgänglig för alla.
- Kommunen ska i fysisk planering och lovgivande uppmuntra kultur i den offentliga miljön, särskilt där mötesplatser stärks eller skapas. Kommunen ska vidare stödja och uppmuntra kulturella inslag och konstnärlig förnyelse, exempelvis i form av temporära utställningar och tillfällig arkitektur i den fysiska miljön.
- Kommunen ska verka för Gummifabriken som ett regionalt och kommunalt kulturcentrum.
- Kommunen ska verka för Vandalorum som en nationell betydelsefull kulturinstitution samt för dess möjlighet att utvecklas och vara tillgänglig.
- Kommunen ska ha en strategisk plan som beaktar den ökade befolkningens behov av kultur och redogör för strategier för utveckling av kommunens kulturutbud. Kommunen ska i vidare fysisk planering och beslutsgivande förhålla sig till planen.

3.7 Mark- och vattenanvändningskarta för fokusområdet Attraktiv kommun

3.7.1 Förklaringar

Centralort. Delregionalt centrum, kommunikationsnav och huvudsaklig generator för kommunens tillväxt. Bebyggelseutveckling ska främst ske inom nuvarande tätortsgräns, med hänsyn till människors livsmiljö. Centralorten tillåts även växa geografiskt utanför tätortsgränsen.

Centralortens omland. Den del av landsbygden som är starkt påverkad av staden -cirka 3 kilometer från tätortsgränsen. För att slå vakt om tätortens långsiktiga utveckling ska förändringar inom omlandet främst ske genom planläggning för att kunna styra utvecklingen på ett medvetet och strategiskt sätt och värna om tätortsnära rekreationsområden med mera.

Tätort i tätortsbandet. Större serviceorter i kommunen där bas-service - offentlig och kommersiell, såsom förskola, skola, livs-medel ska finnas idag och i framtiden. Förtätning inom befintlig ortsstruktur. Kollektivtrafik ska finnas med god turtäthet.

Tätortsbandet. Kommunens huvudsakliga kommunikations-effektiva stråk, - utefter väg 27. En cirka tre kilometer bred zon åt varterdera håll från vägens mittlinje omfattar tätortsbandet. Bebyggelseutveckling styrs till tätortsbandet och dess befintliga bebyggelsegrupper och tätorter. Kollektivtrafikförbindelser ska vara effektiva och ha en god turtäthet.

Kranstätort. Huvudsaklig bostads- och pendlingsort till centralort. Viss service, ska finnas idag och i framtiden. Kollektivtrafik med god turtäthet eftersträvas liksom goda cykelvägsförbindelser till centralorten. Förväntad ökad befolkning. Förtätning främst inom befintlig ortsstruktur och inom 400 meter till kollektivtrafiknod.

Landsbygdsort. Servicenod med viss samhällsservice och andra funktioner. Ort med stor betydelse för omgivande landsbygd. Saknar god tillgänglighet till tätortsbandet. Förväntas behålla nuvarande befolkningsmängd. Förtätning inom nuvarande ortsstruktur.

Landsbygd. Merparten av kommunens yta. Omfattar flera bebyggelsegrupper och byar. Ny bebyggelse lokaliseras intill befintlig och med hänsyn till landskap och strukturer. Bebyggelsestrycket varierar men förväntas generellt vara lågt utanför Värnamo stads omland.

Landsbygdslinjen. Utefter stråket Nydala-Värnamo-Åminne-Hånger -Dannäs ska kommunen i första hand verka för att upprätthålla och effektivisera allmänna kommunikationer och service. Strategiskt stråk för en långsiktig landsbygdsutveckling.

LIS-område. Område inom strandskyddat läge som anses lämplig att pröva för kompletterande bebyggelse för bostads-, verksamhetsändamål i syfte att gynna en landsbygdsutveckling.

Riksintresse för kulturmiljö. Riksintresse där kommunen ser ett behov av ställningstagande, Nydala herrgård och klostermiljö, Rydaholm samt Finnvedens folkland. För övriga kulturmiljöer av riksintresse se planeringsunderlag.

3.8 Konsekvenser av fokusområdet Attraktiv kommun

Läs mer om planförslagets konsekvenser: Konsekvensbeskrivning av översiktsplan - Mitt Värnamo 2035.

De aspekter som bedömts vara mer framträdande än andra behandlas och bedöms i en värderos där de jämförs med nollalternativet (se nästa sida). Dessa aspekter är:

- Hållbar bebyggelseutveckling
- Naturmiljö/ekologiska tjänster och vattenmiljö
- Klimatpåverkan/utsläpp av växthusgaser
- God livsmiljö
- Kultur och kulturmiljö
- Areella näringar
- Rekreation och friluftsliv
- Folkhälsa och delaktighet

Hållbar
bebyggelse-
utveckling

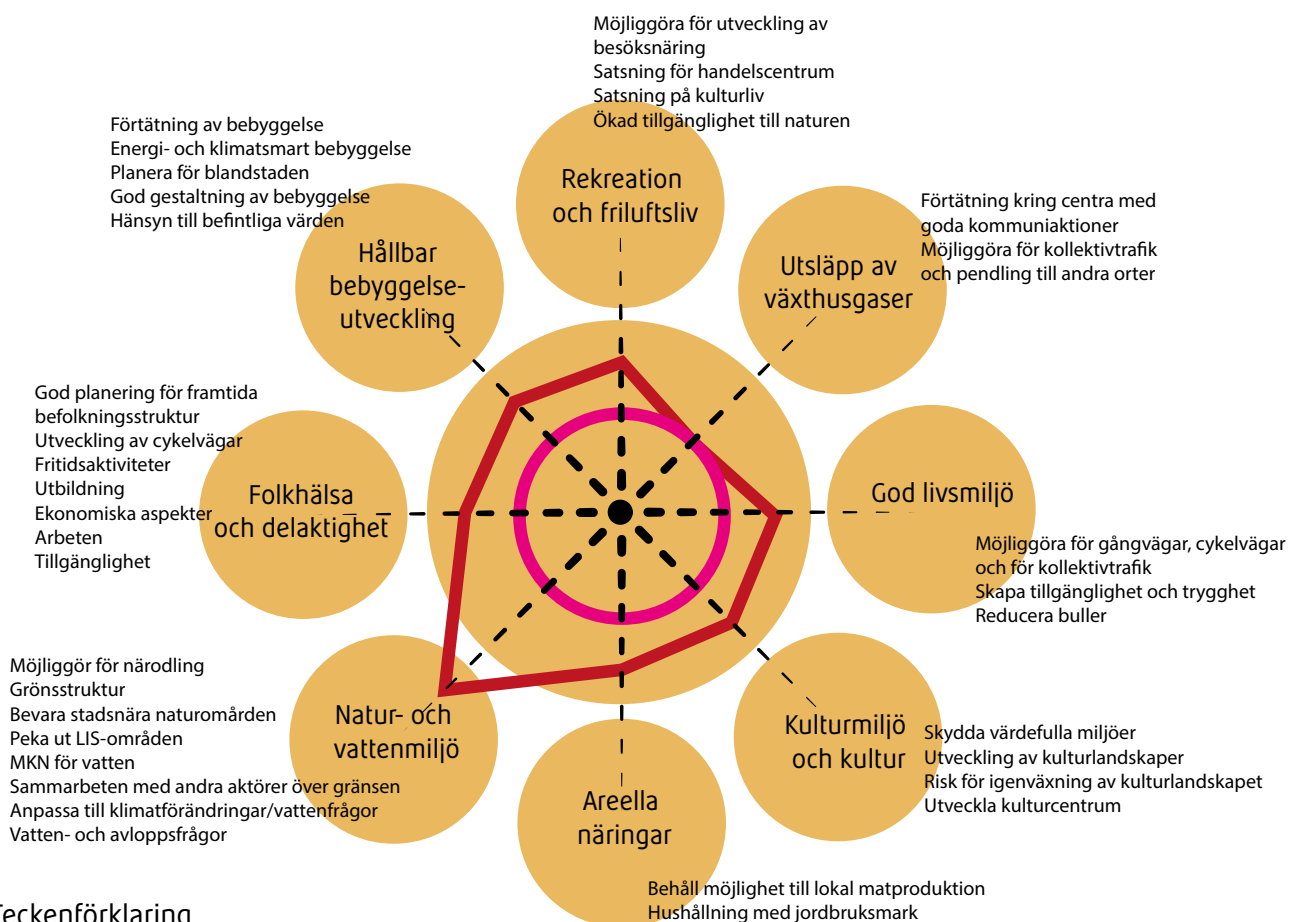
Kommunens ställningstagande att satsa på Värnamo tätort och ett tätortsband längs väg 27 där bebyggelseutvecklingen ska koncentreras och samhällsservice prioriteras, är ett sätt att utveckla och bibehålla en attraktiv kommun. Det kan dock få negativa konsekvenser för utveckling och samhällsservice i de delar av kommunen som inte ligger i eller nära detta stråk. Landsbygdslinjen kan vara en strategi som delvis kan väga upp detta.

Utsläpp av
växthusgaser

Ur ett klimat- och utsläppsperspektiv är det positivt att koncentrera bebyggelsen i tätorter och till speciella stråk där man kan satsa på att bygga mer miljösmart och få samordningseffekter på flera områden såsom energianvändning, VA-lösningar, kortare resvägar och bättre och tätare kollektivtrafik. Det ger även positiv effekt på folkhälsan då man kan satsa på gång- och cykelstråk, motionsspår, idrottsanläggningar och andra utomhusaktiviteter. Samhällsservice och utbildning gynnas då man kan satsa på och behålla landsbygdsskolorna i de områden som ligger i eller nära tätortsbandet.

Natur- och
vattenmiljö

Att peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden) utgör indirekt ett skydd för andra strandnära områden då utvecklingen styrs mot de utpekade områdena. Det ger möjlighet till en mer konsekvent bedömning av annan byggnation på landsbygden. Kommunen har många sjöar och vattendrag där stränder och strandnära områden inte är exploaterade. Därför bedöms det rimligt att några få begrän-

Teckenförklaring

 Axel som har en framträdande betydelse för planförslagets uppfyllelse av fokusområdet, Attraktiv kommun.

 Redogör för planförslagets grad av uppfyllnad för respektive axel.

 Redogör för nollalternativet, nu gällande översiktsplan förhållande till planförslaget.

sade områden, som uppfyller specifika krav avsätts för möjlig exploatering och samhällsutveckling. Varje enskilt ärende kan kräva speciella utredningar exempelvis, naturinventeringar eller utredningar avseende VA-lösningar.

De flesta utpekade LIS-områdena ligger förhållandevis nära mindre samhällen som kan gynnas av ökande befolkningsunderlag. De medför en ökad tillgänglighet till strandnära områden för rekreation och friluftsliv när kommunikationerna till områdena förbättras. Strandnära boende anses vara ett attraktivt boende som kan öka kommunens attraktionskraft och livskvaliteten hos invånarna.

Det finns även en del negativa effekter med att bygga i strandnära områden. En är att belastningen på närliggande ytvatten i form av ökad avrinning från hårdgjorda ytor kan öka vilket riskerar att föra med sig föroreningar. Kommunala VA-lösningar saknas av naturliga skäl i dessa områden (vilket i vissa fall riskerar att påverka miljö kvalitetsnormerna för vattenförekomster). Andra negativa aspekter är att produktiv skogsmark exploateras och att enskilda transporter ökar.

Kommunens önskan att bevara de befintliga kulturmiljöerna och att främja riksintresseområdena för kulturmiljövården och stödja en utveckling av dess kvalitet på ett varsamt sätt förstärker syftet med riksintressena. Detta kan medföra en positiv utveckling för besöksnäringen i dessa områden. Det kan även bidra till att stärka den lokala samhörigheten i bygden, vilket bidrar till ekonomisk utveckling, ökad folkhälsa och deltagande i det offentliga samtalet. Kulturmiljövården kan även stärkas genom att särskilda kulturintresseområden upprättas. Det kan finnas en liten risk för överexploatering av populära kulturmiljöer i samband med viss typ av fritidsaktivitet, som exempelvis kan låta mycket. Risker bedöms dock som liten.

Kommunens fokus på skola och utbildning är positiv ur flera aspekter. Utbildning och lärande främjar folkhälsomålet om delaktighet och en god skola med bra förutsättningar bidrar även till goda och trygga uppväxtvillkor.

Utvecklingsmöjligheterna för kommunens unga ökar med en god tillgång till utbildning och det gynnar även de lokala företagens möjlighet att rekrytera arbetskraft och att utvecklas.

Kommunens uttalade ambition att decentralisera utbildningen och satsa på många mindre skolor lokaliserade i de mindre orterna är en viktig del för att få och behålla en levande landsbygd. Detta kan även vara en möjlighet för samlokalisering av kommunal service på landsbygden som exempelvis offentliga bibliotek i skolorna. När det finns en skola i byn ökar attraktiviteten att bo där vilket även medför att annan samhällsservice kan finnas kvar och utvecklas på landsbygden.

Folkhälsa
och
delaktighet

God livsmiljö

Hållbar
bebyggelse-
utveckling

Folkhälsa
och
delaktighet

Ökad tillgänglighet till offentliga platser och inrättningar och utformningen av det offentliga rummet kan stärka trygghet och delaktighet bland kommunens invånare. Inriktningen att alla invånare ska ha tillgång till idrottsanläggningar, motionsspår, promenadslingor och dylikt i sitt närområde bör medföra positiva effekter på folkhälsan och välbefinnandet och möjligheten att leva ett fysiskt aktivt liv. Det finns dock en risk att flickors fritidsintressen prioriteras lägre än pojkars bland annat i och med att satsning på idrottsanläggningar tenderar att bli billigare för bollsporter.

God livsmiljö

Tillgång och tillgänglighet till bostäder främjar ekonomisk och social trygghet genom satsning på attraktiva bostäder för alla. Att verka för att en blandning av olika bostadstyper, storlekar och upplåtelseformer i samma områden och ambitionen att tillvarata alla människors delaktighet och inflytande i samhället genom dialogmetoder ger en bra möjlighet att uppnå en god bebyggd miljö med förutsättningar för integration, jämlikhet och jämställdhet och ett samhälle med trygga och friska invånare.

Hållbar
bebyggelse-
utveckling

Planens huvudsakliga strategi för bebyggelseutvecklingen är styrd till väg 27, det så kallade tätortsbandet. Strategin rymmer en möjlig problematik när fler tillfarten riskeras att skapas och trafikbelastningen ökar kan det uppstå problem speciellt vid redan idag känsliga punkter i trafiksystemet, såsom i cirkulationsplatser på väg in till Värnamo. Likaså kan strategin att bygga i stråk medföra en ökad risk för bullerutsatt bostadsbebyggelse.

4. Planeringsstrategier för fokusområdet Goda kommunikationer

Kapacitetsstark, tillförlitlig
och väl utbyggd kommunikation
Ett balanserat transportsystem

Gång och cykel

Cykelvägar mellan tätorterna

Kollektivtrafik

Kollektivtrafik inom kommunen

Höghastighetsjärnvägen

Utveckla noder och stråk

Noder

Stråk

4.1 Planeringsstrategi: Kapacitetsstark, tillförlitlig och väl utbyggd kommunikation

Planeringsstrategin har en koppling till de nationella miljömålet, God bebyggd miljö

Läs mer om kommunens beslut om att 100% invånarna ska erbjudas fiberanslutning till 2020: Beslut 165 §220 KF §114

Syftet med planeringsstrategin är att visa med vilka ställningstagande som kommunen vill arbeta för att utveckla och säkerställa data- och telekommunikationerna för att gynna näringsliv och inte minst för att trygga en levande landsbygd i Värnamo.

Tillgång till bredband är redan idag en förutsättning för att ta del av samhällsservice och vara delaktig i samhället. Redan idag sker stor del av skolans kommunikation och undervisning digitalt, ett exempel för framtiden är att en stor del av vården sannolikt kommer att ges på distans och med digital kommunikation. För att alla människor ska kunna ta del av samhällsservice på ett jämlikt sätt och för att företag ska kunna utvecklas i alla delar av kommunen kräver det att alla hushåll och verksamheter måste vara uppkopplade.

En stor del av landsbygden i Värnamo kommun har fiberanslutning redan idag. I samtliga av kommunens mindre orter finns fiber och fibernätet byggs hela tiden ut. Kommunen har beslutat att alla senast 2020-12-31 ska erbjudas bredband via fiber och medel har avsatts för detta. 100% kommer till 2020 erbjudas anslutning men alla kommer inte att välja att ansluta sin fastighet vilket medför att arbete kvarstår innan alla hushåll i kommunen har en fiberanslutning.

I framtiden spås i enlighet med den nationella bredbandsstrategin betydelsen av och behovet av mobilt bredband och wifi att fortsätta öka. Mobilkommunikation är redan idag i och med utbyggnaden och täckningen av 3G och 4G ett bra komplement. Fiber spås dock av de flesta för överskådlig framtid – att ha högre kapacitet och för kommuninvånarens behov av uppkoppling fortsatt vara överlägset.

Den femte generationens mobilnät, 5G, handlar om mer än högre hastighet och större kapacitet. Fokus är inte i första hand hushållen utan i första hand industri, transporter och samhälle och till att styra komplicerade processer.

4.1.1 Ställningstaganden

Kapacitetsstark, tillförlitlig och väl utbyggd kommunikation

- Kommunen ska verka för att alla hushåll och verksamheter ska ha möjlighet till kapacitetsstarkt och tillförlitligt bredband. Ett fiber-baserat bredbandsnät är för överskådlig framtid den mest lämpliga lösningen för kommunens IT-kommunikation.
- Kommunen ska verka för att täckningen för mobila tjänster i kommunen ska vara av god kvalitet i hela Värnamo kommun.
- Värnamo kommun ska verka för att såväl eldistribution som tele- och datakommunikation utförs på ett stabilt sätt och möter de ökade kraven på robust och driftsäker distribution och kommunikation.

4.2 Planeringsstrategi: Ett balanserat trafiksystem

Planeringsstrategin har en koppling till de nationella miljömålet, God bebyggd miljö, Frisk luft och Begränsad klimatpåverkan

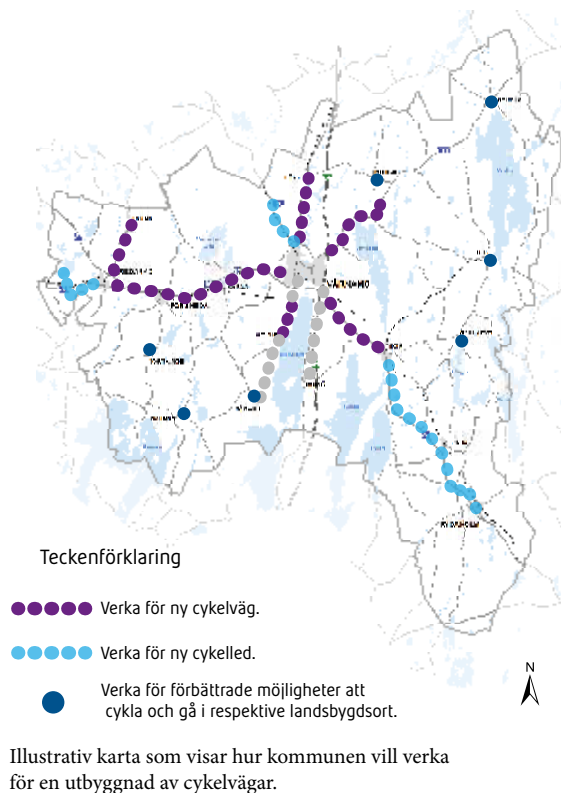
Syftet med planeringsstrategin är att visa med vilka viljeinriktningar kommunen vill arbeta för att uppnå ett hållbart trafiksystem och vilken infrastruktur för transportslag som ska vara prioriterad i den fysiska utvecklingen av kommunen. Om persontransporter som påverkar klimat och hälsa i mindre utsträckning premieras i planering och lovgivning förbättras möjligheten för dessa trafikslag, vilket ökar förutsättningarna för en ökad andel hållbara resor. Planeringsstrategin tar utöver ställningstagande för persontransporter på järnväg och väg även upp förtydligande ställningstaganden för kollektivtrafik samt utvecklingen av gång- och cykelvägar. Planeringsstrategin behandlar även godstrafik som sker på väg och järnväg.

Kommunen har ett övergripande ansvar för planeringen, oavsett vem som är fastighetsägare, väghållare eller ansvarar för kollektivtrafiken. Kommunen kan ha önskemål om utvecklingen, peka ut behov, nödvändiga åtgärder och så vidare. Fastighetsägarna, väghållarna och Trafikverket med fler ansvarar däremot för finansiering och genomförande och måste därför vara med i planeringen för att uppnå en önskad utveckling.

Värnamo kommun ska ha en plan med strategier och prioriteringar för att uppnå en hållbar trafikutveckling i kommunen. En betydelsefull del i planen ska vara en strategi för hållbart resande. Till hållbart resande räknas främst gång-, cykel- och kollektivtrafik.

GÅNG- OCH CYKELTRAFIK INOM TÄTORTEN

Gång och cykel som kommunikationsmedel är de mest miljövänliga och jämlika färdssätten som dessutom främjar folkhälsa och stadsliv. Därför bör dessa transporter ges hög prioritet vid planering och exploatering i kommunen. Gångtrafikens styrka är förflyttningar upp till två kilometer, en cirka 20 minuters promenad och trafikslaget passar därmed för transporter inom kommunens samtliga mindre tätorter och i stora delar av Värnamo stad. I mindre tätorter och landsbygdssorter hänvisas gångtrafikanten till välgårar och vägrenar, vilket kan upplevas mindre trafiksäkert. Avstånd på cirka fem kilometer, (cirka 20 minuter) är cykeltrafikens styrka. De flesta avstånd inom Värnamo stad och inom övriga tätorter är därmed lämpade för cykeltransporter.

Teckenförklaring

- ● ● ● ● Verka för ny cykelväg.
- ● ● ● ● Verka för ny cykelled.
- Verka för förbättrade möjligheter att cykla och gå i respektive landsbygdssort.

Illustrativ karta som visar hur kommunen vill verka för en utbyggnad av cykelvägar.

CYKELTRAFIK MELLAN TÄTORTERNA

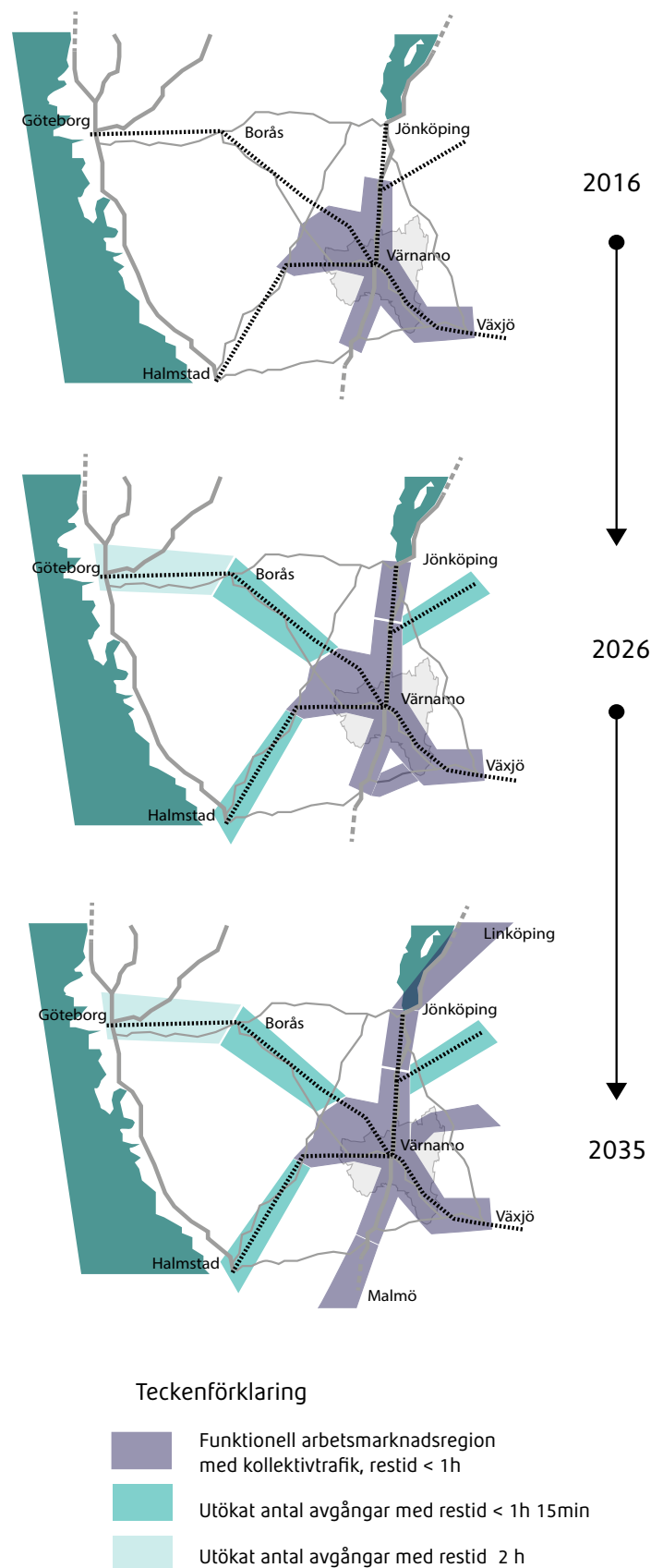
Cykel kommer i framtiden få en större betydelse som trafikslag när vi behöver ställa om till en ökad andel hållbara resor. Hälften av Sveriges bilresor är kortare än fem kilometer vilket är en konkurrenskraftig sträcka att cykla även tidsmässigt. Cykling är ett trafikslag som även är lämpligt mellan tätorter och på landsbygden där avståndet är längre.

Därför finns potential för arbetspendling på cykel mellan tätorterna för resor upp till tio kilometer eller 30- 40 minuters cykelfärd. Den tekniska utvecklingen av elcykeln har ökat de möjliga pendlingsavstånden för cykling betydligt och numer anses ett pendlingsavstånd på mellan 15-20 kilometer med elcykel som möjlig. För att cykling mellan tätorterna ska öka krävs bland annat att cykelmöjligheterna längs det statliga vägnätet förbättras.

Ett komplement till en utbyggnad av separata cykelvägar kan vara vägvisning av allmän väg lämpad för cykling. Syftet med dessa vägvisade cykelleder kan vara att på ett kostnadseffektivt sätt verka för cykling som kommunikationsmedel även på sträckor med en litet underlag.

Utbyggnadsgraden av cykelvägar utanför kommunens tätorter är mycket låg samtidigt som det efterfrågas av invånare på flera sträckor. Som en del i ett långsiktigt strategiskt arbete bör ett huvudnät av cykelvägar utvecklas. Huvudnätet bör i första hand tillkomma i enlighet med kommunens målbild för bebyggelseutvecklingen - i tätortsbandet utefter väg 27, mellan centralorten och dess kranstättorterna samt mellan närliggande större bebyggelsegrupper utefter de större vägarna, 127 och 151 och Värnamo stad. För dessa sträckor bedöms underlaget vara störst och avstånden cykelbara.

Illustrerar den funktionella arbetsmarknadsregionen med kollektivtrafik och hur kommunen ska verka för att den ska utvecklas under planperioden.

BILTRAFIK

Idag är bilen det överlägset populäraste färdmedlet i Värnamo. Trafikslaget är flexibelt och bekvämt och på längre sträckor det mest tidseffektiva. Samtidigt finns flera nackdelar i form av buller, trängsel, luftföroreningar, hälsorisker, trafikrisker och barriäreffekter. Bilens teknikutveckling, exempelvis energieffektivitet och mer miljövänliga drivmedel, minskar en del av bilens negativa konsekvenser men inte alla. Teknikutvecklingen fokuserar inte på ett minskat bilinnehav vilket är en avgörande förutsättning för att trafikytorna ska användas effektivare vilket i sin tur är en förutsättning för att kunna husera den ökning av transporter med bil som befolkningsutvecklingen innebär för trafiksystemet.

Bilen är och kommer under lång tid att vara en viktig del för en levande landsbygd då alternativ i stor utsträckning saknas samtidigt som konsekvenserna är som störst i tätorterna. Bilen bör endast användas för de resor där den faktiskt behövs och inte för resor som kan ersättas med andra trafikslag som vanligtvis är sträckor upp till fem kilometer.

REGIONAL KOLLEKTIVTRAFIK

Arbetskraftsförsörjning är en viktig fråga för Värnamo kommun och likaså för Region Jönköpings län. Forskning visar att människors benägenhet att pendla till arbete och utbildning ökar markant om restiden kan hållas till 45-60 minuter enkel väg. En funktionell arbetsmarknad med kollektivtrafik är med andra ord det område som kan nå inom denna tidsram. Genom att verka för effektivare och bättre kommunikation kan den funktionella arbetsmarknadsregionen växa och fler kan nå en större arbetsmarknad.

En del av arbetet för att uppnå denna regionförstoring är att samverka på regional och mellankommunal nivå. Viktigt är att aktivt verka för att kollektivtrafiken får ökad turtäthet, konkurrenskraftiga restidskvoter gentemot biltrafiken och mycket hög pålitlighet mellan viktiga målpunktsförbindelser. En annan del är utvecklingen av hållplatsernas identitet och utformning samt miljöerna kring hållplatserna -att verka för hela resan. En avgörande del är arbetet med beteendepåverkande åtgärder för att öka kollektivtrafikresandet, vilka måste ske tillsammans med kommun och regionen. Det är även viktigt med goda parkeringsmöjligheter för cykel och bilar vid bytespunkter/noder och möjlighet att parkera i närheten av

Läs mer om kollektivtrafik:
Planeringsunderlag, kap 9
Kommunikation, sid 108

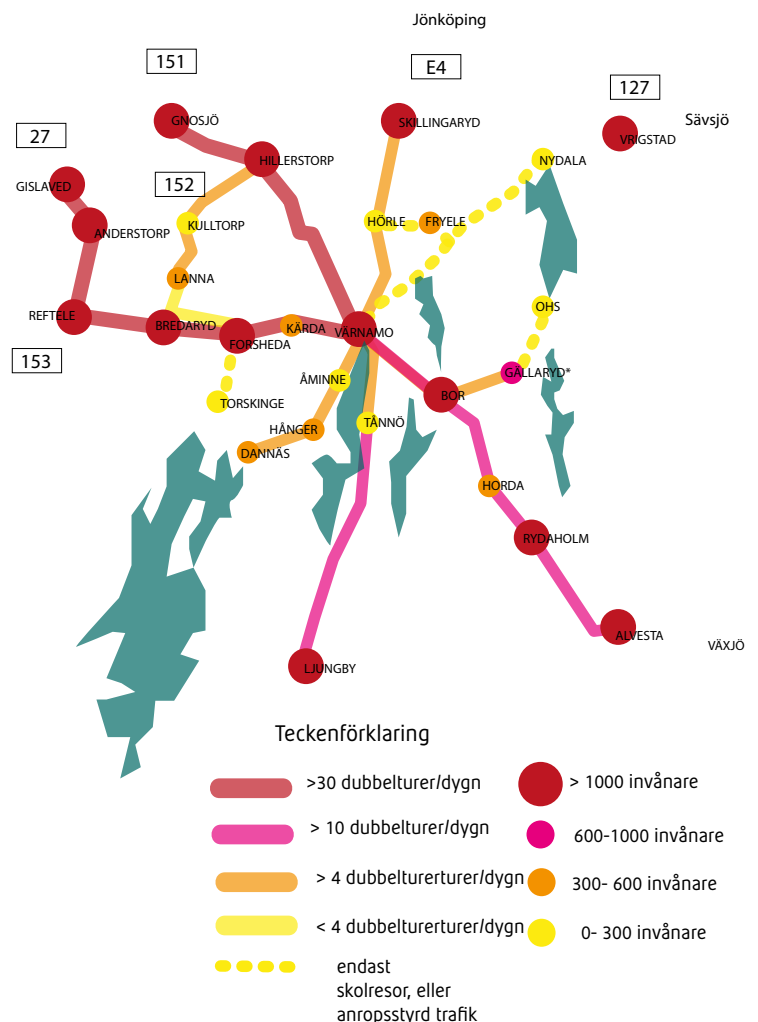
hållplatserna utmed de regionala kollektivtrafikstråken. Kollektivtrafik ska vara ett konkurrenskraftigt alternativ till bilen såväl på kommunens landsbygd som mellan dess tätorter och regionalt.

LOKAL KOLLEKTIVTRAFIK

Arbetskraftsförsörjningen är av betydelse på regional nivå utan naturligtvis är det viktigt även på en lokal nivå och mellankommunal nivå. Näringslivet i Värnamo kommun kännetecknas bland annat av många stora och medelstora företag som är spridda till flera av kommunens tätorter, vilket medför ett potentiellt behov av lokal kollektivtrafik. Arbetspendling är viktig också för offentlig verksamhet såsom kommun och sjukhus. Den lokala kollektivtrafiken består i Värnamo av ett antal busslinjer som på vissa sträckor kompletteras med tågtrafik.

Den lokala kollektivtrafiken är betydelsefull även för kommuninvånarnas tillgång till privat och offentlig service. Kollektivtrafiken är en viktig tillgång för kommunens attraktivitet och landsbygdens utvecklingsmöjligheter. En viktig målgrupp är barn och unga och deras möjlighet att självständigt kunna röra sig mellan skola, fritid och vänner.

Utmed tätortsbandet är kollektivtrafiken utbyggd relativt effektivt redan men kommunen vill även i sin planering lyfta det tvärgående stråket, landsbygdslinjen från Vrigstad, via Nydala och Fryele som efter Värnamo leder mot Åminne och Hånger till Dannäs och vidare till Ljungby kommun. Utefter landsbygdslinjen vill kommunen verka för ökad attraktivitet genom bland annat förbättrade allmänna kommunikationer. Landsbygdslinjen är ett steg i att verka för att bättre koppla samman GGVV-regionen med höglandskommunerna och ska ses som ett långsiktigt, strategiskt utvecklingsstråk av betydelse för landsbygden och landsbygdsutvecklingen.

* Inberäknat Gällaryd omlands invånarantal.

Karta som visar invånarantalet i kommunens orter och turtätheten med buss och tåg inom kommunen och orter i grannkommunerna med fler än 1000 invånare. Analysen är ungefärlig och har gjorts med hjälp av sökmotorn, resrobot.se

CENTRAL KOLLEKTIVTRAFIK

För att svara upp emot de behov som tillväxten skapar och de uppställda regionala och nationella målen krävs ett väl fungerande stadsbusslinjenät i Värnamo. Genom att öka andelen som reser kollektivt kan vi spara både ekologi och ekonomi men framförallt att stora gatytor som tidigare reserverats bilen istället kan användas till bättre ändamål än exempelvis parkering och genomfartsleder.

Hälften av alla bilresor understiger sträckan fem kilometer. Dessa kan i stor utsträckning ersättas med hållbara trafikslag. Värnamo centralort har ett modernt stadsbusslinjenät som behöver öka sin andel av det totala resandet för att begränsa trängsel och antalet fordonsrörelser. Ökat kollektivtrafikresande ska resultera i ett minskat antal fordonsrörelser men också minska bilberoendet i de delar där bostadsförtätning kommer att ske.

Kollektivtrafiken ska vara ett enkelt och konkurrenskraftigt val för resor till och från arbetsplatser, skola, kultur- och fritidsaktiviteter, privat och offentlig service samt centrumnära handel. Andra betydelsefulla fördelar är bland annat barn, ungas samt nyanländas möjlighet att självständigt röra sig mellan skola, fritid, arbetsplatser och vänner.

GODSTRAFIK

En stor del av godstrafiken idag sker på vägar med långtradare. Dessa transporter är nödvändiga för näringslivet och andra verksamheter och ger även i sig sysselsättning.

Transportfordon är samtidigt stora, bullrar, genererar luftföroreningar och bidrar till utsläppet av växthusgaser. Viktiga aspekter för att uppnå ett hållbart transportsystem är en effektivare godstrafik och mer klimatsmarta alternativ. För Värnamo kommuns del innebär det bland annat att verka för att godstrafiken i högre grad sker på järnväg samt genom att verka för en utlokalisering av den centralt belägna rangeringsverksamheten.

Norr om Värnamo kommun, i Skillingaryd i Vaggeryd kommun finns godsterminalen Båråmo. Terminalen har ett logistiskt fördelaktigt läge med goda expansionsmöjligheter.

4.2.1 Ställningstaganden

Ett balanserat trafiksystem

- Kommunen ska alltid beakta och följa Plan för trafik i Värnamo kommun och de prioriteringar och strategier som framgår av den i alla ärenden, planer, bygglov och projekt som berör trafikfrågor.
- I trafikplaneringen ska kommunen ta hänsyn till barn-, jämställdhets-, säkerhets-, och tillgänglighetsperspektiv.

GÅNG- OCH CYKELTRAFIK INOM TÄTORTEN

- Cykelvägar och gångvägar ska ses som infrastruktur för ett betydelsefullt kommunikationsalternativ och kommunen ska i planering, lovgivande och exploatering verka för en ökad andel hållbara resor.
- Kommunen ska i all planering betrakta gångtrafik och cykeltrafik som två olika trafikslag med olika förutsättningar och behov.
- Kommunen ska verka för att viktiga målpunkter inom tätorter ska kunna nås via gång- och cykelväg, att befintliga gång- och cykelvägar ska stärkas och nya skapas med god standard och säkerhet.
- Kommunen ska verka för att man i landsbygdsorterna ska kunna cykla och gå längs med och över genomfartsvägarna på ett säkert sätt.
- Kommunen ska verka för attraktiva och strategiskt lokaliserade cykelparkeringslösningar med fokus på att underlätta byte mellan cykel och kollektivtrafik. Cykelparkeringar ska planeras och prioriteras tidigt i plan- och bygglovsprocessen.

CYKELTRAFIK MELLAN TÄTORTERNA

- Kommunen ska i vidare planering och i samverkan med Trafikverket och andra väghållare verka för nya cykelvägar och för vägvisa cykelleder av god standard och säkerhet mellan kommunens tätorter. Prioritering och strategi för utbyggnaden ska framgå av Plan för trafik.
- Kommunen ska verka för att kommunens tätorter och viktiga målpunkter i grannkommunerna långsiktigt ska bindas samman av cykelvägar. Prioritering och strategi för utbyggnaden ska framgå av Plan för trafik.

BILTRAFIK

- Kommunen ska möjliggöra ett minskat bilberoende genom att i planering verka för strategiskt belägna infartsparkeringar, parkeringshus och pendlingsparkeringar.
- Kommunen ska i planering verka för ett minskat bilberoende och en minskad biltäthet i kommunens tätorter genom att invånarna ges goda möjligheter att välja andra transportmedel än bilen.
- Kommunen ska i vidare planering ta fram differentierade riktlinjer för antalet parkeringsplatser avseende bilar och cyklar. Dessa ska förhålla sig till bebyggelsens art och olika kommundelars förutsättningar. Olika mobilitetstjänster ska ha en betydelse.

REGIONAL KOLLEKTIVTRAFIK

- Kommunen ska arbeta för att stärka interregionalt och regionalt kollektivt resande. Fokus ska läggas på tillgängligheten till regionscentran, storstadsregionerna Stockholm-Mälardalen, Göteborg och Malmö- Öresundsregionen samt kommunikationerna till flygplatser.
- Värnamo kommun ska i samverkan verka för att kollektivtrafik utmed väg 127 mellan Värnamo-Sävsjö-Vetlanda återupptas.
- Värnamo kommun ska i samverkan verka för att effektivt resa kollektivt mellan Rydaholm och Ljungby.
- Kommunen ska verka för en förbättrad kommunikation med kollektivtrafik Växjö - Värnamo - Jönköping. Förbindelserna ska utgöra ett attraktivt resealternativ och målet ska vara att restiden mellan Värnamo och Växjö ska understiga 30 minuter samt mellan Jönköping och Värnamo understiga 45 minuter.
- Kommunen ska verka för en bibehållen och förbättrad järnvägs-kommunikation med kollektivtrafik Halmstad- Värnamo- Nässjö.
- Kommunen ska verka för förbättrad järnvägs-kommunikation med kollektivtrafik på Kust till kust-banan med fler avgångar och kortare restid.

LOKAL KOLLEKTIVTRAFIK

- Kommunen ska verka för förbättrade kollektiva kommunikationsmöjligheter mellan kranstötorterna och Värnamo stad.
- Kommunen ska i vidare planering och i samverkan verka för utbyggd och effektivare kollektivtrafik för landsbygdslinjen, Nydala-Värnamo-Hånger-Dannäs.
- För orter med fler än 300 invånare finns det underlag för kollektivtrafik. Där ska kommunen ska verka för att upprätthålla en turtäthet med mer än fem dubbelturer per dygn.
- För orter med fler än 600 invånare ska kommunen verka för att upprätthålla en turtäthet med kollektivtrafik med mer än tio dubbelturer per dygn.
- Mellan orter med mer än 1000 invånare finns det underlag för en tätare kollektivtrafik. Kommunen ska verka för att dessa stråk trafikeras med 10-30 dubbelturer per dygn.

CENTRAL KOLLEKTIVTRAFIK

- Kommunen ska verka för att kollektivtrafiken upplevs attraktiv genom hög turtäthet, god restidsfaktor samt hög pålitlighet så att det blir lätt och enkelt att välja kollektivtrafiken i större utsträckning.
- Kommunen ska i planering verka för att antalet bilresor och bilrörelser kopplas till kollektivtrafikens resandeökning.

GODSTRAFIK

- Kommunen ska i fortsatt planering verka för att dagens rangeringsverksamhet i centrala Värnamo stad utlokaliseras till ett läge inom eller utanför kommunen.

4.3 Planeringsstrategi: Utveckla stråk och noder

Syftet med planeringsstrategin är att visa med vilka ställningstaganden kommunen ska arbeta för att utveckla effektiva, hållbara och attraktiva noder och stråk. Med noder menas knutpunkter, omstigningsplatser där det finns möjlighet att byta trafikslag, såsom parkeringar, station och hållplatser. Det är av stor betydelse att befintliga och nya noder (bland annat tågtrafik, långfärdsbussar och regional busstrafik) effektivt ansluter till gång- och cykelvägar och lokal kollektivtrafik.

Definitionen av stråk är i detta fall sträckan som tillryggaläggs mellan noder eller andra målpunkter i kommunen. Dessa stråk kan vara exempelvis vägar och järnvägslinjer.

NODER

Stationer och hållplatser utgör strategiska platser för en hållbar utveckling. De är dessutom attraktiva både för näringslivet och boende på grund av den tillgänglighet dessa platser medför genom buss-, och tågförbindelser. Det är viktigt att ta vara på den potential som de befintliga noderna har. De stationer i kommunen som bland annat på grund av bristande underlag har tvingats lägga ner kan i framtiden utgöra potentiellt värdefulla, strategiska platser i framtiden.

En annan form av nod är den ytkrävande, allmänna parkeringsplatsen som bland annat är betydelsefulla för de större tätorternas handel, service och näringsliv men även för de som har svårt att använda andra färdmedel. Ytorna i tätorten är begränsade och olika anspråk konkurrerar om markytan. Det är därför viktigt att de allmänna parkeringarna används för besökare och inte boende och arbetspendlare.

STRÅK

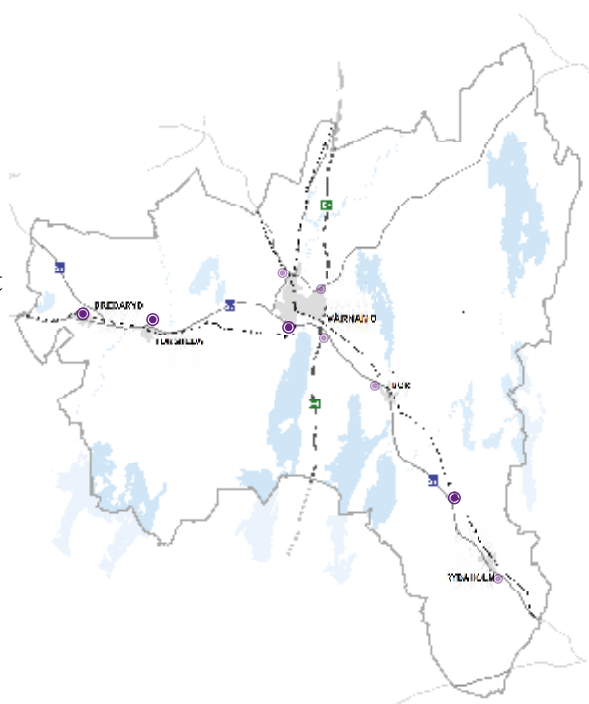
Värnamo ligger ur ett logistiskt perspektiv på en strategisk plats i en knutpunkt mellan både stora vägar och järnvägslinjer. Det strategiska läget har en stor betydelse för kommunens utveckling och satsningar på dessa stråk skulle innebära ökad utvecklingspotential för kommunen.

Planeringsstrategin har en koppling till de nationella miljömålet, God bebyggd miljö, Frisk luft och Begränsad klimatpåverkan

Läs mer om vägar och järnvägar i kommunen: Planeringsunderlag, kap 9 Kommunikation, sid 109

Karta som visar lokaliseringen av kommunens befintliga pendlingsparkeringar och i vilka möjliga lägen kommunen vill verka för en utveckling av parkeringar under planperioden. Mörkt lila symboliserar befintlig parkering, ljus lila planerad.

4.3.1 Ställningstaganden Utveckla stråk och noder

NODER

- Kommunen ska verka för en utveckling av Värnamo stads centralstation. Järnvägsstationen ska vara en attraktiv knutpunkt och mötesplats med hög tillgänglighetsstandard och god anslutning till höghastighetsjärnvägens station som kommer att utgöra kommunens resecentrum.
- Kommunen ska i vidare planering verka för en god tillgänglighet till regionala målpunkter såsom sjukhuset, Värnamo järnvägsstation, Gummifabriken och Vandalorum.
- Rörstorps järnvägsstation är en outnyttjad resurs. Stationen ska i vidare planering av centralortens utveckling beaktas och dess potential i omställningen mot ett hållbart trafiksystem nyttjas mer effektivt.
- Centralstationen och Rörstorp i Värnamo stad samt stationerna i Rydaholm och Bor är riksintressen för kommunikation. Kommunen ska verka för att syftet för riksintressena tillgodoses vid planering.
- Järnvägsstationen i Alvesta är ett betydelsefullt mellankommunalt intresse för Värnamo kommun då den är närmsta länk till södra stambanan. Kommunen ska i planering värna och slå vakt om tillgängligheten till stationen.

RI

Läs mer om riksintressen för kommunikation i; Planeringsunderlag, kap 10 Riksintressen, sid 130

STRÅK

- Kommunen ska aktivt arbeta för att kapacitet och standard höjs på järnvägssträckan Halmstad-Värnamo-Nässjö.
- Kommunen ska aktivt arbeta för att kapacitet och standard höjs på Vaggerydsbanan, Jönköpingsbanan - verka för en modernisering och att elektrifiera järnvägssträckan.
- Europaväg 4, väg 27, väg 25 samt Kust till kust-banan och länsjärnvägen Jönköping-Värnamo, Vaggerydsbanan är riksintressen för kommunikation. Kommunen ska verka för att syftet med riksintressena tillgodoses.
- Kommunen ska verka för att väg 27 blir en nationell stamväg med förbättrad framkomlighet, standard med därtill tillkommande skyddsavstånd. Delsteg är att verka för att förbifart Bor genomförs.
- Kommunen ska i planering och lovgivning verka för det funktionellt prioriterade vägnätet utpekade av Trafikverket och länsplansupprättarna. Detta vägnät utgörs förutom av vägar utpekade som riksintressen också av väg 151, väg 152 och väg 846. Framkomligheten för den regionala, gods-, kollektiv- och persontrafiken för dessa vägar ska värnas och åtgärder som kan påverka framkomligheten negativt, exempelvis nya anslutningar, ska minimeras.

RI

Läs mer om riksintressen för kommunikation i; Planeringsunderlag, kap 10 Riksintressen, sid 130

4.4 Planeringsstrategi: Höghastighetsjärnvägen

Syftet med planeringsstrategin är att uppmärksamma betydelsen av höghastighetsjärnvägens eventuella etablering i kommunen samt med vilka ställningstaganden kommunen ska arbeta för att höghastighetsjärnvägen ska ge bästa hållbara utdelning för kommunen.

Utbyggnaden av Sveriges första höghastighetsjärnväg, som är en av Sveriges största infrastrukturella satsningar, kommer påverka kommunens utveckling och utvecklingen av Värnamo stad. Redan vid utbyggnaden av Götalandsbanan mellan Stockholm och Göteborg kommer stationen i Jönköping få stor betydelse för kommunens kommunikationer. Europabanan, den del av höghastighetsjärnvägen som ska förbinda Stockholm med Malmö och vidare ut i Europa, kommer naturligtvis ha stor inverkan på kommunen då denna planeras gå genom kommunen och ha stationsläge i Värnamo stad.

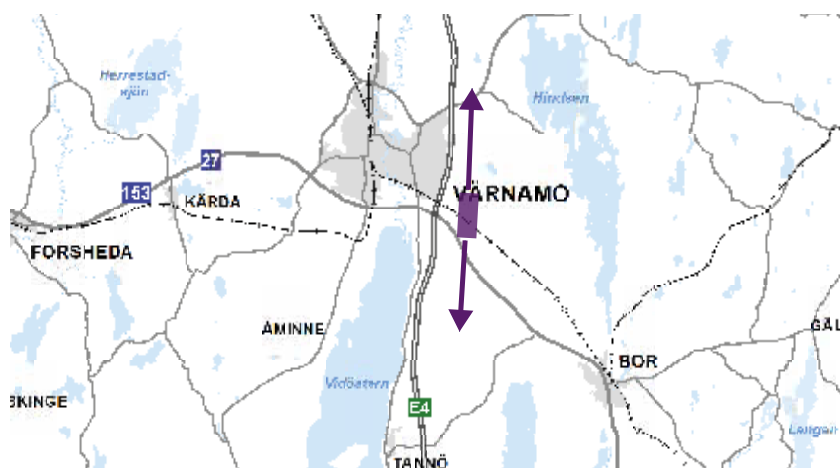
Redan idag påverkas stadens utvecklingsplaner av planerna för höghastighetsjärnvägen och staden måste förhålla sig till denna. Det är av stor betydelse att kommunen och staden ska kunna fortsätta växa och utvecklas parallellt och samstämmigt med höghastighetsjärnvägen. Kommunen följer den nationella planeringen och uppdaterar den kommunala planeringen efter denna.

Planeringsstrategin har en koppling till de nationella miljömålet, God bebyggd miljö, Frisk luft och Begränsad klimatpåverkan

Läs mer om höghastighetsjärnväg: Planeringsunderlag, kap 9 Kommunikation, sid 110

Skiss som visar lokaliseringen av kommunens utvecklingsområde för ny perifer station på Värnamo stads sydöstra sida, samt höghastighetsjärnvägens riktning genom kommunen.

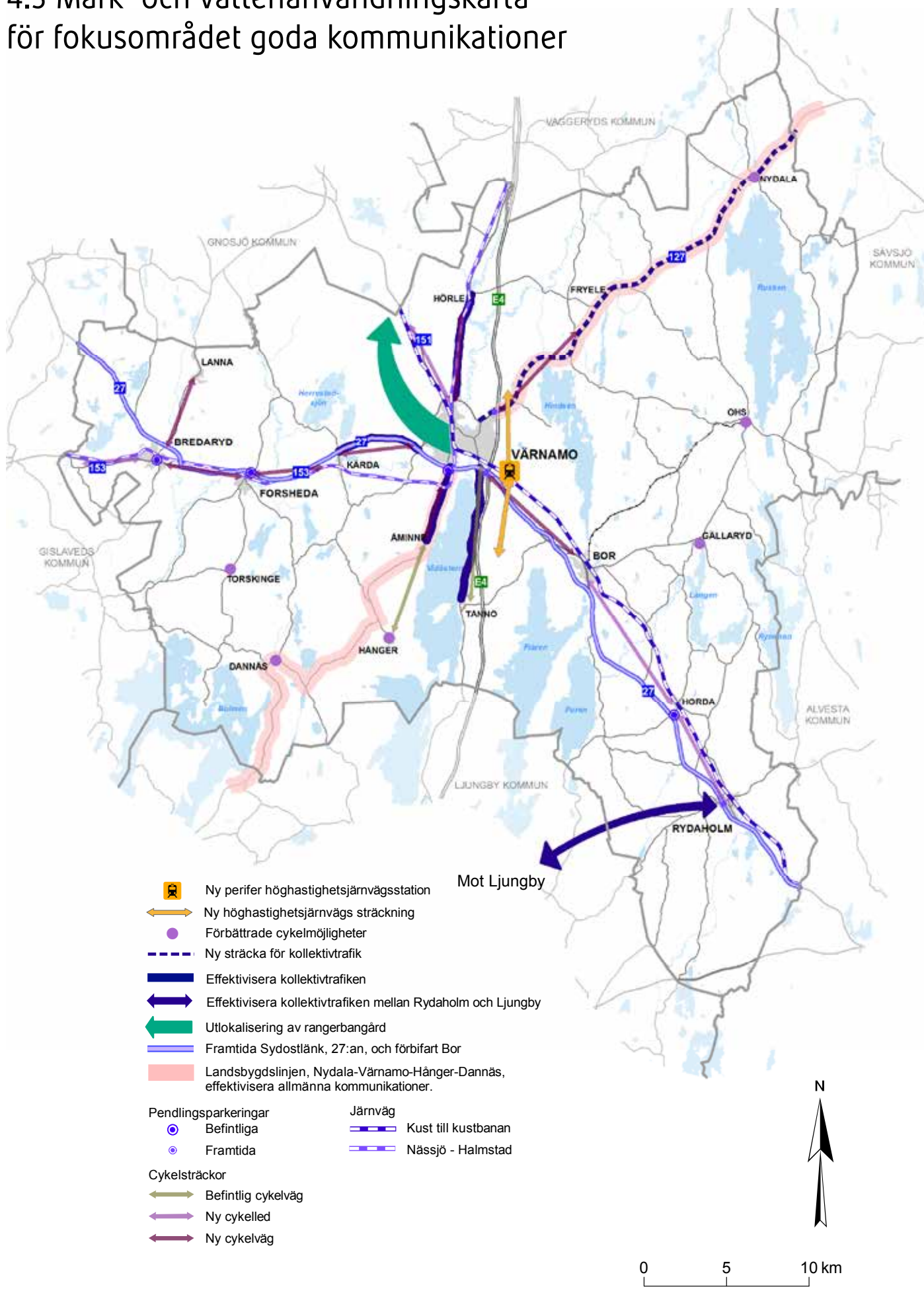
4.4.1 Ställningstaganden Höghastighetsjärnvägen

- Kommunen ska verka för en etablering av höghastighetsjärnvägen genom att i översiktsplanen peka ut ett område öster om Bredastensområdet (så kallat Sydsvenska krysset) som utvecklingsområde för nytt perifert stationsläge i enlighet med överenskommelsen med Sverigeförhandlingen samt genom att visa på den nya järnvägens principiella sträckning förbi Värnamo stad.
- Vid en framtida etablering av perifer höghastighetsstation ska kommunen verka för att denna blir kommunens resecentrum samt för en effektiv och attraktiv koppling till Värnamo centralstation.
- Kommunen ska verka för en god planberedskap i syfte att ta till vara möjligheter och för att hantera konsekvenserna av höghastighetsjärnvägen. Det är ett viktigt stadsbyggnadsprojekt för Värnamo stad som kommer behövas kompletteras med exploateringar och utveckling av närområdet.
- Kommunen ska vid planering och exploatering verka för förbättrade och ökade anslutningsmöjligheter till höghastighetsjärnvägen. Nationell, regional och lokal trafik, ska effektivt ansluta till ny station. Mellankommunala anslutningsmöjligheter samt gång- och cykelvägar och lokal kollektivtrafik ska särskilt beaktas.
- Kommunen ska verka för det framtida riksintresset höghastighetsjärnvägen och för förverkligandet av delen Europabanan från Jönköping till Malmö och vidare mot Köpenhamn.

Läs mer om
riksintressen för
kommunikation i;
Planeringsunderlag, kap
10 Riksintressen, sid 130

4.5 Mark- och vattenanvändningskarta för fokusområdet goda kommunikationer

4.5.1 Förklaringar

	Ny station för höghastighetsjärnväg, Europabanan och Kust till kust-banan. Kommunens framtida centralstation. Ett perifert, sydöstligt läge om centralorten med goda förbindelser med befintlig infrastruktur ska eftersträvas likaså goda kollektiva- och cykelvägsförbindelser till centralorten.		Förbättrade möjligheter att gå och cykla utmed huvudvägarna i kommunens landsbygdsorter. Kommunen ska verka för mer attraktiva och trygga förutsättningar att gå och cykla i respektive ort.
	Ny höghastighetsjärnväg, pilarna visar banans riktning förbi centralorten, den syd-nordliga riktningen genom kommun.		Väg 27, kommunen ska verka för förbättrad standard. Ett steg i denna utveckling är förbifart Bor.
	Utlokalisering av den centralt belägna rangeringsverksamheten till ett annat läge i kommunen eller utanför.		Kust till kust-banan, kommunen ska verka för effektivare pendlingsmöjligheter på linjen.
	Pendlingsparkeringar, befintliga och planerade. Kommunen ska verka för att utveckla de befintliga parkeringarna med god tillgängligheten till kollektivtrafik med mera samt för att nya parkeringar tillkommer i strategiska lägen.		Vaggerydsbanan, kommunen ska verka för järnvägslinjen och att restiderna effektiviseras framför allt mot Jönköping.
			Nässjö-Halmstad, kommunen ska verka för järnvägslinjen framtid, ökad standard och förbättrade pendlingsmöjlighet.
	Effektivisera kollektivtrafiken på sträckan Rydaholm- Ljungby		Ny separat cykelväg, sträckor där kommunen ska verka för en utveckling av cykelväg mellan tätorter i tätortsbandet och i Värnamo stads omland.
	Effektivisera kollektivtrafiken mellan Värnamo och kranstätorterna, Kärda, Hörle, Åminne och Tännö.		Cykelled, sträckor där kommunen ska verka för att utveckla befintlig allmän väg till cykelled. Vidta åtgärder för att höja trafiksäkerhet samt skyltning.
	Ny kollektivtrafiklinje, utmed 127. Kommunen ska verka för att möjliggöra kollektivtrafik på sträckan mot Vrigstad-Sävsjö-Vetlanda.		Befintlig cykelväg.
			Landsbygdslinjen, utmed stråket ska kommunen verka för att utveckla och effektivisera allmänna kommunikationer, kollektivtrafik.

4.6 Konsekvenser av fokusområdet Goda kommunikationer

De aspekter som bedömts vara mer framträdande än andra behandlas och bedöms i en värderos där de jämförs med 0-alternativets (se andra sidan). Dessa aspekter är:

- Digital kommunikation
- Folkhälsa och delaktighet
- Klimatpåverkan/utsläpp av växthusgaser
- God livsmiljö
- Hållbar bebyggd miljö
- Regionala transporter

En viktig aspekt för generellt hållbara transportsystem är att det finns en tydlig planering och viljeinriktning för hur de ska utvecklas och vad som ska prioriteras. Arbetspendling antas få allt större betydelse både lokalt och regionalt i framtiden och denna pendling bör i största möjlig mån ske med kollektiva och miljövänliga transportmedel. Generellt bedöms den nya översiktsplanen bättre sträva mot detta.

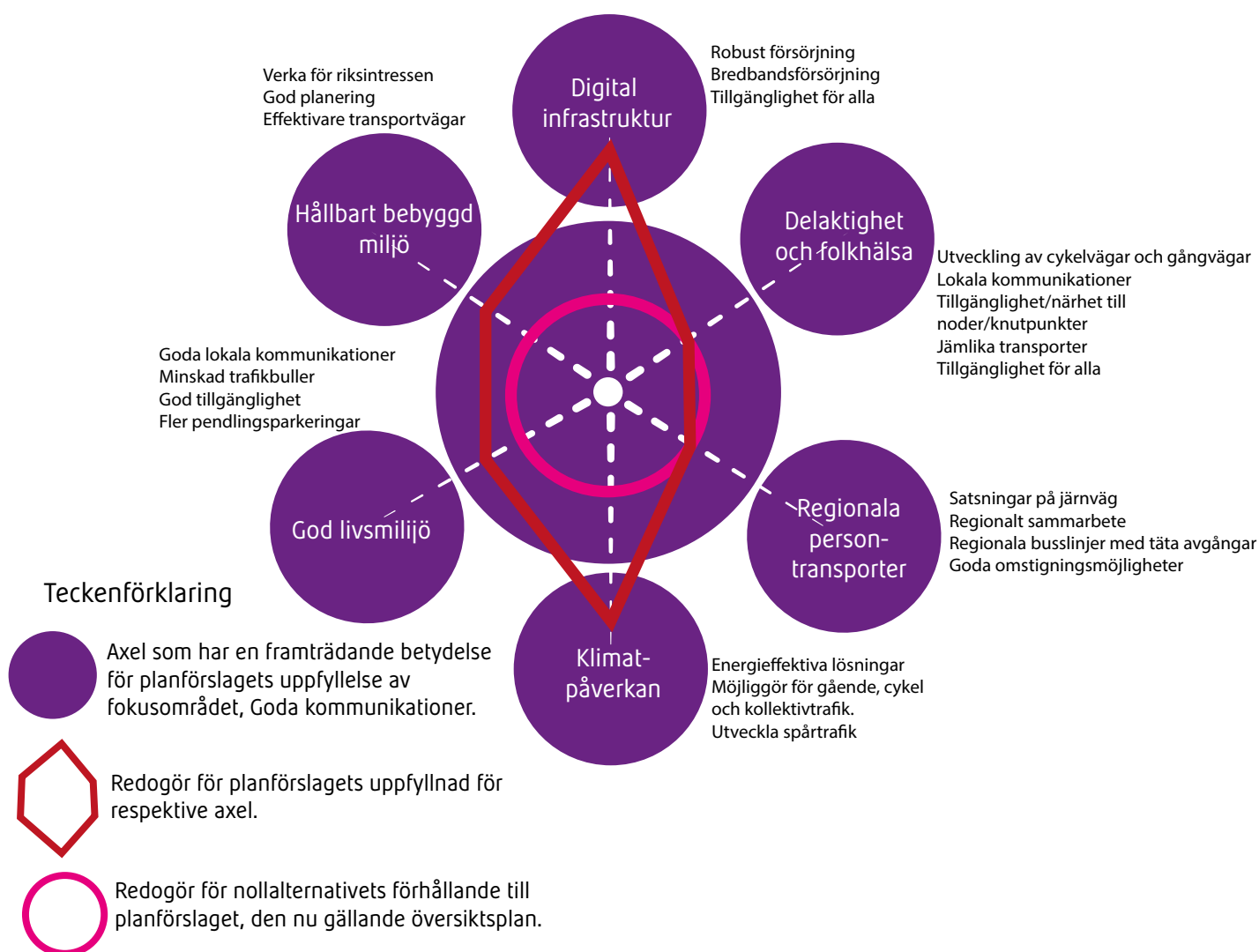
Snabb och robust data- och telekommunikation finns redan i samtliga kommunens orter och byggs ut ytterligare. Detta är positivt för delaktighet och jämlikhet i samhället i stort. Det kan även bidra till bättre ekonomisk utveckling på landsbygden då snabb datakommunikation ger företag möjlighet att etablera sig även i glesbygden. Samtidigt kommer denna lösning inte att ge digital höghastighetskommunikation till alla invånare på landsbygden. De som inte lika lätt tar till sig ny teknik riskerar att få svårare att kommunicera och delta aktivt i samhället när digitalisering och användning av digitala tjänster ökar.

Läs mer om planförslagets konsekvenser: Konsekvensbeskrivning av översiktsplan - Mitt Värnamo 2035.

Regionala
person-
transporter

Digital
infrastruktur

Kommunen vill satsa på gång- och cykel som prioriterade transportmedel på sträckor upp till cirka 20 kilometer. Detta ska ske genom att utveckla av gång- och cykelvägar både inom tätorter och mellan närliggande tätorter. Kommunen ska främja nya cykelvägar och öka medvetandet om möjliga cykelstråk genom en tydligare skyltning. Man vill även satsa på fler cykelparkeringar och omstigningsmöjligheter från cykel till kollektivtrafik. I planeringssammanhang prioriteras gång-, cykel- och kollektivtrafik före biltrafik.

Cykla och gå är de mest klimatsmarta transportalternativen och det stärker även folkhälsan och jämlikheten. Om fler går eller cyklar, vilket främst kommer att ske i tätorterna, minskar utsläppen till luft och mängden buller i stadsmiljön reduceras, vilket bidrar till en bättre och mer hållbar boendemiljö.

Landsbygdslinjen som lyfts fram med ställningstagandet att verka för förbättrade kommunikationer, påverkar landsbygdsutvecklingen utefter stråket positivt. Likaså får det positiva konsekvenser för den mellankommunala relationen och tillgängligheten till högländskommunerna och Ljungby kommun.

Längre persontransporter eller pendling bör i största möjliga mån ske med kollektivtrafik. Kommunen vill satsa på både utbyggd och mer effektiv lokaltrafik med större turtäthet till flera mindre orter i kommunen. Lokala kommunikationsnoder bör bindas samman på ett effektivt sätt och fler pendlarparkeringar ska anläggas vid hållplatser och stationer. Där det är möjligt med spårtrafik vill kommunen verka för att lokala järnvägar rustas upp och utvecklas mot kortare restid och fler avgångar.

Ur ett klimat- och utsläppsperspektiv är det positivt att satsa på kollektivtrafiken och i synnerhet spårbunden trafik. Jämlikheten ökar när kollektivtrafiken blir effektivare och tillgänglighetsanpassas och möjligheten för lokala företag att rekrytera personal ökar. En effektivare kollektivtrafik bidrar även till en mer levande landsbygd då det ökar möjligheten att pendla in till arbete i städerna.

Vägar, transportstråk och stationer som utgör riksintressen eller som kommunen bedömer som extra viktiga ska prioriteras i planeringen genom säkerhetsavstånd och så vidare. Detta bidrar bland annat till en mer hållbar bebyggd miljö då nya fastigheter inte riskerar att utsättas för lika kraftigt buller från trafiken.

Den planerade höghastighetsjärnvägen ska finnas med i planering av lokal infrastruktur och beredskap ska finnas för att skapa effektiva transportstråk och förbindelser till det planerade stationsläget. Detta är positivt för den hållbara bebyggelsen och det lokala näringslivet genom möjligheten till längre och effektivare arbetspendling.

Regionala
person-
transporter

God livsmiljö

Hållbar
bebyggd miljö

Klimat-
påverkan

God livsmiljö

Hållbar
bebyggd miljö

Hållbar
bebyggd miljö

5. Planeringsstrategier för fokusområdet Utveckla mark- och vattenresurser

Långsiktig hållbar teknisk försörjning

Dricksvatten

Dagvatten

Avlopp

Eförsörjning

Fokus på återvinning

Kommun med fokus på förnyelsebar energi

Bebyggelse

Kommun med plats för vindkraft

En klimatanpassad kommun

Klimatanpassad bebyggelse

Miljö- och hälsosäker kommun

Buller och luft

Markföroreningar

Naturresurser

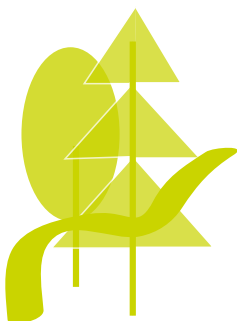
Naturmiljön som resurs

Friluftsliv

Bevara och utveckla jordbruk- och skogsbruksmarken

Exploatering

Förvaltning

5.1 Planeringsstrategi: Långsiktig och hållbar teknisk försörjning

Planeringsstrategin har en koppling till de nationella miljömålen, God bebyggd miljö, Ingen övergödning, Levande sjöar & vattendrag, Grundvatten av god kvalitet och Giftfri miljö

Läs mer om kommunens VA-försörjning: VA-plan, Värnamo kommuns plan för vatten och avlopp, antagen 2018-11-29

Läs mer om kommunens dagvattenhantering i; VA-plan, Värnamo kommuns plan för vatten och avloppsförsörjning, Dagvattenhantering, antagen 2018-11-29

Syftet med planeringsstrategin är att trygga möjligheten att försörja och sörja för medborgarnas behov avseende vatten, avlopp, avfall och el både idag och för framtiden. Planeringsstrategin tar upp ställningstaganden för dricksvattenförsörjningen, dagvatten, avlopp, avfall och för eldistributionen.

Kommuner ska ha en vatten- och avloppsplan som uppfyller bland annat vattenmyndighetens krav och som ger en helhetsbild av situationen för dagvatten, avlopp och dricksvatten i kommunen. Det är av stor betydelse att arbeta strategiskt med planering av vatten- och avloppsfrågor. Vatten- och avloppsplanen och översiktsplanen behöver förhålla sig ömsesidigt till varandra. Vatten- och avloppsplanen till exempel till förslagen mark- och vattenanvändning, vilka behov som bebyggelseutvecklingen innebär på vatten- och avloppssystemet. Översiktsplaneringen ska i sin tur förhålla sig till de brister och behov vatten- och avloppsplanen redogör för.

Plan för vatten och avlopp i Värnamo kommun är med tillhörande strategi, översikt och underlag för dagvattenhantering, kommunens styrdokument för vatten- och avloppsfrågorna.

DAGVATTEN

Hanteringen av dagvatten är avgörande när Värnamo kommun planerar för bebyggelse i kommunen. Dagvattnet väntas påverkas av klimatförändringar med bland annat fler och kraftigare regn. I översiktsplanen kan kommunen verka för att det inte byggs i områden som riskerar att översvämmas och att skapa ytor och rinnvägar för vatten.

DRICKSVATTEN

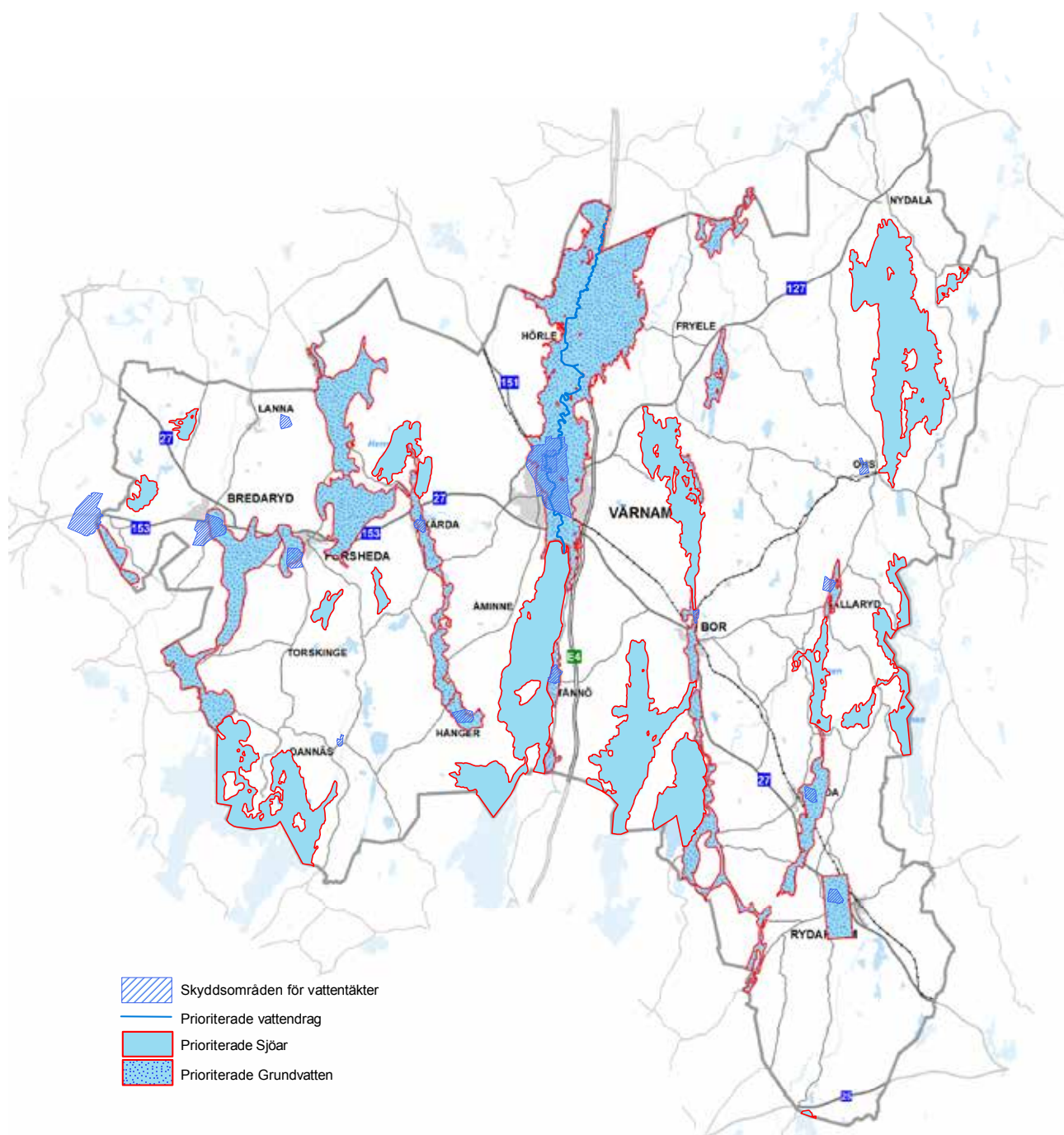
Vattenförsörjningen är avgörande för en kommuns utveckling. I framtiden i och med de klimatförändringar vi står inför spås perioder av torka och låga grundvattennivåer bli mer vanligt förekommande. Dricksvatten kan därav i framtiden komma att bli en bristvara.

Värnamo kommun har en kommunal vattenförsörjningsplan vars syfte är att säkerställa tillgången till dricksvatten. Planen

redogör övergripande för naturgivna vattenresurser som bedöms vara betydelsefulla och en prioritering av dessa.

Läs mer om kommunens vattenförsörjning: Värnamos kommunala vattenförsörjningsplan, antagen 2017-05-24

Karta som visar prioriterade vattenförekomster samt VSO.

Läs mer om kommunens tekniska försörjning: Planeringsunderlag, kap 5, Teknisk försörjning, sid 64

Läs mer om kommunens avfallshantering: Kommunal plan för avfallsförebyggande & hållbar avfallshantering.

Läs mer om kommunens avfallshantering: Planeringsunderlag, kap 5, Teknisk försörjning, sid 67

SPILLVATTEN

En av de mer betydelsefulla förutsättningarna för att säkra vattenkvaliteten i kommunens vattenförekomster och undvika hälsorisker är att arbeta för ökad rening och minskade utsläpp från avloppsvatten både från våra verksamhetsområden och från enskilda avlopp.

AVFALL

Kommunen har under 2017/2018 ingått i ett samarbete med Gnosjö, Gislaved Värnamo och Vaggeryd och bildat ett kommunalförbund (SÅM). SÅM har tagit fram ett samrådsförslag för Avfallsplan, renhållningsordning för samtliga ingående kommuner. Planen har tagits fram i syfte att uppnå de krav och mål som har bäring på avfallsområdet. Planen antogs vid årsskiftet 2017/2018.

ELFÖRSÖRJNING

Elförsörjning är en viktig förutsättning för att samhället ska fungera. Elen distribueras antingen i luftledning eller kabel i marken. För strategisk fysisk planering finns det flera fördelar med att långsiktigt verka för att markförlägga elkablar i och i närheten av tätbebyggda områden. Markåtgången är mindre liksom eventuella hälsorisker avseende strålning.

5.1.1 Ställningstaganden

Långsiktig och hållbar teknisk försörjning

- Kommunen ska ha en långsiktig och aktuell plan för VA-utbyggnaden som ska samordnas med kommunens översiktsplan.
- Kommunen ska alltid beakta och följa Plan för vatten och avlopp i Värnamo kommuns strategier och ställningstaganden i alla ärenden, planer, bygglov och projekt som berör VA-frågorna.

DRICKSVATTEN

- Kommunen ska i planering och lovgivning verka för att säkerställa pågående vattentäkter och prioriterade vattenförekomster från åtgärder och verksamheter som kan skada förekomstens värde för dagens och framtidens dricksvattenförsörjning.
- Kommunen ska verka för att strategiskt och långsiktigt klimatanpassa dricksvattenförsörjningen så att kommunens invånare har dricksvatten av god kvalitet även vid långvarig torka.
- Bergaåsens anläggning är av riksintresse för dricksvattenförsörjning och ett mellankommunalt intresse som vi delar med Växjö, Alvesta och Ljungby kommuner. Den del av anläggningen som riksintresset utgör och som Värnamo är berörd av är beläget i kommunens södra delar utmed väg 25. Kommunen ska genom planering och vid exploatering verka för att riksintresset inte ska påverkas negativt.
- Kommunen ska verka för att upprätta ett formellt forum för kommuner som har ett intresse för Lagans vattenkvalitet som dricksvatten.

RI

Läs mer om riksintressen för dricksvatten i; Planeringsunderlag, kap 10 Riksintressen, sid 130.

DAGVATTEN

- Kommunen ska i vidare planering arbeta för att inventera och säkra områden för omhändertagande av dagvatten.
- Kommunen ska i planering, lovgivande och exploatering verka för att dagvatten och öppna dagvattenanläggningar ska ses som en resurs i tätorternas bebyggelseutveckling.

SPILLVATTEN

- Kommunen ska i planering och lovgivande verka för att ny bebyggelse enbart tillåts där rening av spillvatten kan lösas ur ett miljö- och hälsosynpunkt tillfredsställande sätt.
- Värnamo kommun ska i planering och lovgivande verka för att bebyggelse utanför kommunala verksamhetsområden om möjligt ansluts till det kommunala avloppsnätet. I områden där kommunalt VA saknas ska enskilda avloppsanläggningar utföras efter anvisningar från kommunen.

ELFÖRSÖRJNING

- Kraftledningsnätet med tillhörande anläggningar för 220kV- och 400 kV-ledningar genom kommunen är av nationell och regional betydelse för eldistributionen. Kommunen ska genom planering och exploatering verka för att ändrad markanvändning inte inverkar negativt på intresset.
- Kommunen ska verka för att elledningar där så är möjligt och framförallt invid bostadsbebyggelse och tätorter grävs ner i syfte att avlägsna potentiellt ohälsosamma magnetfält och för att markåtgången är mindre.

AVFALL

- Kommunen ska alltid beakta och följa de mål och ställningstaganden som finns i Avfallsplan i alla ärenden, planer, bygglov och projekt som berör avfallsfrågan.
- Värnamo kommun ska i planering och lovgivande verka för att dess invånare ska ha fler möjligheter till återvinning bland annat genom ökad tillgänglighet.

5.2 Planeringsstrategi: Kommun med fokus på förnyelsebar energi

Syftet med planeringsstrategin är att lyfta energifrågorna och dess betydelse för framtiden och för kommunens möjlighet att uppnå en hållbar utveckling. Planeringsstrategin tar upp vilka viljeinriktningar som kommunen ska arbeta med under planperioden för att öka andelen förnyelsebar energi samt för att minska energiåtgången och ställningstaganden för hur ny bebyggelse ska utföras med syfte att minska energibehovet. Det eftersträvarsvärda målet är en effektiv energianvändning och en kostnadseffektiv energiförsörjning med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat.

Kommunen har en plan för hur kommunen som organisation ska arbeta med miljö, energi och klimatfrågorna. Plan för Värnamo kommuns miljöarbete redovisar övergripande ställningstaganden och pekar ut åtgärder inom områden där kommunen har möjlighet att påverka. Planen syftar till att minska negativ miljöpåverkan och utgår från egna ambitioner, de svenska miljö kvalitetsmålen och de globala hållbarhetsmålen.

BEBYGGELSE

Energiaspekten är viktig på många nivåer. En fråga är energiåtgången för ny bebyggelse och hur kommunen kan verka för att ny bebyggelse får ett så litet energibehov som möjligt. Ett sätt är att i möjligaste mån förlägga ny bebyggelse till kommunikationseffektiva stråk samt till befintliga tätorter och därmed reducera transporter.

Byggsektorn står för en stor del av klimatpåverkan. Utvecklingen av nya byggnadstekniska lösningar där konstruktionen till stor del utgör hållbara material bland annat trä, reducerar klimatpåverkan betydligt.

Planeringsstrategin har en koppling till den nationella miljömålet, Begränsad klimatpåverkan

Läs mer om kommunens miljöarbete: Plan för Värnamo kommuns miljöarbete, antagen i KF 2018-02-22

5.2.1 Ställningstaganden

Kommun med fokus på förnyelsebar energi

- Värnamo kommun är positiv till förnyelsebara energikällor och ska i planering verka för att utveckla dessa. Kommunens förutsättningar att producera el och värme från förnyelsebara resurser genom exempelvis fjärr- och närvärme ska tas tillvara och utnyttjas på ett miljövänligt och effektivt sätt.

Värnamo kommun ska verka för att främja användning av fordon som drivs med förnyelsebara bränslen bland annat genom att möjliggöra nya tekniklösningar och eventuellt behov av ny infrastruktur. Tätortsbandet ska vara prioriterat för utvecklingen.

BEBYGGELSE

- Vid planering och lokalisering av ny bebyggelse, ska kommunen verka för att hänsyn tas till respektive områdes lokalklimat för att minska energiåtgång vid uppvärmnings- och kylningsbehov samt för ett minskat transportbehov.
- Kommunen ska vara ett föredöme genom att verka för att satsningar på hållbara byggkonstruktioner och energilösningar i kommunens eget fastighetsbestånd.

5.3 Planeringsstrategi: Kommun med plats för vindkraft

Syftet med planeringsstrategin är att i kommunens översiktsplan göra en översiktlig bedömning inom vilka områden vindkraftsetableringar är olämplig markanvändning och indirekt redogöra för var kommunen anser att vindkraftsetableringar efter vidare utredning kan vara lämpligt.

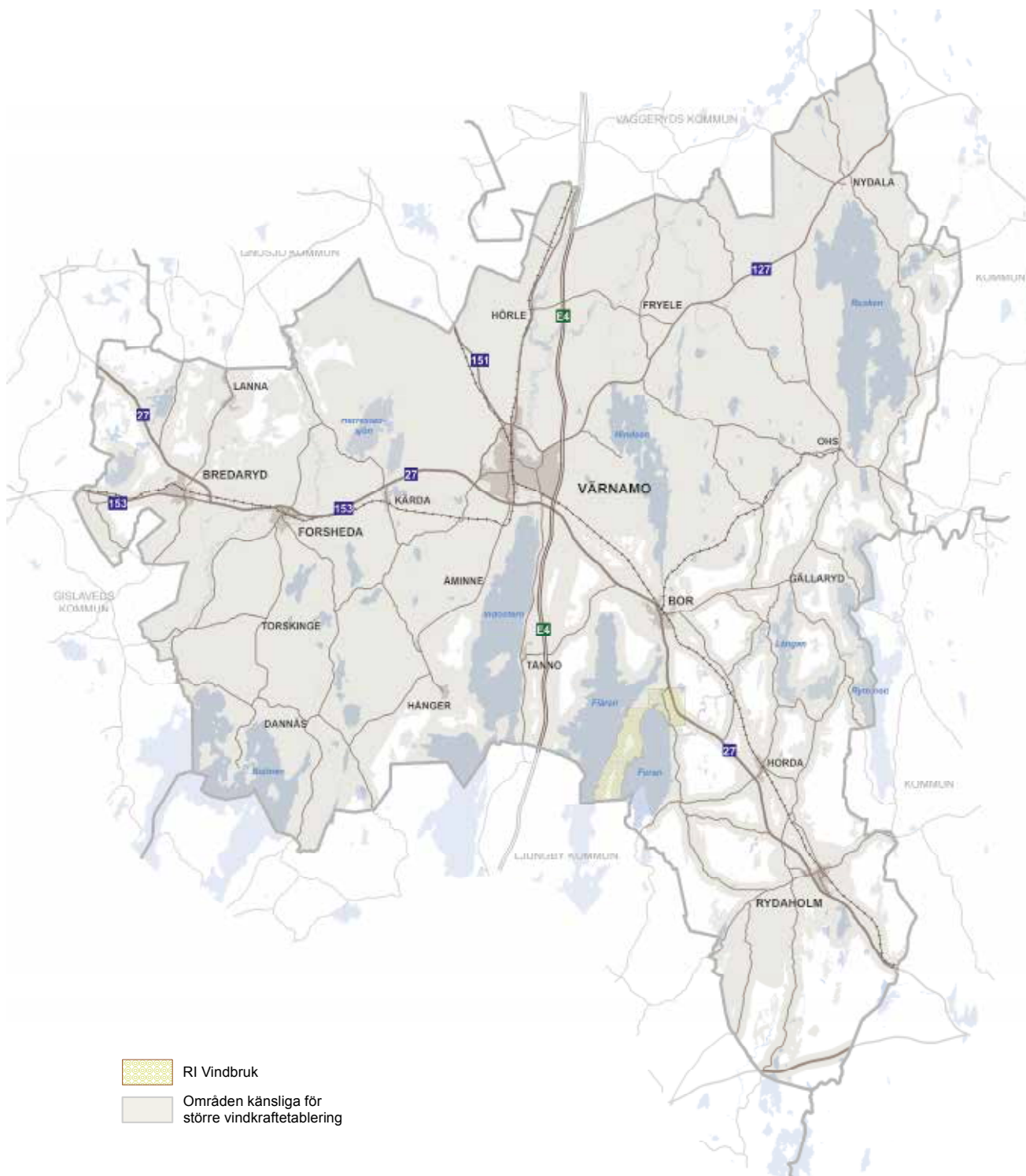

Planeringsstrategin har en koppling till den nationella miljömålet, Begränsad klimatpåverkan

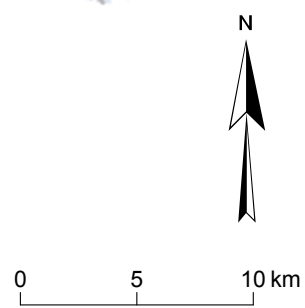
Värnamo kommun har valt att i översiktsplaneringen peka ut områden som man från kommunens sida anser är känsliga för vindkraftsetableringar. Det kan bero på att den landskapstyp som området tillhör anses oförenlig med vindkraftsetableringar eller att det föreligger andra intressen som kommunen anser är oförenliga med vindkraftverksamhet. Landskapstyper som anses känsliga för etableringar är småskalig mosaiklandskap såsom ängs- och betesmark, större sjöar med omgivningar och moss- och myrmarker.

Genom att peka ut känsliga områden för vindkraft görs indirekt också ett urval av områden som anses mindre känsliga. När dessa områden sammanfaller med enhetliga landskap, såsom större produktionskogsområden bedöms området vara mindre känslig för storskalig exploatering och där kan kommunen tänka sig att gå vidare med att undersöka markens lämplighet för vindkraftsetableringar. Planförslaget har bland annat tagits fram med Kommuntäckande landskapsanalys (2013) som underlag.

Enligt 3 kap. 8 § miljöbalken ska mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för anläggningar för energiproduktion så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar.

Karta som visar områden (skrafferade) i kommunen som är känsliga för större vindkraftsetableringar samt område av riksintresse för vindbruk.

En förutsättning för att vindkraftverk ska etableras i Värnamo kommunen är utöver att eventuell påverkan på motstående intressen kan undvikas eller minimeras är att all tillgänglig teknik i syfte att minska påverkan ska nyttjas.

Hagshults flygplats influensområde och stoppområde för höga objekt berör Värnamo kommun. Stoppområdets utbredning försvårar etablering av vindkraft även i områden där kommunen i övrigt inte ser några hinder.

I kommunens arbete med tillstyrkan/avstyrkan av vindkraftsansökningar samt vid handläggning av anmälningsärenden ska översiktsplanen användas som utgångspunkt. Vid varje ansökan ska kommunen ta ställning till en helhetsbedömning inte utifrån enstaka konflikter och värden.

Vindkraftsetableringar i Värnamo kommun ska inte komma i konflikt med något av följande:

1. Hälsa och säkerhet, skyddsavstånd till bebyggelse beroende på förhållanden och typ av bebyggelse, mer än 1000 meter avstånd till tätort, landsbygdsort och störningskänsliga verksamheter. Skyddsavstånd till infrastruktur, allmän väg och järnväg - generellt verkets höjd gånger två. Lämpligt avstånd kan dock variera. I praktiken kan exempelvis längre avstånd behövas för att klara kravet om 40 dBA vid bostäder.
2. Områden viktiga för samhällsutvecklingen, väg-, och järnvägsreservat, områden planerade för verksamheter, bostäder och LIS-områden.
3. Skyddad natur, såsom nationalpark, naturreservat, biotopskyddade områden och Natura 2000-områden.
4. Naturmiljöer som hyser arter och habitat för hänsynskrävande djurarter, arter som enligt nationell svensk bedömning eller till följd av internationellt åtagande samt rödlistade arter och regionalt sällsynta arter. Idag har främst fladdermöss och rovfåglar uppmärksammas. Skyddsavstånd bör hållas för respektive arters boplatser, flyttstråk och födosöksområden.
5. Värdefulla kulturmiljöer. Skyddsavstånd mer än 1000 meter till kyrktorn då vindkraftverk kan konkurrera som landmärken med kyrkor som är av kulturhistoriskt intresse och viktiga för landskapsbilden.
6. Lågexploaterade naturmiljöer, i översiktsplan utpekade stora opåverkade områden samt inom utpekade tysta områden.

Läs mer om kommunens landskapsliga förutsättningar för vindkraft i; Kommunomfattande landskapsanalys, 2013

7. Sjöar och deras strandområden, för större sjöar mer än 400 ha ska avstånd av 500 meter upprätthållas mellan verk och strandlinje.
8. Mossar, myr, våtmarker, större sammanhängande våtmarksområden större än 200 ha som kan störas vid exploatering och risk för att landskapsbild kan påverkas.
9. Ängs- och betesmark, småskaligt mosaiklandskap. Ett avstånd om 100 meter ska upprätthållas.
10. Friluftsliv, områden av riksintresse för friluftslivet i Värnamo ska undantas vindkraftsetableringar.
11. Mellankommunal hänsyn, hänsyn ska tas till grannkommuners planförhållande. I plan utpekade vindkraftsområden, tysta och stora opåverkade områden ska beaktas.
12. Flygplatsen i Hagshults stoppområde för höga objekt
13. Berörda flygplatser och Luftfartsverket är sakägare för civil luftfart och skall därmed samrådas med innan etablering av hinder över 20 meter. Värnamo kommun är berörd av Växjö och Jönköpings flygplatser MSA-yltor.

5.3.1 Ställningstaganden

Kommun med plats för vindkraft

VINDKRAFT

- Kommunen avstyrker vindkraftsetablering för områden med höga värden för bland annat friluftsliv, natur, landskapsbild och bebyggelseutveckling. Dessa intressen anses svåra att förena med vindkraftsetableringar. Områden där dessa intressen föreligger pekas därför i planen ut som områden känsliga för vindkraft.
- Vindkraft har potential att öka andelen förnyelsebar energiproduktion i kommunen. För områden som inte är utpekade som känsliga ställer sig kommunen positiv till att gå vidare att undersöka markens lämplighet för vindkraftsetableringar.
- För de områden i kommunen som inte bedömts som känsliga och som sammanfaller med en storskalig och enhetlig landskapstyp, ska kommunen verka för att ny tillkommande bebyggelse lokaliseras i närheten av befintlig i syfte att inte försvåra områdets vindbruksförutsättningar.
- Vid vindkraftsetableringar ska hänsyn tas till grannkommuners redovisning av områden för vindkrafts-, tysta- och stora opåverkade områden. Samverkan ska ske över de kommunala gränserna för att se till fler intressen än kommunens egna.
- Det förekommer ett område av riksintresse för energiproduktion, vindbruk i kommunen. Riksintresset är delvis lokaliserat mellan sjöarna Flåren och Furen. I de delar av riksintresset som är belägna på ett avstånd 500 meter från strandlinjen väljer kommunen att inte ställa sig bakom vindbruksintresset då kommunen anser att vindkraftsetableringar är oförenligt med intressen för friluftsliv, natur, landskapsbild och bebyggelseutveckling.
- Kommunen ska inom riksintresse för totalförsvarets militära del, avseende flygfält i Hagshults luftrum, stopp-område för höga objekt, samråda med Försvarsmakten vid byggnation av objekt över 20 meter. Utanför stoppområde och inom samlad bebyggelse ska kommunen samråda med Försvarsmakten vid byggnation högre än 45 meter och utanför samlad bebyggelse för objekt över 20 meter.
- Kommunen ska verka för den civila luftfarten och flygplatser MSA-ytor (en cirka 60 kilometers radie från respektive flygplats) genom att i planering och lovgivande av byggnation/objekt högre än 20 meter remittera dessa till Luftfartverket och berörda flygplatser. För Värnamos kommuns del kan Växjö och Jönköpings flygplatser vara berörda.

RI

Läs mer om riksintressen för energiproduktion i; Planeringsunderlag, kap 10, Riksintressen sid 130

RI

Läs mer om riksintressen för totalförsvaret i; Planeringsunderlag, kap 10, Riksintressen, sid 131

5.4 Planeringsstrategi: En klimatanpassad kommun

Planeringsstrategin har en koppling till den nationella miljömålet, Begränsad klimatpåverkan och God bebyggd miljö

Syftet med planeringsstrategin är att uppmärksamma utmaningen med klimatförändringar och visa hur Värnamo kommun ska möta och hantera de förändringar som vi ser idag och de som vi spår i framtiden. Fram till 2100 beräknas temperaturen stiga med 1,5-7 grader och nederbörden öka med 10-20 procent. Arbetet för klimatanpassning berör många olika aspekter i samhällsbyggandet. Flera av dessa är sådana som vi under lång tid har hanterat i vår planering såsom risker för översvämning, erosion, skred och dricksvattenförsörjningen. Dessa finns därför representerade under andra strategier med ställningstaganden i översiktsplanen. Kommunen uppmärksammar också klimatanpassning i en rad olika planer och underlag, Plan för Värnamo kommuns miljöarbete, Grönstrukturplaner för tätorterna i kommunen och den kommunala VA-planen behandlar klimatanpassningsfrågor.

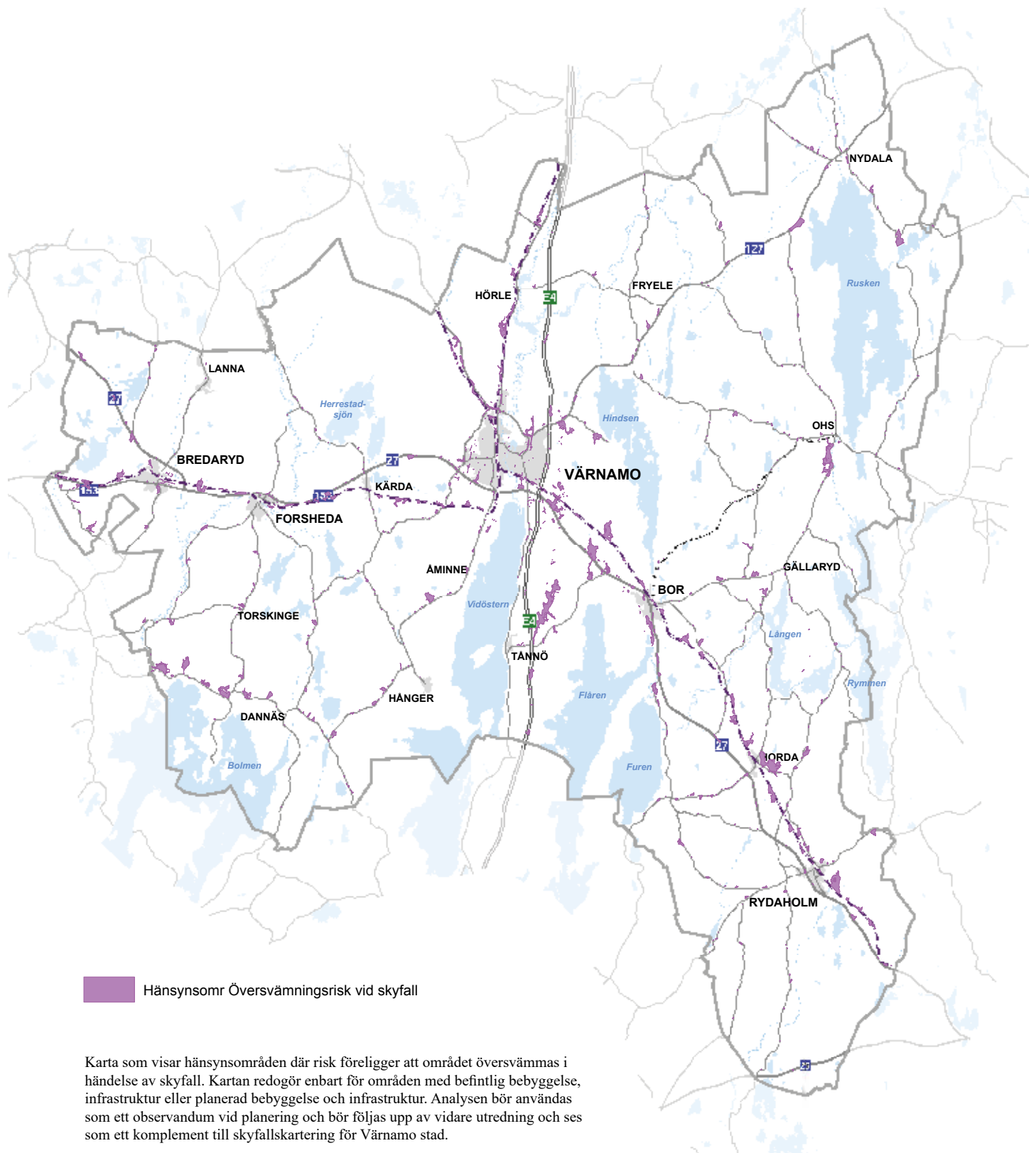
En del typer av påverkan är relativt nya inom fysisk planering såsom värmebölja och perioder med torka och något som vi framöver behöver ta mer hänsyn till och låta ta större plats i vår planering. Idag saknas lämpligt kommunalt underlag för dessa aspekter.

PLANERING OCH BEBYGGELSE

Det är av stor betydelse att vid planering, byggnation och ombyggnation verka för minskade transporter, använda goda energilösningar och göra materialval som inte bidrar till ökade klimatförändringar och som svarar upp mot de utmaningar dagens och framtidens klimat för att nå ett långsiktigt hållbar samhälle.

Läs mer om skyfallskartering, Översvämningssäkring Värnamo Ytavrinningskartering (Sweco 2016)

5.4.1 Ställningstaganden

En klimatanpassad kommun

PLANERING OCH BEBYGGELSE

- Vid planering ska kommunen vidta hänsyn till den ökade risken för skyfall och för översvämning. I översiktsplan ska översiktliga hänsynsområden pekas ut där befintlig bebyggelse, planerade utvecklingsområden och infrastruktur i händelse av skyfall riskeras att översvämmas.
- I detalplaner och bygglov som berör områden med risk att översvämmas vid höga flöden och skyfall, ska krav ställas på säkerhetshöjande och/eller skadeförebyggande åtgärder. Befintliga detalplaner för riskområden ska successivt och vid byggnation ses över med hänsyn till klimatanpassning.
- Kommunen ska ha ett aktuellt, klimatanpassat planeringsunderlag för bebyggelseutveckling, exempelvis i form av skyfall, erosion/skred, värme, torka och låga vattennivåer samt översvämningskarteringar och aktuella högsta flöden för vattendrag och sjöar.

5.5 Planeringsstrategi: Miljö- och hälsosäker kommun

Syftet med planeringsstrategin är att redogöra för vilka viljeinriktningar kommunen ser som betydelsefulla för att skapa en miljö- och hälsosäker kommun där riskfaktorer beaktas och minimeras både för miljön och för människors säkerhet. Genom att verka på nationell, regional och lokal nivå kan man förebygga risker och minska konsekvenserna av dessa. En kommun bör vara väl förberedd, medveten och rustad för olika typer av samhällsstörningar.

Planeringsstrategin tar upp kommunens ställningstaganden för risker kopplade till planering och exploatering samt ställningstaganden för naturolycksrisker, markföroreningar, buller, och luftkvalité. Strategin behandlar även kommunens ställningstaganden för de nationella och regionala miljökvalitetsmålen och arbetet för miljökvalitetsnormerna avseende vattenförekoster.

PLANERING OCH EXPLOATERING

Enligt lagstiftningen ska bebyggelse lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till människors hälsa och säkerhet. Genom att tidigt i kommunal planering ta hänsyn till befintliga och tillkommande verksamheter, kan risker för omgivningen minimeras. Detta bör göras för att undvika konflikter och för att möjliggöra önskvärd fortsatt verksamhet inom ett område.

NATUROLYCKSRISKER

Lagan som rinner genom Värnamo stad, är ett vattendrag som är känsligt för höga flöden och som historiskt har svämmat över vid flera tillfällen. Erosion, skred och ras kopplade till perioder med mycket regn, höga markvattenhalter, och erosionsbenägna jordarter är andra riskfaktorer som måste beaktas vid kommunens planering. Hänsyn måste även tas till byggnadsteknik och höjdsättning i förhållande till dessa risker.

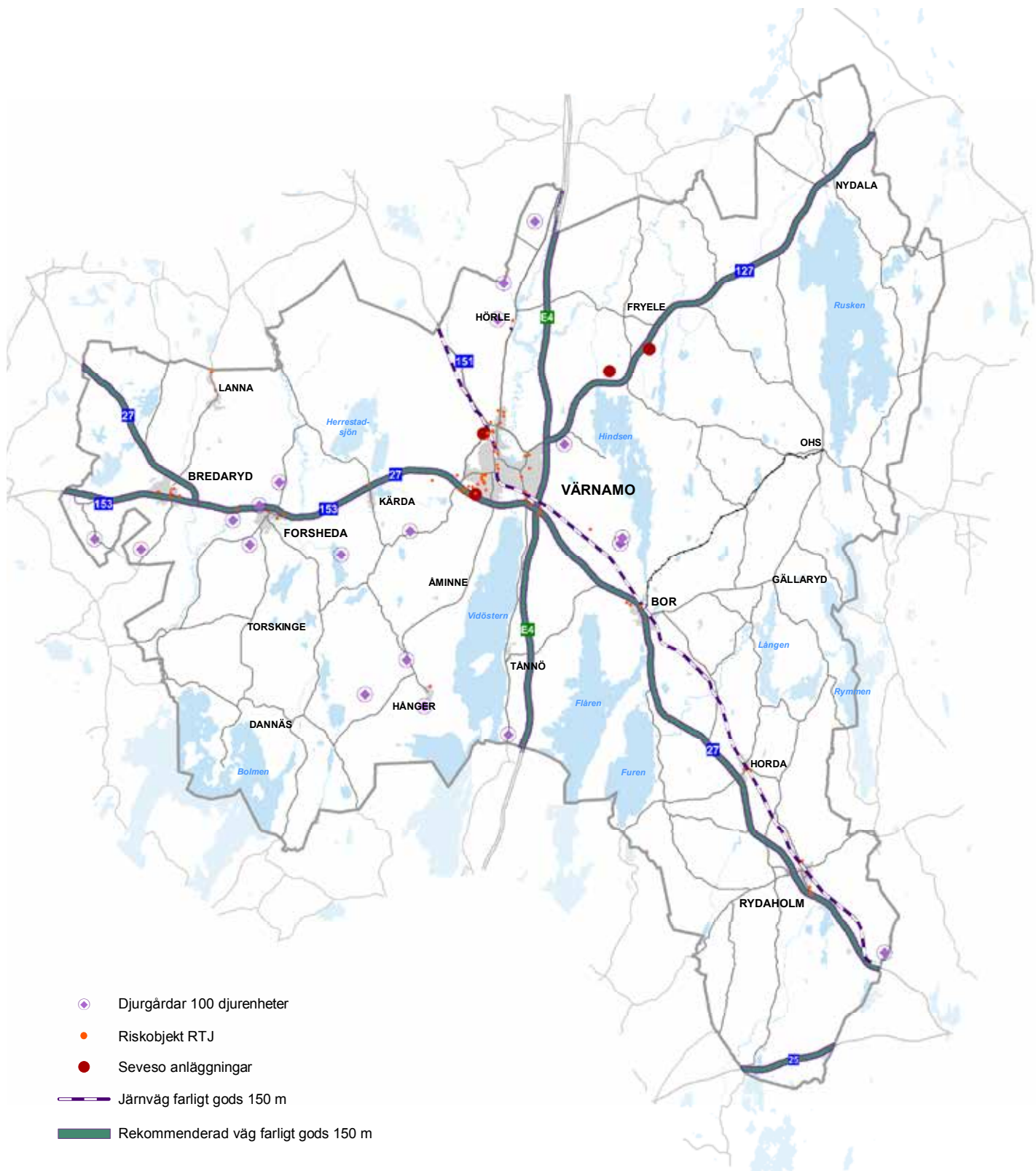
Planeringsstrategin har en koppling till den nationella miljömålet, God bebyggd miljö, Giftfri miljö, Grundvatten av god kvalitet, Levande sjöar & vattendrag

Läs mer om kommunens riskobjekt: Planeringsunderlag, kap 6, Säkerhet, klimat och energi, sid 78

Läs mer om vattenstånd i Vidöstern: Riktlinjer för höjdsättning av byggnader, 2007-10-23

Karta som visar kommunens transportleder, järnväg och väg för farligt gods samt lokaliseringen av kommunens bedömda riskobjekt i kommunen. Riskobjekt är verksamhet där risk föreligger för rök, brand, explosion eller kemikalier. Exempelvis räknas bensinstationer och vissa industriverksamheter som hanterar kemikalier och gasol som riskobjekt. Kartan visar också djugårdar med fler än 100 djurenheter.

STRÅLNING

Vid exponering av elektromagnetiska fält, under myndighetens referensvärden, finns inga säkerställda hälsorisker. Detta har flera sammanställningar av forskningsresultat konstaterat. Vid starka elektromagnetiska fält föreligger dock konstaterade hälsorisker. Genom att vid planering och exploatering undvika att nya bostäder, skolor och förskolor lokaliseras nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält minimeras risken för ohälsa.

RADON

Långvarig exponering för höga radonhalter ökar risken för att drabbas av lungcancer. Långvarig exponeringen kan främst uppstå då medelhalten av radon i bostaden överskrids. Radon finns naturligt i jordlager och berggrund. Radongas kan tränga in i en byggnad. Hur mycket radon som kommer in beror på vilken mark byggnaden står på och på byggnadens konstruktion. Radon kan också komma från byggnadsmaterialet. Alla byggnadsmaterial av sten innehåller radium och avger radongas, men ofta i mycket små mängder. Ett undantag är blå lättbetong, som avger radongas i större mängder. Grundvatten kan innehålla höga halter av radon som följer med vatten från sprickor i berget och kan via dricksvatten även följa med in i bostaden.

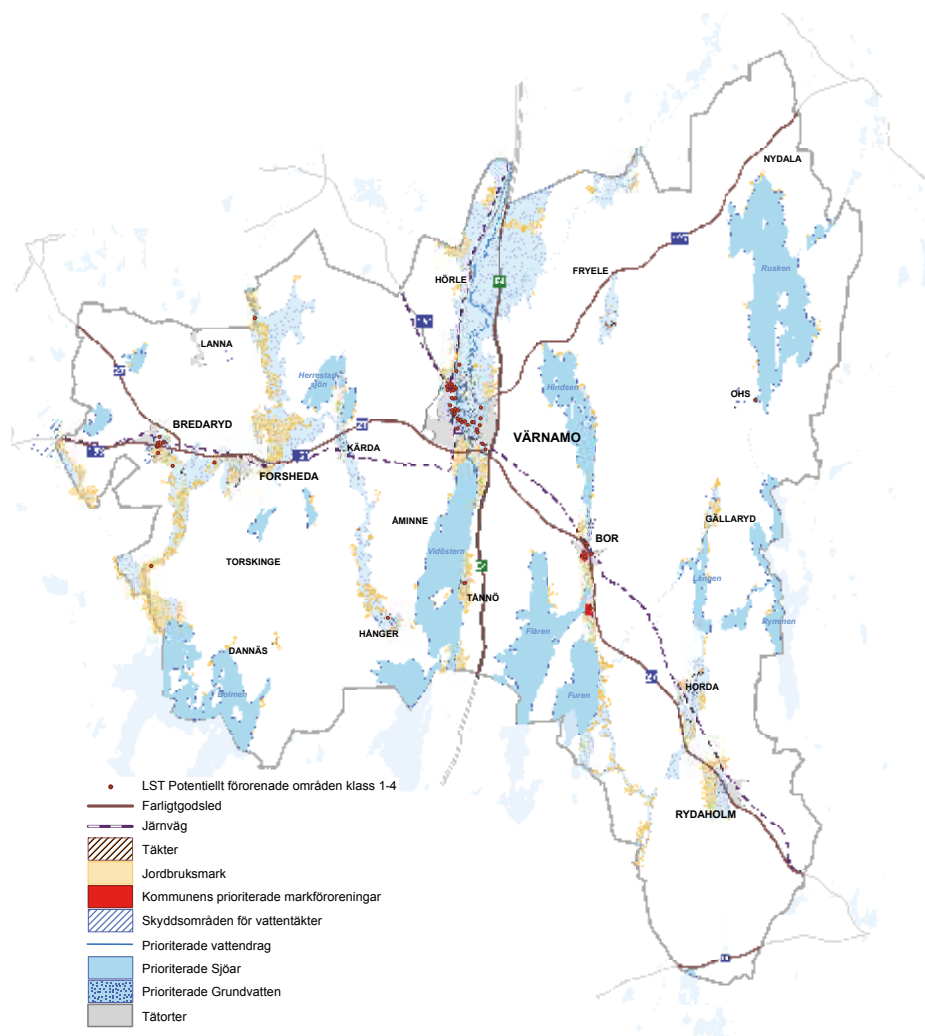
MARKFÖRORENINGAR

Olika typer av verksamheter har gett upphov till att föroreningar spridits till omgivningen. Länsstyrelsen har genomfört en inventering av potentiellt förorenade områden många objekt finns i kommunen.

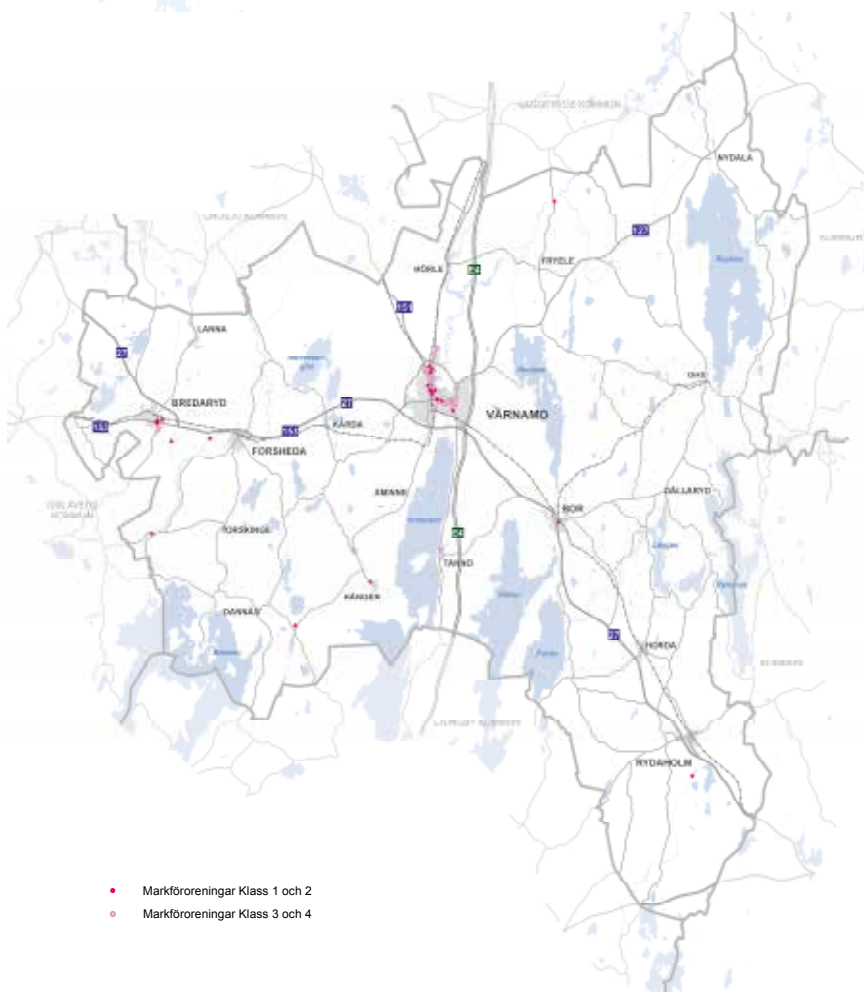
Värnamo växer och den mark som tas i anspråk är i allt större utsträckning behäftad med potentiella markföroreningar. Utifrån ett strategiskt planeringsperspektiv är det betydelsefullt att prioritera utredning och eventuell efterkommande sanering av potentiella markföroreningar när dessa sammanfaller med de utvecklingsplaner kommunen har för framförallt bostadsbebyggelse. Potentiella markföroreningar där det föreligger en risk för att denna ska röra på sig på grund av ändrade klimatiska förhållanden och därtill ökad risk för skyfall, översvämning, ras, skred och erosion bör också prioriteras. Speciellt stor vikt bör ges de potentiella markföroreningar som genom sin lokalisering riskerar att skada kommunens nuvarande och framtida dricksvattenförsörjning.

Läs mer om markföroreningar, luftkvalité, strålning och buller i kommunen: Planeringsunderlag, kap 6, Säkerhet, klimat och energi, sid 74-87.

Karta som beskriver potentiella hot och möjlig negativ påverkan på dagens och framtidens dricksvattenförsörjning. Kartan redovisar där område med potentiell markförorening, rekommenderad väg/järnväg för farligt gods, torv-, grus- och bergtåkt och jordbruksmark sammanfaller med vattenskyddsområden och prioriterade vattenförekomster.

Karta som redogör för när klassade markföroreningar sammanfaller med: planerad och befintlig bostadsbebyggelse, nuvarande och framtida dricksvattenförsörjning (prioriterade vattenskyddsområden samt VSO) och områden som riskerar att översvämmas eller utsättas för ras och skred.

LUFTKVALITET

Om man ser till hela landet så är biltrafiken den största utsläppskällan för kvävedioxid och andra skadliga luftpartiklar. Andra orsaker till problem med luftkvaliteten som kan uppstå är höga byggnader (ger dålig genomluftning), vedeldning samt vid etableringar av industrier och externhandel som genererar ökade transporter. I takt med att Värnamo stad växer och att staden byggs tätare ökar risken för att luftkvaliteten ska försämrast. Kommunen ska vid planering, särskilt trafikplanering och exploatering i tätorterna beakta luftkvaliteten.

NATIONELLA MILJÖMÅL

Som en del i Värnamo kommuns arbete med att uppnå en hållbar utveckling ska kommunen samordna de nationella och regionala miljö kvalitetsmålen med kommunens fysiska planering för att bidra till att Sverige når det övergripande generationsmålet och de uppsatta målen.

De åtgärder som Värnamo kommun åtagit sig för att bidra till att Sverige ska uppnå de nationella miljö kvalitetsmålen finns samlade i kommunens plan för miljöarbete.

Kommunen ska även integrera miljö kvalitetsmålen i sin översiktsplanering. Med hjälp av ställningstaganden visar kommunen sin avsikt att bidra till de mål som är relevanta för kommunen. Det gäller till exempel användningen av mark- och vattenområden. Två av de nationella miljö målen har större betydelse än övriga, God bebyggd miljö och Begränsad klimatpåverkan.

Utöver detta ska översiktsplanens konsekvensbeskrivning beskriva planförslagets konsekvenser för miljö kvalitetsmålen.

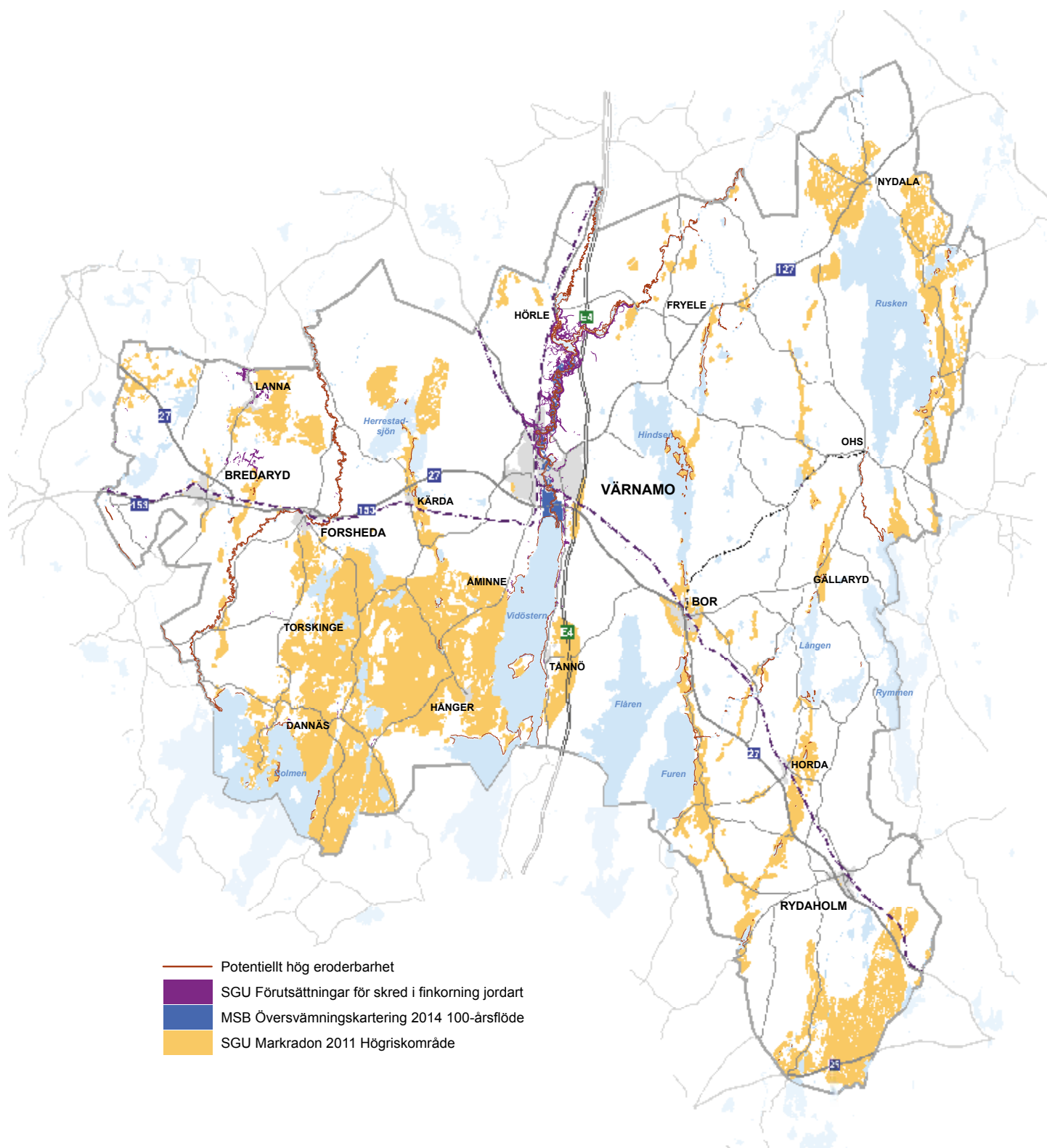
Illustration för miljömålet
Begränsad klimatpåverkan.
Illustratör: Tobias Flyar

Illustration för miljömålet
God bebyggd miljö.
Illustratör: Tobias Flyar

Läs mer om kommunens miljöarbete: Plan för Värnamo kommuns miljöarbete, antagen i KF 2018-02-22

- Kartan visar de områden där problem med översvämnning föreligger, och där dessa risker därför särskilt ska uppmärksammas i samband med planering och bygglovsgivning.
- Karta visar också områden med erosion och skredbenägna jordarter som ska uppmärksammas i planering och lovgivning.
- Kartan redovisar områden i kommunen där en naturligt förhöjd radonhalt föreligger.

BULLER

Forskning visar att buller påverkar människors hälsa. I samband med bygglov och planering av ny bebyggelse bör man eftersträva en god ljudmiljö uppnås och bevaka att rådande riktlinjer för bullernivåer efterföljs.

Läs mer om markföroreningar, luftkvalité, strålning och buller i kommunen: Planeringsunderlag, kap 6, Säkerhet, klimat och energi, sid 74-87.

För trafikbuller gäller förordning om trafikbuller vid bostäder (SFS 2015:216) med bestämmelser om riktvärden för trafikbuller utomhus vid bostadsbyggnader. För annat buller gäller Boverket och Naturvårdsverkets riktvärden, riktlinjer och allmänna råd.

MILJÖKVALITETSNORM FÖR VATTEN

Miljökvalitetsnormerna (MKN) anger vilken vattenstatus som ska uppnås vid en viss tidpunkt. Kommunen ska i enlighet med vattendirektivet verka för att alla vattenförekomster i kommunen uppnår de miljökvalitetsnormer som satts upp för dem.

Läs mer om vattenstatusen för kommunens vattenförekomster: Planeringsunderlag, kap 4 Vatten, sid 57.

För vattenförekomster där det finns risk att god status inte uppnås ska detta beaktas och hänsyn tas vid planering och exploatering inom avrinningsområdet. Inga vattenförekomsters status får påverkas negativt av vad som planeras och byggs i kommunen, det så kallade icke försämringskravet. Vid nybyggnation av bebyggelse är det främst två aspekter som bör beaktas och det är eventuell övergödningsproblematik från avlopp samt dagvattenutsläpp.

Många vattenförekomster i kommunen har som kvalitetsmål MKN att god ekologisk status ska vara uppnådd och inga tidsundantag ges. För vissa förekomster har dispens getts och kravet är förskjutet till god status ska vara uppnådd till 2021 eller 2027.

De flesta sjöar i Värnamo kommun har en bedömd god ekologisk status. För två av kommunens större och ur flera aspekter värdefulla sjöar, Bolmen och Vidöstern har kvalitetsmålet, MKN getts ett tidsundantag, god ekologisk status ska vara uppnådd till 2021. För Vidöstern är miljöproblematiken bland annat övergödning och för Bolmen är det bland annat övergödning och syrefattiga bottenförhållanden.

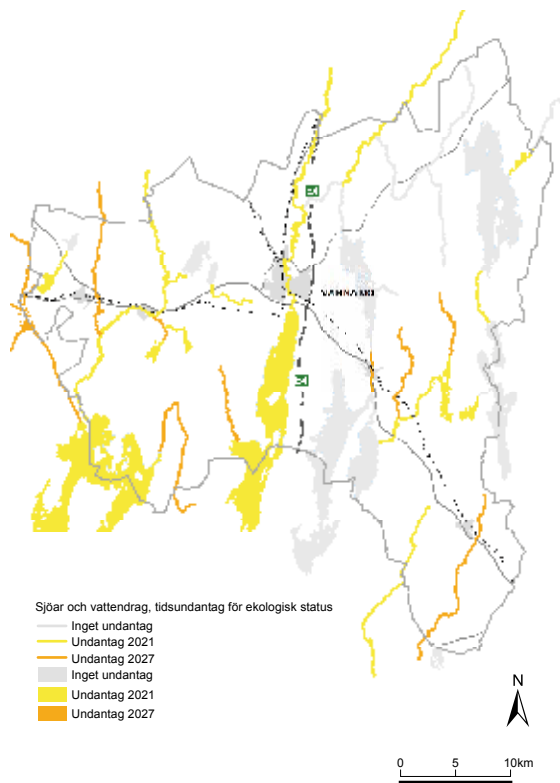
Flera vattendrag i kommunen erhåller inte god ekologisk status. Klassningen beror i flera fall på att vattendragen på något sätt har påverkats fysisk, vandringshinder eller andra åtgärder som

påverkar vattendragets naturliga förhållande och flöde kan ha tillkommit. Dannäsån som har getts tidsundantag till 2027, Lagan som har getts tidsundantag till 2021 och Havridaån som har getts tidsundantag till 2027 är tre sådana exempel.

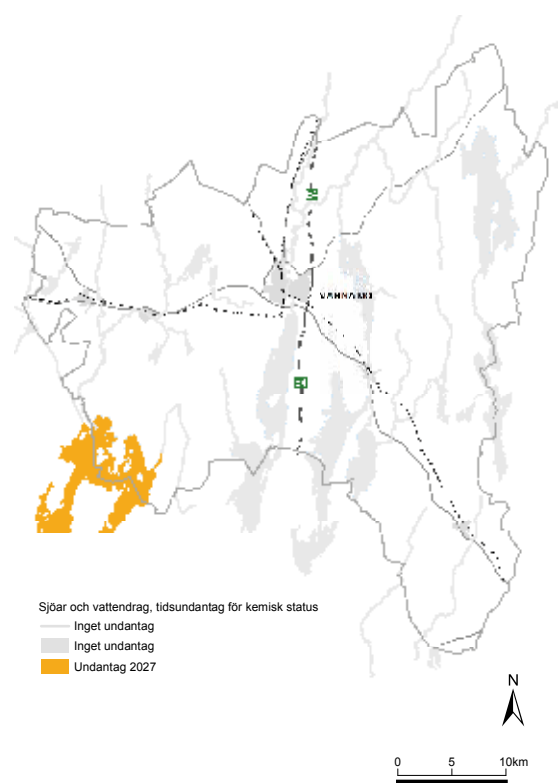
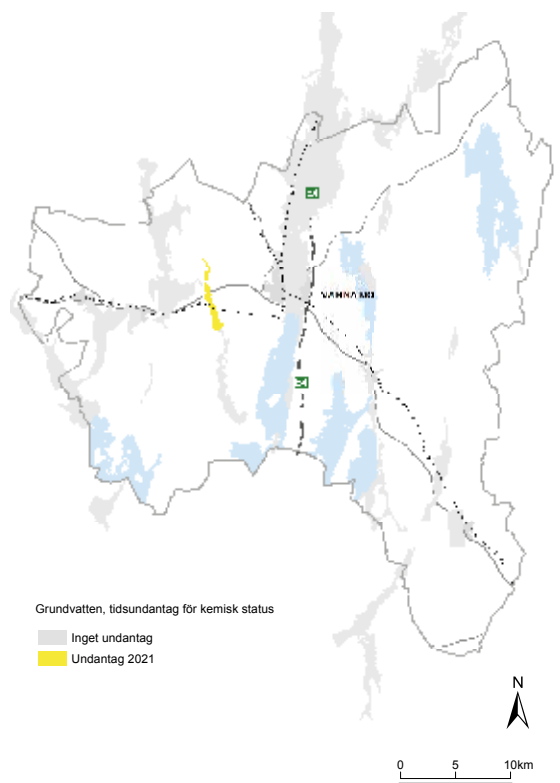
För Helgeå har ett tidsundantag för att uppnå god ekologisk status getts avseende både fysiska åtgärder och övergödningsproblematik satts till MKN 2027.

Bolmen är det enda ytvattenförekomsten som förutom överallt överskridande ämnen ges tidsundantag för att uppnå god kemisk status. Sjöns förhöjda halter av nickel och nickel-föreningar har orsakat att man ger förekomsten ett tidsundantag till MKN 2027 för att uppnå god kemisk status.

En grundvattenförekomst i Värnamo kommun har i aktuell cykel bedömt ha dålig kemisk status, Söder om Herrestadsjön, vilken har getts en tidsfrist till 2021 avseende överskridande av förekomst av trikloreten och tetrakloreten.

Kartor som visar vilka vattenförekomster i kommunen som har fått ett tidsundantag för att uppnå god ekologisk/kemisk status inom vattenförvaltningens nuvarande cykel.

5.5.1 Ställningstaganden

Miljö- och hälsosäker kommun

- Vid planering och exploatering ska hänsyn tas till befintliga riskobjekt (verksamheter där risk föreligger avseende rökutveckling, explosion, kemikalieutsläpp och brand) och olika verksamheters riskområden. Inom 150 meter från riskobjekt bör en särskild riskbedömning göras.
- Kommunen ska vid planering aktivt verka för att befintliga verksamheter och anläggningar med mindre god lokalisering långsiktigt ur säkerhetssynpunkt utlokaliseras till mer lämpad plats.
- Kommunen ska i planering verka för att befintliga och nytillkommande verksamheter som alstrar transporter med farligt gods ska lokaliseras till säker plats med god anslutning till vägnätet för farligt gods.
- Kommunen ska verka för att särskild hänsyn tas vid planering av ny bebyggelse och ändrad markanvändning utmed transportled för farligt gods. Inom 150 meter från leder bör en särskild riskbedömning göras. Transportleder ska skyddas mot förändrad markanvändning som minskar dess lämplighet som väg och järnväg för farligt gods.
- I Värnamo kommun finns Hagshults flygplats som är ett riksintresse. För flygplatsen finns ett influensområde för buller, säkerhet och ett stoppområde för höga objekt kopplat till riksintresset. Totalförsvarets intressen ska tillgodoses i all planering.
- Kommunen ska verka för ett förbättrat skydd för befintliga och framtida vattentäkter. Särskild hänsyn ska tas där en risk för olycka med farligt gods kan inträffa och möjliga åtgärder för att minska konsekvensen vid ett eventuellt utsläpp ska göras.

Läs mer om riksintresset i: Planeringsunderlag, kap 10 Riksintressen, sid 128

STRÅLNING

Då sambandet mellan en eventuell hälsorisk och exponering av elektromagnetiska fält inte är helt utredd ska kommunen verka för försiktighet vid planering och nyexploatering av exponerade områden där människor stadigvarande ska vistas. Vid exploatering ska nivåer på 0,2-0,4 mikro tessla inte överskridas. Den totala samhällskostnaden ska dock beaktas från fall till fall.

NATUROLYCKSRISKER

All ny bebyggelse ska lokaliseras så att det klarar ett hundraårsflöde och/eller ett 100-årsregn med undantag för enkla byggnader som garage och uthus. För samhällsviktig verksamhet ska kommunen verka för att dessa lokaliseras i enlighet med högsta beräknade flöde.

- Kommunen ska verka för att befintlig bebyggelse och samhällsviktig verksamheter som riskeras att översvämmas ska identifieras och säkras.
- För höjdsättning av byggnader vid sjön Vidöstern stränder ska lägsta golvnivå vara +145,9 (RH2000). Nivån är baserad på ett flöde med en 100-års-återkomsttid.
- Flåren och Furen är reglerade. Högsta dimensionerade vattennivå, Q100 är för Flåren + 152,13 (RH2000) och för Furen +152,53 (RH2000). Rekommenderad lägsta höjd för byggnadsdel som är känslig för vatten ska beakta detta. Hårda vindar kan ge upphov till vågskvalp, därför rekommenderas att säkerställa ytterligare +0,7 meter från de angivna marknivåerna.
- Kommunen ska verka för att det tas särskild hänsyn vid planering och lovgivning för områden där det föreligger förhöjd risk för översvämning, erosion, ras eller skred.

MARKRADON

- Vid planering, lokalisering och utformning av bebyggelse ska hänsyn tas till områden där en förhöjd radonhalt föreligger.

BULLER

- Kommunen ska i planering och lovgivande verka för att inga nya bullerstörda bostäder eller byggnader där människor stadigvarande ska vistas tillkommer. Kommunen ska minst utgå från rådande lagstiftning, riktlinjer och vägledning för buller och ha som ambition att överträffa den.
- Kommunen ska, om möjligt i tidigt skede verka för att ny bebyggelse ges sådan placering, utformning och byggteknik att denna bidrar till minskad bullerstörning för såväl befintlig som ny bebyggelse.

MARKFÖRORENINGAR

Kommunen ska verka för att potentiellt förorenade områden ska undersökas vidare och att lämpliga åtgärder vid behov vidtas. Områden där risk för översvämning, erosion och skred föreligger ska prioriteras i detta arbete, liksom områden som är av vikt för kommunens nuvarande eller framtid dricksvattenförsörjning.

- I efterkommande fördjupningar av översiktsplanen ska kommunen redogöra för vilka förorenade områden som kan komma att beröras av förtätning. Detta i syfte att verka för att områden som är förorenade eller potentiellt kan vara förorenade och som ligger inom befintlig eller planerad bostadsbebyggelse i förebyggande syfte ska undersökas och att dessa vid behov ska vara prioriterade för eventuella åtgärder.

LUFTKVALITÉ

Kommunen ska genom planering verka för fortsatt ren och hälsosam luft och för att även i framtiden klara de miljökvalitetsnormer som finns för utomhusluften. Kommunen ska verka för mindre luftföroreningar i staden bland annat genom utveckling av kollektivtrafik, fler pendlingsparkeringsplatser utanför staden, utbyggnad och underhåll av cykelvägar och genom informationsinsatser.

NATIONELLA MILJÖ- OCH VATTENMÅL

- Kommunen ska genom planering verka för de nationella, regionala miljökvalitetsmålen som är relevanta för kommunen samt de åtgärder som kommunen har åtagit sig att genomföra.
- Värnamo kommun ska i all verksamhet, i planering och lovgivning och i mellankommunal samverkan verka för att alla vattenförekomster som kommunen berör uppnår uppsatt miljökvalitetsnorm och att ingen vattenförekomsts kvalitet i något avseende försämras.
- För vattenförekomster som inte har klassats med god status avseende övergödningsproblematik och miljögifter ska kommunen vid planering inom vattenförekomstens avrinningsområde särskilt beakta att ny bebyggelse inte belastar problematiken ytterligare.

5.6 Planeringsstrategi: Naturmiljön som resurs

Syftet med planeringsstrategin är att uppmärksamma naturmiljöerna i kommunen som den stora resurs den utgör för ekologiska värden, för besöksnäringen, för arbetet med klimatanpassning, för folkhälsa och för en hållbar utveckling.

Planeringsstrategin tar upp med vilka viljeinriktningar som kommunen ska värna om naturresurser och naturmiljöerna i kommunen. En utgångspunkt i arbetet för att utveckla och vårda naturmiljöintressen, som ofta är mellankommunala intressen men även kan utgöra nationella och regionala intressen, är att samarbeta med grannkommuner och myndigheter i syfte att vårda dessa. Naturresurser och naturmiljöer ska användas på ett sätt som främjar en långsiktig hushållning. Grundvatten, jordbruksmark, berggrund, geologiska avlagringar bör värnas vid planering och exploatering om vi ska kunna nå en hållbar och attraktiv utveckling.

LAGAN NEDSTRÖMS HÖRLEDAMMEN

Lagan nedströms Hörledammen är ett geovetenskapligt naturvårdsriksintresse och Lagans meandrande förlopp är av nationellt betydelse. För de delar av intresset som består av stadsbebyggelse finns idag lite av geologiskt värde kvar att beakta. Kommunen ser ett framtida behov av att säkra de värden som utgör riksintressets värden. Området har stora natur- och rekreationsvärden för Värnamo kommun och Värnamo stad. Delar av riksintresset ingår i stadsutvecklingsprojektet Laganstråket. Utredningen är ett underlag för planer, projekt, genomförande samt fortsatt skötsel av Laganstråket och beaktar, lyfter och tillgängliggör området.

TÄTORTSNÄRA NATUR

Det finns mycket att vinna genom att bevara och utveckla naturmiljöer i nära anslutning till en tätort och som därav har en betydelsefull funktion av bostadsnära natur. Dessa områden spås en ökad betydelse bland annat på grund av rådande utvecklingen av förtätning av kommunens tätorter.

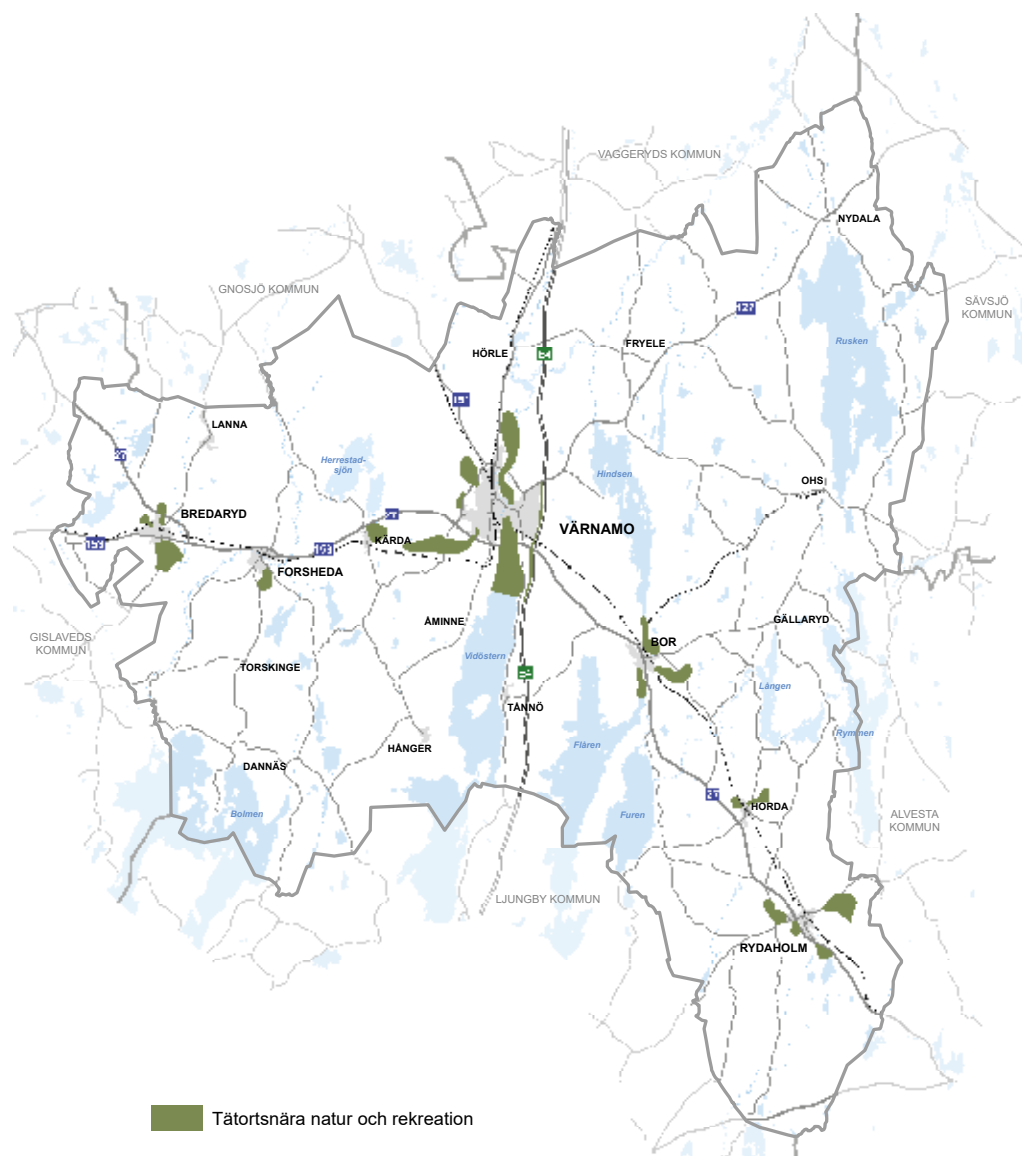

Planeringsstrategin har en koppling till den nationella miljömålet, God bebyggd miljö, Ett rikt växt och djurliv, Myllrande våtmarker och Levande sjöar och vattendrag

Läs mer om kommunens avsikter med Lagan och dess väg genom staden: Laganstråket- ett vattenrum genom centrala Värnamo, 2015

Karta som visar på tätortsnära naturområden, bland annat Ålandsryd utanför Värnamo stad.

STORA OPÅVERKADE OMRÅDEN

Större sammanhängande mark- och vattenområden som är lågexploaterade har i översiktsplanen pekats ut som stora opåverkade områden enligt MB 3 kap 2§. Dessa är obetydligt påverkade av större vägar, järnväg, kraftledningar, bebyggelse, större jordbruksverksamheter eller annan ianspråktagen markyta. Inom områdena kan enstaka bostadshus eller fritidshus förekomma samt mindre jordbruksverksamheter eller andra mindre verksamheter kopplade till de areella näringarna samt viss besöksnäring. Normal skogsbruksverksamhet anses förenligt med områdets värden. Dessa områden ska bevaras som naturområden och/eller som friluftsområden bland annat då de utgör en framtida resurs för miljön, friluftsliv och besöksnäring. Kommunen har definierat tre typer av störande verksamheter som man menar är oförenligt med de områden som i kommunen pekats ut som stora opåverkade områden.

1. Avskärmande verksamheter, det vill säga barriärer i landskapet, såsom väg, järnväg, kraftledning.
2. Störande verksamheter som avger buller, lukt, vibrationer med mera.

3. Landskapsbildsstörande verksamheter, som visuellt skadar upplevelsen av ett område.

Verksamheter som inverkar skadligt på områdets opåverkade karaktär ska ha en bestående negativ inverkan och anses i Värnamo kommun vara;

1. Nyetablering av industri eller liknande verksamhet
2. Tätortsbebyggelse och fritidshusbebyggelse
3. Större trafikleder
4. Större ledningsföretag, kraftledningar
5. Större grus och bergtäkter
6. Terminalanläggningar
7. Vind- och vattenkraftverk
8. Upplag och tippar
9. Fritidsanläggningar såsom golfbanor, motor- skjutbanor och campingar.

Störningszonen för dessa verksamheter skiftar och påverkan får därför avgöras från fall till fall. Utbyggnad av större infrastrukturprojekt såsom höghastighetsjärnväg eller annan likvärdig samhällsviktig funktion prioriteras framför områden utpekade som stora opåverkade områden i översiktsplanen.

FRILUFTSLIV

Bolmen med omgivning, Vidöstern och Store mosse nationalpark är riksintressen för friluftslivet i Värnamo kommun. Kommunen ska verka för att dessa områden skyddas mot åtgärder som kan skada friluftslivet inom de gränser som redovisas i översiktsplanens planeringsunderlag. Riksintresset Vidösterns läge strax söder om Värnamo stad gör att exploateringsintressen kan komma i konflikt med friluftslivet då bebyggelsestrycket runt sjön är högt och förväntas öka. Området har stora natur- och rekreationsvärden och är ett betydelsefullt område med bostadsnära natur för Värnamo stad. För riksintresset ser kommunen därför ett framtida behov av att säkra de värden som utgör riksintresset. För sjön råder det utökade strandskyddet på 200 meter, vilket säkerställer allmänhetens tillgång till stranden. Riksintresset är ett mellankommunalt intresse som kommunen har gemensamt med Ljungby kommun.

TYSTA OMRÅDEN

Kommunen ser en viktig utvecklingspotential för tysta områden och därmed ett behov av att värna och verka för de värden som dessa områden har. Tysta områden utgör en betydelsefull resurs för kommunen, framförallt ur ett folkhälso-, rekreations- och besöksnäringssperspektiv. Dessa områden i översiktsplanen bör säkras från sådan utveckling och nyttjande som kan försämrade den befintliga bullersituationen, därför ska den existerande ekvivalenta ljudnivån i dessa områden användas som riktvärde vid planering, beslutsfattande och prövning. Nuvarande markanvändning bostäder och verksamheter såsom jord- och skogsbruk är förenlig med kommunens ambition för utpekade tysta områden.

Upplevelsen av buller är färgad av förväntan och inställningen till bullerkällan. På grund av svårigheten att uppskatta/mäta ljudnivån från en bullerkälla då denna bland annat varierar med vind och temperatur har kommunen valt att tillämpa schablonmässiga avstånd från erkända bullerkällor för att avgränsa och göra en övergripande inventering av områden i kommunen med god ljudkvalité, så kallade ”tysta- områden”. Dessa avstånd är från;

- Allmän väg E4, och i delar väg 27, 1000 meter
- Övriga allmänna vägar, 800 meter - 250 meter
- Järnväg, 1000 meter
- Motor- och skjutbana 1000 meter
- Hagshults flygplats influensområde
- Vindkraftverk 1000 meter
- Industriverksamhet, grus- och bergtäkt, 1000 meter

Buller har visat sig ha negativ inverkan på människors hälsa och tysta områden spås ökad betydelse i takt med att områden fria från omgivningsbuller blir allt mer sällsynta i vår omvärld.

Naturområden vars ekvivalenta ljudnivå inte överskrider 40 dBA och som därför endast i begränsad utsträckning påverkas av omgivningsbuller har i några fall i planförslaget pekats ut som tysta områden. Områdena har utöver en god ljudmiljö andra värden och kvaliteter såsom höga natur-, eller kulturmiljövärden och/eller är viktiga för rekreation och friluftsliv.

Tyst område 1, Labbramsängen, Tostaryd m. fl

Området ligger cirka tre kilometer väster om Rydaholms tätort. Området som har pekats ut har, förutom att det uppfyller översiktsplanens definition av att vara tyst, även andra, främst naturgivna värden. Läget invid Rydaholm tyder även på att området har och skulle kunna utveckla rekreativa värden för lokalbefolkning men även för besökande.

Labbramsänges naturreservat ligger inom området. Naturreservatet är unikt eftersom det är en av de sista större sumpskogarna i länet. Området har en artrik flora med många krävande arter av mossor och svampar. I övrigt består området av småskaligt jordbrukslandskap, våtmark och skogsmark.

Tyst område 2, Lundsbo, Rusarebo och Hindsen

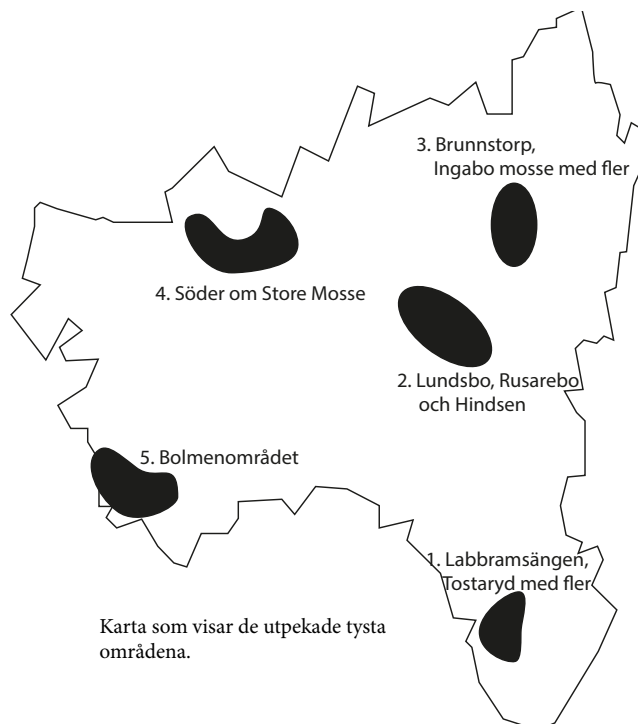
Området ligger cirka två kilometer norr om Bor och fem-sex kilometer öster om Värnamo stad. Området som har pekats ut har, förutom att det uppfyller översiktsplanens definition av att vara tyst, även andra både naturgivna och rekreativa värden. Läget i nära anslutning både till Bor och till Värnamo stad gör området högintressant för friluftsliv och rekreation och besöksnäring.

Området hyser flera betydelsefulla naturvärden såsom sjön Hindsen som är ett Natura 2000 område. Hindsen är även en regional och kommunal prioriterad vattenresurs och kommunens reservvattentäkt. Vidare förekommer både Rusarebo löväng och Lundbo bokskog naturreservat inom området som är omtyckta besöksmål och vars betydelse spås öka i framtiden.

Tyst område 3, Brunnstorp, Ingabo mosse, med fler

Området ligger mycket avsilt, vid sjön Ruskens västra sida. Den lilla tätorten Ohs ligger cirka 3,5 kilometer sydöst om området. Området som har pekats ut har, förutom att det uppfyller översiktsplanens definition av att vara tysta, även andra främst naturgivna värden.

Inom området finns Brunnstorp naturreservat, en igenväxande herrgårdsmiljö med stort inslag av grova lövträd. Ingabo mosse med omgivande myrar och mad ingår även i området och är ett riksintresse för naturmiljövården. Riksintresset har bland annat ett stort värde på grund av dess ostördhet och orördhet.

Tyst område 4, Söder om Store Mosse

Det utpekade området förekommer söder om nationalparken Store Mosse, cirka fem-sex kilometer från Värnamo stad. Området som har pekats ut har, förutom att det uppfyller översiktsplanens definition av att vara tyst, även andra, både naturgivna och rekreativa värden. Ett är områdets relativa närhet till Värnamo stad. Även områdets närhet till Store Mosse är ett skäl att verka för att behålla närområdet kring nationalparken tyst.

Området omfattar Herrestadsjön och dess norra stränder. Sjön är i delar fågelskyddsområde och delar av det ligger i nationalparken. Herrestadsjön är en bedömd vattenförekomst och har en god ekologisk och kemisk status. Den västra stranden är i delar bebyggd med bostadshus.

Området sträcker sig även väster om Herrestadssjön och öster ut mot Värnamo stad. Landskapet i dessa delar består i väster främst av skogsbruksmark och öster ut av skogsbruksmark samt mindre öppna småskaliga jordbruksmarksområden varav Maramö och Hörda är två exempel.

Tyst område 5, Bolmenområdet

Området ligger mycket avskilt från större vägar och tätorter och utgör Bolmens norra stränder, öar och halvöar. Den lilla tätorten Dannäs ligger i nära angränsning till området. Området som har pekats ut har förutom att det uppfyller översiktsplanens definition av att vara tyst även andra både naturgivna och rekreativa värden. Sjön Bolmen är ett mellankommunalt intresse och har flera olika värden kopplade till sig. För Värnamo kommuns del är sjöns betydelse för naturmiljön, friluftsliv, fiske, besöksnäring och rekreation några exempel. Sjön är vidare av stor betydelse för del av södra Sveriges dricksvattenförsörjning och sjön är en prioriterad vattenresurs både ur ett regionalt och kommunalt perspektiv.

Inom det utpekade området förekommer bland annat Vinsta naturreservat och Dannäs säteri, som är av riksintresse för kulturmiljövården. Vidare rymmer området många fornlämningar och olika former av naturvärdekärnor. Landskapet kring Bolmens stränder är varierande och består ömsom av sluten skogsmark med lövträdsinslag och ömsom av storskaligt jordbrukslandskap.

5.6.1 Ställningstaganden

Naturmiljön som en resurs

- Kommunen ska ha en plan för naturmiljön som redogör för med vilka strategier och prioriteringar som kommunen ska utveckla och värna naturmiljön. Planen ska redogöra för lokaliseringen av kommunens värdekärnor och gröna stråk och dessa ska ligga till grund för vidare kommunal fysisk planering och lovgivande.
- Kommunen ska verka för att tillgodose de olika former av skyddad natur som förekommer i kommunen; Natura 2000-områden, naturminnen, djur- och växtskyddsområden, biotopskydd, naturreservat och nationalpark ska inom nuvarande gränser och som redovisas i översiktsplanens planeringsunderlag bevaras och utvecklas. Dessa områden och objekt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dem.

Läs mer om kommunens skyddade natur i: Planeringsunderlag, kap 3 Mark, sid 44 och kap 10 Riksintressen, sid 118.

TÄTORTSNÄRA NATUR

- Kommunen ska verka för att tätortsnära natur med betydelse bland annat för rekreation är tillgänglig och utvecklas. Utpekade områden med tätortsnära natur ska skyddas så långt möjligt mot åtgärder som kan påverka områdets värde för rekreation negativt.

STORA OPÅVERKANDE OMRÅDEN

- Värnamo kommun ska verka för att bevara stora opåverkade områden inom kommunen. Sjön Rusken med strandområde samt Store Mosse nationalpark är i översiktsplan utpekade som stora opåverkade områden. Stora opåverkade områden ska skyddas så långt möjligt mot åtgärder som kan påverka områdets karaktär negativt.

FRILUFTSLIV

- Kommunen ska verka för att utveckla infrastrukturen till och inom friluftslivsområden och göra dem mer tillgängliga genom vandringsleder, information och olika former av funktionsplatser.
- Kommunen ska verka för de befintliga rekreationsstråken i form av cykelvägar och vandringsleder som förekommer i kommunen och för utvecklingen av nya stråk.
- Kommunen ska verka för det kommunala friluftslivet för Ruskenområdet. Området är av kommunalt intresse ur friluftslivsynpunkt.

TYSTA OMRÅDEN

- Värnamo kommun ska verka för att bevara områden där en låg bullernivå utgör en särskild kvalité. Verksamheter såsom viss industri, materialtäkt, skjut- och motorbanor, vindkraft med fler ska prövas restriktivt.

OMRÅDEN AV RIKSINTRESSE FÖR FRILUFTSLIV

RI

Läs mer om riksintresset för friluftslivet i: Planeringsunderlag, kap 10 Riksintressen, sid 128

Riksintresse	Kommunen Ställningstagande	Särskilts ställningstagande på grund av konflikterande intresse samt vid behov förslag på framtagande av diverse underlag som klargör vilken hänsyn RI kräver. Eventuellt övriga bestämmelser, regleringar med mera av riksintresseområdet.
1. Store Mosse nationalpark	*	Naturvårdsriksintresse, Natura 2000, Nationalpark
2. Vidöstern	*	Kommunen ska i planering och lovgivande verka för att det stora exploateringstryck som råder utefter delar av stranden inte inverkar negativt på riksintresset. Exploateringar får inte inskränka på sjön som friluftslivsområde och tillgängligheten till sjöns stränder får inte påverkas negativt. Riksintresse för naturmiljö, naturreservat, delar av riksintresset är planlagt med detaljplan.
3. Bolmen	*	Yrkesfiskeriksintresse, kulturmiljövårdsriksintresse, naturreservat

* Värnamo kommun ska genom planering, lovgivande, samverkan och skötsel verka för att friluftslivsriksintresset skyddas från åtgärder som kan ha en negativ påverkan och verka för åtgärder som har en positiv inverkan, inom de gränser och enligt den värdebeskrivning som redogörs för i översiktsplanens planeringsunderlag. Vid behov ska kommunen verka för att reglera området genom att ta fram kommunala reservat, områdesbestämmelser eller genom annat för ändamålet lämpligt verktyg.

OMRÅDEN AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD

Läs mer om kommunens
riksintressen för naturvård
i:
Planeringsunderlag, kap 10
Riksintressen, sid 118

Riksintresse	Kommunens ställnings- tagande	Särskilt ställningstagande på grund av konflikterande intresse samt vid behov förslag på framtagande av diverse underlag som klargör vilken hänsyn RI kräver. Eventuellt övriga bestämmelser, regleringar med mera av riksintresseområdet.
1. Dala- och knektamossen	*	Natura 2000
2. Draven	*	Natura 2000, Naturreservat
3. Färjansö	*	Naturreservat
4. Gallnås	*	
5. Hindsen	*	Natura 2000, Kulturmiljövårdriksintresse
6. Hemmershult och mader vid Ruskån	*	
7. Hjälsänga	*	Natura 2000
8. Högakull	*	Naturreservat, Natura 2000
9. Källunda	*	Kulturmiljövårdriksintresse, Naturreservat
10. Labbramsängen	*	Naturreservat
11. Lagan nedströms Hörledammen	*	För riksintresset ser kommunen ett särskilt framtida behov av att säkra de värden som utgör riksintressets värden då det råder ett stort exploateringsstryck för delar av området. Riksintresset ska skyddas mot åtgärder, exploateringar och verksamheter som försämrar områdets naturmiljövärden och allmänhetens tillgång till området. Kommunen ska i vidare planering verka för att skydda känsliga områden med stora natur- och rekreationsvärden mot förändrad mark- och vattenanvändning genom att ta fram ett relevant planeringsunderlag. Riksintresset är planlagt i Fördjupad översiktsplan för Värnamo stad samt i delar detaljplanlagt.
12. Loftås	*	
13. Slättö sand	*	Naturreservat
14. Stammaderna	*	
15. Store mosse	*	Nationalpark, Natura 2000, Friluftslivsriksintresse,
16. Sötåsa	*	Kulturmiljövårdriksintresse
17. Ingabomossen, Älmhultamaden och våtmark Os	*	
18. Trälsbomosse	*	

*Värnamo kommun ska verka för naturmiljöriksintresset genom att i planering och lovgivande skydda detta från åtgärder som kan ha en negativ inverkan och verka för åtgärder som har en positiv inverkan, inom de gränser och enligt den värdebeskrivning som redogörs för i översiktsplanens planeringsunderlag. Vid behov ska kommunen verka för att reglera området genom att ta fram kommunala reservat, områdesbestämmelser eller genom annat för ändamålet lämpligt verktyg.

5.7 Planeringsstrategi: Bevara och utveckla jord- och skogsbruksmarken

Syftet med planeringsstrategin är att redogöra för med vilka viljeinriktningar kommunen ska väga olika markintressen för att avgöra hur vi ska nå önskad hållbar utveckling. Efterfrågan på produktiv jordbruksmark och skogsbruksmark kommer sannolikt att öka i framtiden bland annat på grund av klimatförändringar och en ökad befolkning. Samtidigt är jordbrukslandskapet med det öppna landskapets karaktär och natur-, kultur-, rekreation och ekonomiska värden betydelsefulla intressen som i största möjliga mån bör bevaras och vidareutvecklas. Planeringsstrategin tar upp betydelsen av framför allt jordbruksmarken och med vilka ställningstaganden kommunen har för avsikt att förvalta denna resurs.

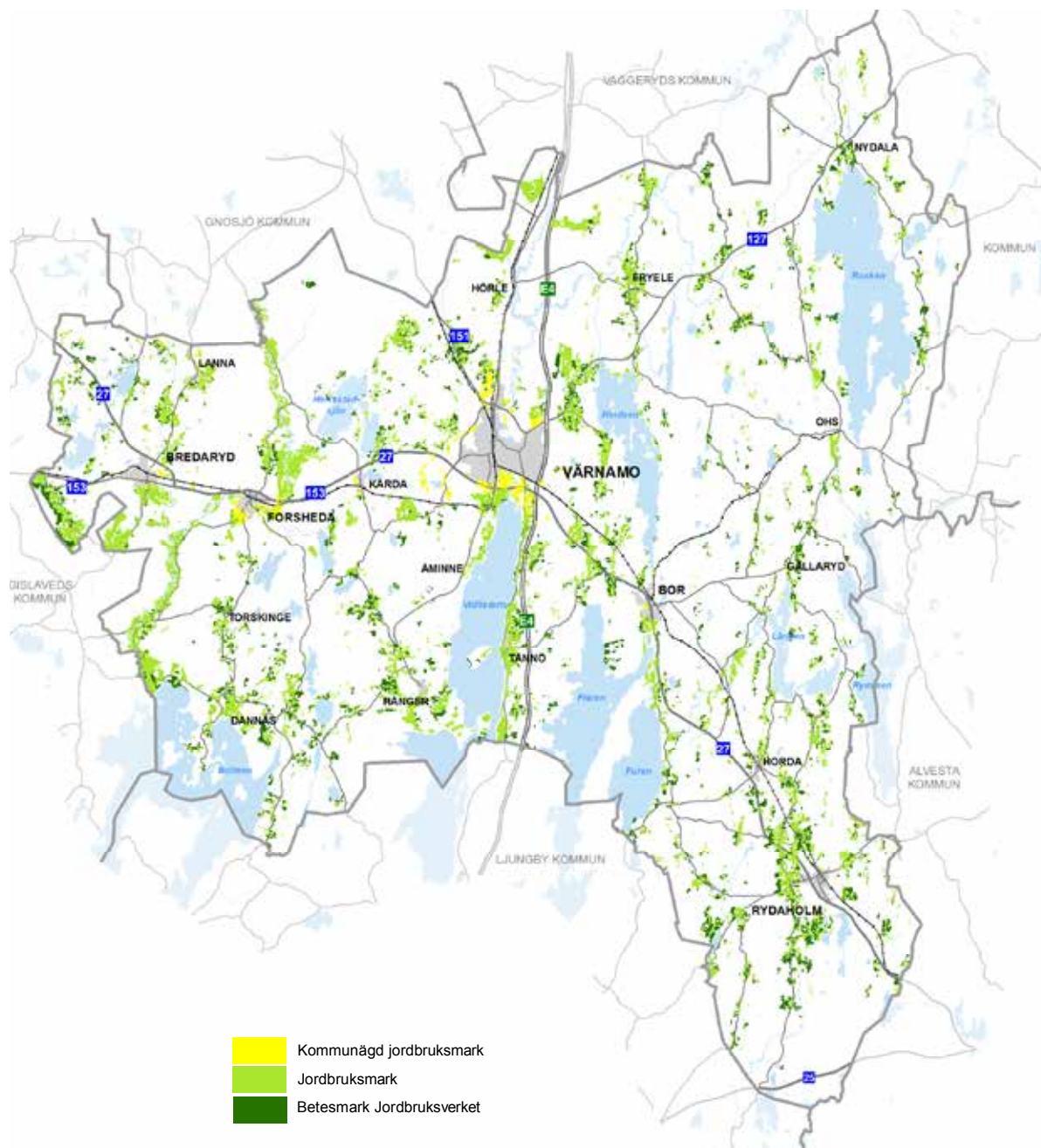
Planeringsstrategin har en koppling till den nationella miljömålet, God bebyggd miljö, Ett rikt odlingslandskap, Ett rikt växt & djurliv

Läs mer om jordbruk- och skogsbruksmark i kommunen: Planeringsunderlag, kap 3 Mark, sid 51.

Jordbruksmark är bland annat ur livsmedelsproduktion en viktig resurs och kommunen är skyldig att verka för att denna endast bebyggs för att tillgodose betydelsefulla samhällsintressen, då lämpliga alternativ till lokalisering saknas. En restriktiv hållning måste råda gentemot att ta värdefull jordbruksmark i anspråk. För platser där jordbruksmark tas i anspråk ska noggranna konsekvensanalyser och överväganden i enlighet med MB kap 3 alltid göras.

Karta som visar jordbruksmark och betesmark i kommunen samt den kommunägda jordbruksmarken.

EXPLOATERING

Bördig jordbruksmark har exploateras för ny bebyggelse och infrastruktur i kommunen och kommer även i framtiden att i någon utsträckning behövas bebyggas. När detta är ett faktum ska exploateringen ske med långsiktighet, stor kunskap och hänsyn och exploateringen ska vara av väsentligt samhällsintresse.

FÖRVALTNING

Kommunen äger jord- och skogsbruksmark främst kring de större tätorterna. Det främsta syftet för kommunens markinnehav är att möjliggöra tätortsutveckling. I väntan på att marken ska tas i anspråk, om den kommer att göra det, är det viktigt att kommunen är gott föredöme och förvaltar marken ansvarsfullt.

5.7.1 Ställningstaganden

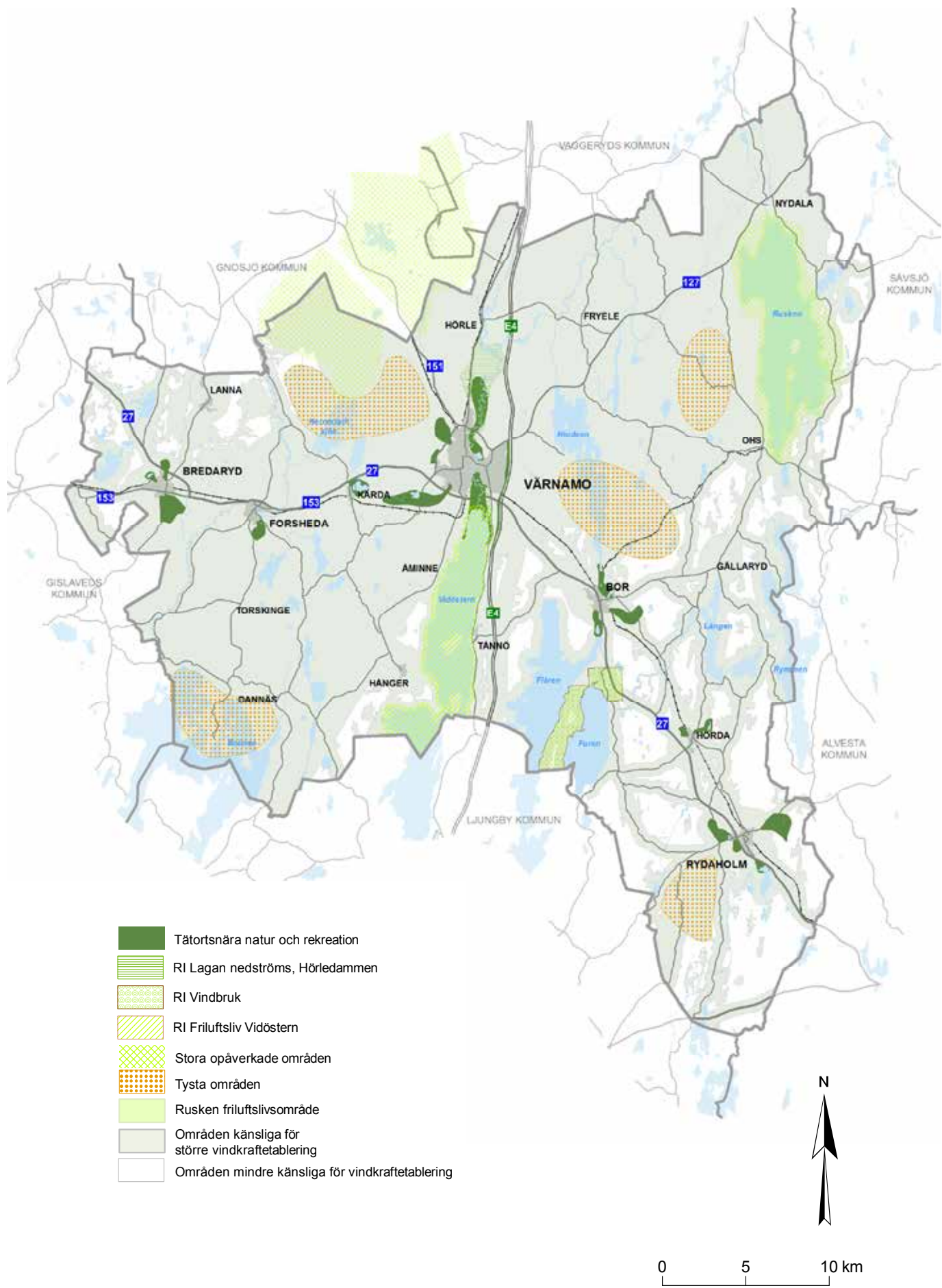
Bevara och utveckla jord- och skogsbruksmarken

- Jordbruksmark får endast tas i anspråk om det behövs för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.
- Vid planering och exploatering ska fragmentering av jord- och skogsbruksmark undvikas. Jord- och skogsbruksmark ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra ett rationellt jord- och skogsbruk.
- Vid intressekonflikter i lägen av betydelse för centralortens utveckling ska stadsutveckling där markändamålet avser bostadsändamål eller allmännyttig anläggning för infrastruktur och service, vara ett vägande skäl i övervägandet för att ianspråkta jordbruksmark om alternativ lokalisering saknas.
- I överväganden och konsekvensanalys är ett skäl för att ianspråkta jordbruksmark för bostadsändamål att marken utnyttjas effektivt samt närhet till kollektivtrafik och annan samhällsservice.
- Kommunen ska ha ett aktuellt planeringsunderlag för, samt en värdering av kommunens jordbruksmark. Den ska ligga till grund för bedömning vid exploatering av jordbruksmarksområden.

FÖRVALTNING

- Vid förvaltningen av kommunens jordbruksmark ska kommunen verka för att marken brukas med hållbara produktionsmetoder. Vid nyteckning av arrendeavtal bör förtur ges till brukare som åtar sig att bruka marken hållbart.
- Jord- och skogsbruksåtgärder ska utföras med särskild hänsyn till områdets eventuella betydelse för kommunens dricksvattenförsörjningen.
- Kommunen ska, bland annat genom att föregå med gott exempel, uppmuntra anläggande och god skötsel av kant- och brynzoner på jordbruks- och skogsbruksmark. Detta är ett sätt att göra landskapet mer tillgängligt för rekreation och friluftsliv samt förbättrar förutsättningarna för biologisk mångfald och förhindra näringsläckage till vattendrag.

5.8 Mark- och vattenanvändningskarta för fokusområdet utveckla och mark- och vattenresurser

5.8.1 Förklaringar till kartan för fokusområdet utveckla mark- och vattenområden

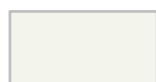
Tätortsnära natur, områden av speciell betydelse för tätortens rekreationsmöjlighet. Åtgärder inom området som påverkar områdets betydelse för friluftsliv, rekreation negativt ska undvikas.

Lagan nedströms Hörledammen, riksintresse för naturmiljö. Intresset är under starkt exploateringstryck från centralortens utveckling, viktigt att riksintressets värden ses över och uppdateras och inte påverkas negativt vid beslut och lovgivning.

Riksintresse för vindbruk, kommunen ställer sig enbart i de delar som kartan redogör för bakom riksintresset.

Områden känsliga för större vindkraftsetableringar och motsvarande områden som inte är skräddarsydda redogör för områden med en generellt mindre känslighet för vindkraftsetableringar.

Riksintresset för friluftsliv, Vidöstern. För riksintresset råder ett stort bebyggelsetryck. Kommunen ska i beslut verka för allmänhetens möjlighet att nyttja området för rekreation och friluftsliv inte försämrats.

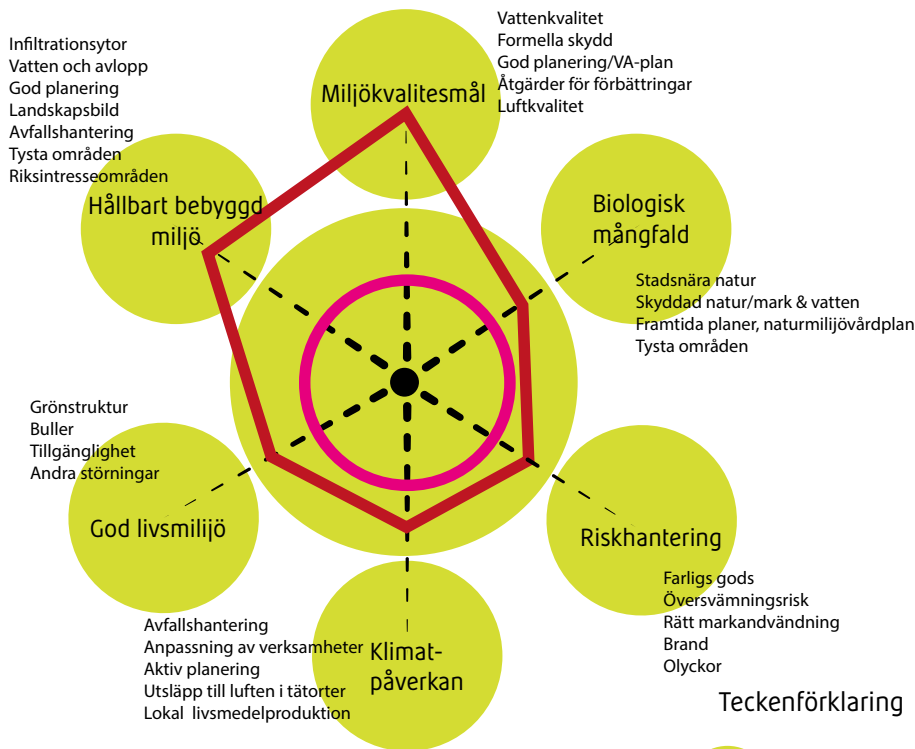
Område av kommunal betydelse för friluftslivet, Rusken. Kommunen ska i beslut och planering verka för att tillgängliggöra och öka områdets attraktivitet för friluftslivet.

Stora opåverkade områden, ska i planering, lovgivning och exploatering skyddas så långt som möjligt mot åtgärder som kan påverka områdets karaktär som ostörd negativt.

Tysta områden, dessa områden ska i planering och beslutsgivande skyddas mot nya verksamheter som medför att den existerande ekvivalenta ljudnivån i området kan överskridas.

Teckenförklaring

- Axel som har en framträdande betydelse för planförslaget, utveckla mark- och vattenområden.
- Redogör för planförslaget i jämförelse med nollalternativet
- Redogör för nollalternativets, nu gällande översiktsplan i förhållande till planförslaget

5.9 Konsekvenser av fokusområdet utveckla mark- och vattenområden

Läs mer om planförslaget konsekvenser: Konsekvensbeskrivning av översiktsplan - Mitt Värnamo 2035.

De aspekter som bedömts vara mer framträdande än andra behandlas och bedöms i en värderos där de jämförs med 0-alternativet (gällande översiktsplan).

Dessa aspekter är:

- Miljökalitetsmål för vatten och luft
- Bevarande av biologisk mångfald
- Klimatpåverkan/utsläpp av växthusgaser
- God livsmiljö
- Hållbar bebyggd miljö
- Riskhantering

Hållbar bebyggd miljö

En VA-plan tas fram parallellt med översiktsplanen där även en plan för hantering av dagvatten finns med. Kommunen strävar efter en robust VA försörjning och vill succesivt minska antalet anläggningar och koncentrera verksamheten. God och långsiktig planering för vatten och avlopp medför bra förutsättningar för en hållbar vattenförsörjning. Färre enheter medför att de ekonomiska investeringarna kan koncentreras till färre

enheter och större volymer vatten kan behandlas på ett ställe vilket minskar miljöpåverkan genom färre intag och utsläppspunkter. Det finns ingen uttalad viljeinriktning att utöka det kommunala VA-nätet. Samtidigt finns intentioner att exploatera nya områden där det inte finns några planer på kommunalt VA. Gemensamma lösningar för enskilt VA ska eftersträvas. Samtliga dessa åtgärder kan ha både negativ och positiv inverkan på miljökvalitetsnormerna för vattenförekomster.

Att identifiera oskyddade de viktiga vattenresurserna för befintliga och framtida behov befrämjar god hushållning. Generellt ska skyddet mot olyckor med farligt gods vid vattentäkter förstärkas vilket är positivt för miljökvalitetsnormen för grundvatten.

Kommunens huvudvattentäkt Värnamo-Ekeryd uppfyller idag inte kriterierna för god kemisk status. Det anges ett antal åtgärder som bör vidas för att förbättra situationen vilket är något som bör ges högsta prioritering eftersom dricksvatten är en av våra känsligaste resurser.

Dag- och spillvattensystemen finns klimatriskerna med ökad nederbörd. Kommunen ska arbeta för ett klimatanpassat spillvattensystem. Hänsyn till ökad nederbörd tas genom målsättningen att kompensera för nya hårdgjorda ytor. Detta står dock i direkt konflikt med intentionen om att förtäta bebyggelsen i tätorterna eftersom det ger mindre förutsättningar för nya infiltrationsytor. Grönstrukturplanen kan därför vara ett bra komplement till denna konflikt och bidra med hållbara lösningar och möjlighet att tillvarata ekologitjänster som grönytor tillhåll. Grönstrukturen bidrar även positivt till den ekologiska mångfalden, luftkvaliteten och invånarnas hälsa.

Markanvändningen ska vara lämplig för ändamålet och kommunen har identifierat ett antal risker som ska beaktas. Bebyggelsen ska anpassas till den ökade risken för skyfall och i vissa områden där översvämningsrisken är stor ska ingen ny bebyggelse tillåtas. Begränsningar för nybyggnation kan även utgöras av naturolycksrisker, såsom skred eller ras samt markföroreningar, radon, buller och luftkvalité. Andra identifierade risker är farligt gods och riskområden för viss typ av verksamhet. Man ska även planera risker att drabbas av brand och olyckor i ett tidigt skede.

De områden som länsstyrelsen har identifierat som förorenade ska beaktas vid planeringen och gärna undersökas. Det är viktigt att detta görs då flera av områdena endast är identifierade

Hållbar bebyggd miljö

Miljö-kvalitetsmål

Klimat-påverkan

God livsmiljö

Risk-
hantering

genom verksamheten som bedrivit på platsen och ingen kunskap finns om verksamheten har förorenat marken eller vattnet. Detta bör gälla även om verksamheten är klassad som låg risk. Giftfri miljö är det miljömål som framför allt berörs av detta ställnings-tagande men även biologisk mångfald och folkhälsa berörs.

Hållbar be-
byggd miljö

Ett mål är att se avfall som en resurs. Detta är delvis positivt utifrån ett hållbarhetsperspektiv men kräver stor eftertanke och försiktighet då mycket avfall innehåller föroreningar av olika slag som genom återvinning kan spridas på ett okontrollerat sätt vilket i sin tur kan påverka miljömålet giftfri miljö negativt. Ett exempel är ambitionen att återföra avloppsslam till jordbruksmark vilket först ser bra ut men kan vara problematisk då detta slam ofta innehåller läkemedelsrester, olika kemikalier och tungmetaller. Det kan även innehålla bakterier och virus som kan spridas till åkermarken med slammet. En noggrann kontroll av allt avfall måste ske innan det kan återvinnas. Större tillgänglighet till återvinningsstationer ökar benägenheten att sortera avfallet och materialsortering är ett sätt att underlätta återvinning.

Klimat-
påverkan

Kommunen vill öka andelen förnyelsebar energi och minska energiförbrukningen i kommunen. Detta ska göras bland annat genom att främja fordon med förnyelsebar energi. Vid ny bebyggelse ska hänsyn tas till lokalklimatet. Om detta medför att vissa verksamheter ska styras till vissa områden framgår inte av planen. Vid ny- och ombyggnation ska energisnåla lösningar främjas. Detta kan ge positiva effekter på klimatmålen och även bidra till en bättre luftmiljö om det medför minskad förbränning.

Klimat-
påverkan

God livsmiljö

Vindkraftsparker är stora industriella etableringar och har generellt stor negativ påverkan på både naturintressen, friluftsliv, landskapsbild och djur och växter, men det är en förnybar energikälla som inte påverkar klimatet vid användning. Det är inte möjligt att göra en generell bedömning av konsekvenserna för vindkraftsetableringar, utan varje enskild vindkraftsetable-ring måste bedömas.

God livsmiljö

Kommunen pekar ut ett antal områden som ska prioriteras som tysta och har tagit fram kriterier för definitionen av tysta områden och vilka begränsningar för markanvändning som ska finnas för dessa områden. Buller och höga ljudvolymmer är skadligt för människor i längre perspektiv. Att bevara tysta områden ger positiva effekter för flera miljökvalitetsmål och även för friluftsliv och folkhälsa.

Kommunen ska fortsätta att skydda de redan avsatta områdena för skydd av natur och miljö genom riksintressen, Natura 2000-områden, naturreservat, naturminnen, djur- och växtskyddsområden biotopskydd och nationalpark. Inga planer på nya skyddade områden finns angivna i översiktsplanen, men även vissa större lågexploaterade områden ska ha ett visst skydd mot nya störande verksamheter. Dessa verksamheter och områden räknas upp i planen. Undantag från detta skydd definieras i planen och är större infrastrukturprojekt som är av riksintresse.

Det nämns att Värnamo stad kan komma att expandera i riksintresseområdet ”Lagan nedströms Hörledammen” och att detta ska ske så att värdena inte skadas. Detta är helt i linje med lagstiftningen och positivt för naturvård, vattenskydd och friluftsliv. Det är av vikt att denna avvägning sker för alla projekt i riksintresseområdet för att inte riskera de värden som ska prioriteras. Andra tätortsnära naturområden ska utvecklas med inriktning mot friluftsliv och rekreation. Det är viktigt att detta görs varsamt så att inte områdena blir för parklika och planerade då sådana miljöer är mindre attraktiva för djur och växter och därmed negativa för miljömålen om biologisk mångfald.

Jordbruksmark ska inte exploateras eller fragmenteras om det inte har betydelse för centralortens utveckling. Detta betyder i praktiken att ingen jordbruksmark i stadsnära lägen är skyddad för exploatering. En viktig aspekt är att det inte går att få tillbaka jordbruksmark som en gång exploaterats. Detta får på längre sikt negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden och den lokala livsmedelsproduktionen. Att jordbruk endast kan bedrivas på större avstånd från tätorterna är även negativt för en levande landsbygd och i förlängningen klimatmålet då mat måste transporteras länge när lokal matproduktion försvinner. Kommunens förslag till åtgärder för att främja ekologiskt jordbruk och biologisk mångfald på kommunal jordbruksmark har troligen liten betydelse då det framför allt är den marken som kommer att exploateras.

Biologisk
mångfald

Hållbar be-
byggd miljö

God livsmiljö

Biologisk
mångfald

Hållbar be-
byggd miljö

6. Planeringsstrategier för fokusområdet Främja hållbar näringslivsutveckling

Besöksvänliga Värnamo kommun

Livsarenan Värnamo kommun

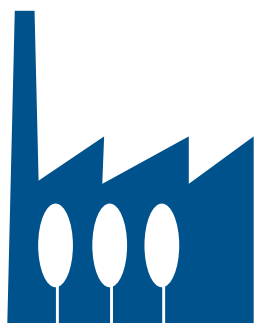
Plats för och näring till näringslivet

Areella näringar

Kunskaps-, tjänste-, och tillverkningsnäringar

Handelsnäringar

Ett starkt kommuncentrum, - en stark kommun

6.1 Planeringsstrategi: Livsarenan Värnamo kommun

Syftet med planeringsstrategin är att visa med vilka viljeinriktningar som kommunen har för avsikt att arbeta för att stärka näringslivet i kommunen. En grundförutsättning för detta är att Värnamo är en attraktiv kommun att bo i, att arbeta i och att driva, utveckla och etablera en mångfald av olika företag i. Kommunens läge i en infrastrukturellt viktig knutpunkt, där flera större vägar och järnvägar möts, ger kommunen en strategisk och logistiskt fördelaktig lokalisering. Värnamo är ett delregionalt centrum i sydvästra Sverige. Dessa förutsättningar genererar förmånliga förhållanden för näringslivsutveckling. Det är önskvärt att dessa fördelar tas tillvara i den kommunala planeringen i syfte att utveckla näringslivet.

Planeringsstrategin har en koppling till den nationella miljömålet, God bebyggd miljö

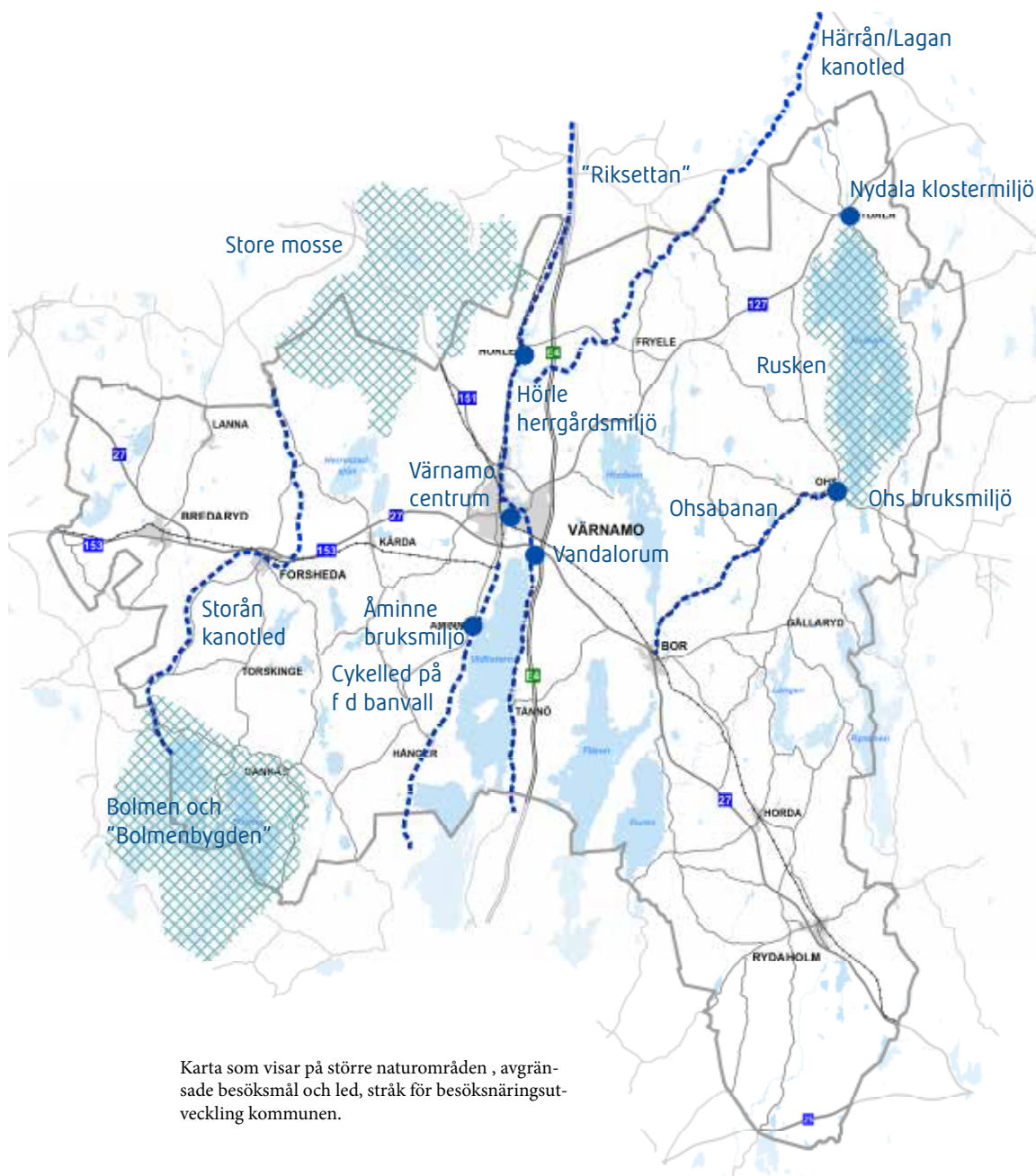
Den kommunala visionen och befolkningsutvecklingen visar båda på att kommunen ska växa befolkningsmässigt. En förutsättning för detta är att kommunen har ett näringsliv och en arbetsmarknad som växer i takt med befolkningsökningen. Målet för Värnamo kommuns näringslivspolitik är således att skapa förutsättningar för fler arbetstillfällen. Utifrån rådande sysselsättningsgrad så kommer befolkningsökningen till år 2035 också innebära att cirka 3300 nya arbetsplatser måste tillskapas. Detta för att möta befolkningsökningen och för att kunna leva upp till den kommunala visionen om 40 000 invånare till 2035.

6.1.1 Ställningstaganden

Livsarenan Värnamo kommun

- Kommunen ska ha en plan för näringslivsutvecklingen som ska tas fram i samverkan med kommunens näringslivsbolag. Planen ska sätta ramarna och redogöra för prioriteringar inom kommunens arbete med näringslivsutveckling med utgångspunkt i kommunens vision för befolkningsutveckling.
- Kommunen ska fortsätta verka för lokala och regionala näringslivssamarbeten kring exempelvis marknadsföring, utveckling av infrastruktur, utbildning, tillgänglighet och attraktivitet.
- Värnamo kommun ska vara en part som bidrar till företagens utveckling och tillväxt bland annat genom att öka utbudet av mark och lokaler i kommunen.
- Kommunen ska i samverkan aktivt verka för att utlokalisera centralt belägna, störande verksamheter till bättre lämpad lokalisering. Detta i syfte att göra det möjligt för dessa företag att fortsätta att utvecklas i kommunen och för att möjliggöra centralt belägen bostadsbyggnation och för det centrala läget, bättre lämpade etableringar av verksamheter.
- Värnamo kommun ska i strategisk planering verka för att näringslivets behov av arbetskraft och kompetens tillgodoses, genom ökade och lokala möjligheter till kompetensutveckling och större arbetsmarknadsregioner samt genom samverkan.

Värnamo kommun ska fortsätta att verka för näringstillväxt bland annat genom att Gummifabrikens funktion av mötesplats och inkubator för företagare i Värnamo stärks. Andra faktorer av betydelse för näringslivets tillväxt är att verka för ökad arbetskraftsförsörjning genom att erbjuda variation i boende och ett brett utbud av kultur- och fritidsaktiviteter.

6.2 Planeringsstrategi: Besöksvänliga Värnamo kommun

Syftet med planeringsstrategin är att lyfta fram besöksnäringen i kommunen och redovisa med vilka viljeinriktningar detta ska göras. Besöksnäringen ges en egen planeringsstrategi för att uppmärksamma dess stora och växande betydelse för kommunen näringslivsutveckling och kommunens arbete att bredda det befintliga näringslivet. Det är därav av stor vikt att man i planering, exploatering och i mellankommunal och regional samverkan utvecklar, stärker och tillgängliggör befintliga besöksmål och verkar för att nya kommer tillstånd.

Besöksmålet Värnamo kommuns särdrag och identitet ska vidareutvecklas.

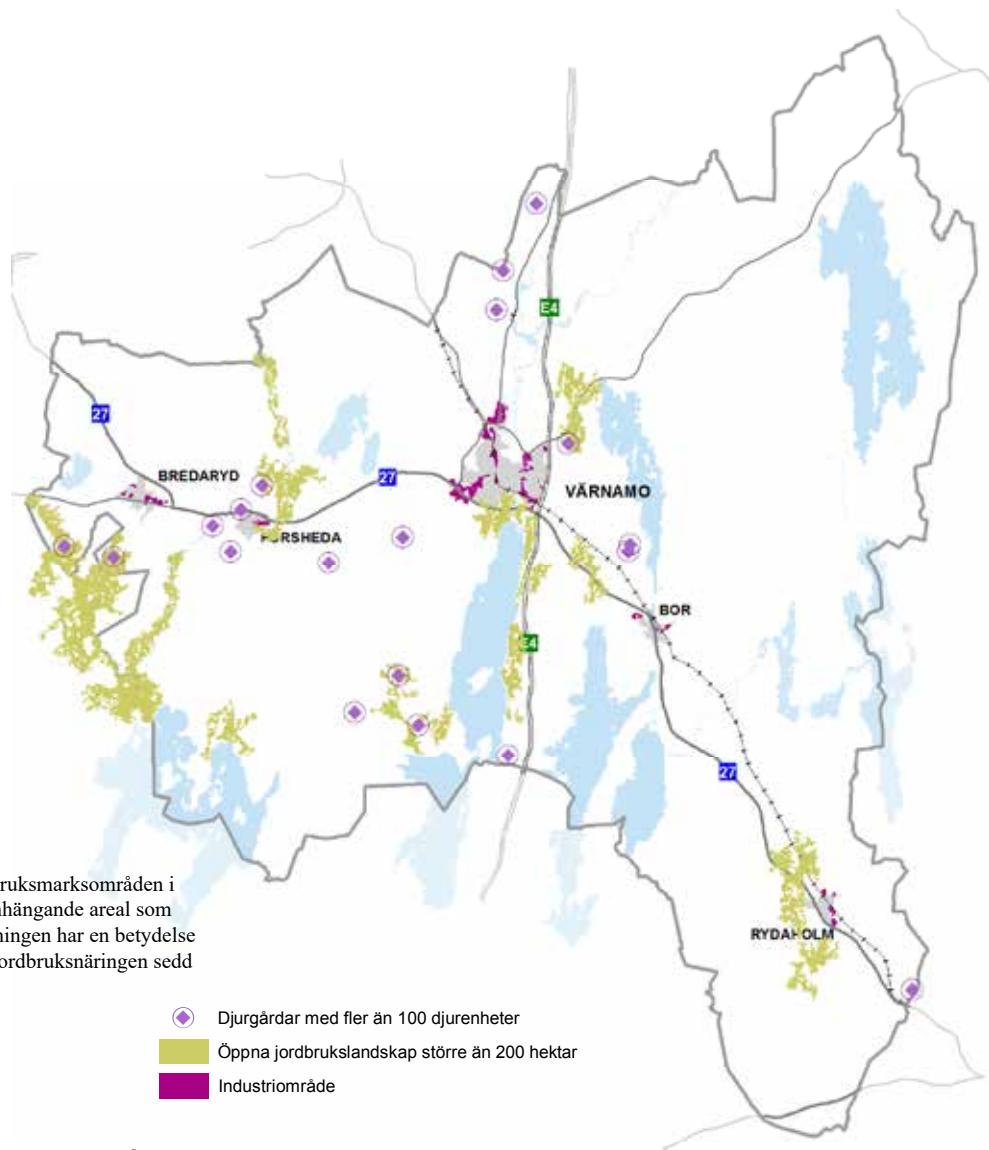

Planeringsstrategin har en koppling till den nationella miljömålet, God byggd miljö och Ett rikt växt & djurliv

6.2.1 Ställningstaganden

Besöksvänliga Värnamo kommun

- Kommunen ska verka för att ta till vara den stora utvecklingspotential som finns i landsbygds- natur- och kulturturism.
- Värnamo kommun ska verka för att de kvalitéer och värden som utpekade utvecklingsområden för besöksnäring besitter förstärks, bland annat genom planering, mellankommunal samverkan och ökad tillgänglighet mellan områden och tätorter.
- Värnamo kommun ska verka för att före detta "Riksettan" (väg 846/606) ska fortsätta utvecklas som en attraktiv turistväg i kommunen. Bland annat genom att verka för kommunens natur- och kulturlandskap längs vägen och möjliggöra för en utveckling av besöksmål och attraktiva rastmöjligheter. Riksettan är ett mellankommunalt intresse.
- Värnamo kommun ska genom planering och exploatering verka för att vara en viktig evenemangsdestination med goda fysiska förutsättningar för ett brett utbud av evenemang. Evenemang som medför positiva synergieffekter för kommunens invånare ska prioriteras.
- Besöksnäringen ska understödjas av kommunen genom att turistmål och tätorter binds samman med attraktiva cykelvägar och leder. Kommunen ska verka för att den gamla banvallen mellan Värnamo och Markaryd kan utvecklas till en potentiell turist-, och cykelled.

Karta som bland annat visar stora sammanhängande jordbruksmarksområden i kommunen. De områden som redogörs för har en sammanhängande areal som överskrider 200 ha och som kommunen därav gör bedömningen har en betydelse både för landskapsbilden samt en mer betydande roll för jordbruksnäringen sedd som en helhet för kommunen.

- Djurgårdar med fler än 100 djurenheter
- Öppna jordbrukslandskap större än 200 hektar
- Industriområde

6.3 Planeringsstrategi: Plats för, och näring till näringslivet

Syftet med planeringsstrategin är att verka för näringslivet fysiska behov för att kunna utvecklas. Med vilka ställningstaganden ska kommunen gynna framväxten av tjänste- och kunskapsbaserade näringar och med vilka ställningstaganden ska man gynna de traditionella, areella och tillverkningsbaserade näringarna och med vilken viljeinriktning ska Värnamo kommun utveckla sin redan erkända handel.

AREELLA NÄRINGAR OCH GRÖNA NÄRINGAR

De gröna näringarna är betydelsefulla för tillväxt och en del av nyckeln för att komma till rätta med klimatutmaningen. Genom ett livskraftigt jord- och skogsbruk kan vi skapa en hållbar livsmedels- och energiförsörjning samt jobb och tillväxt i alla delar av landet. Det gör de gröna näringarna till en framtidsbransch.

Kommunen räknar sig till att vara en landsbygdskommun och de areella näringarna är ett viktigt inslag i näringslivet. Utöver dessa aspekter spelar dessa näringar en stor roll i att upprätthålla det landskap som utgör kommunens. De areella näringarna har på grund av lönsamhetskrav

Planeringsstrategin har en koppling till den nationella miljömålet, God byggd miljö, Ett rikt odlingslandskap

Läs mer om kommunens näringsliv: Planeringsunderlag, kap 7, sid 89.

genomgått stora förändringar, - enheterna har blivit allt större och effektivare. Ett alternativ till att växa och bli större är att verksamheten utvecklar flera ben att stå på, en breddad verksamhet där man själv kan förädla råvaran eller bjuda in besökare kan vara två framgångsrika sätt att möta framtiden.

TILLVERKNINGS-, KUNSKAPS-, TJÄNSTENÄRINGAR

Värnamo kommun präglas av den småländska företagsamheten. Värnamoområdet tillhör en av Sveriges mest intressanta företagarregioner. Det finns många större tillverkningsindustrier kopplade till kommunen, dominerar gör bland annat gummi-, plast-, metall-, maskin- och pappersindustrin. Det går mycket bra för flera av kommunens företag och flera är kraftigt exportinriktade. Kunskaps- och tjänstenäringarna har inte samma tradition i kommunen men är de näringar som spås utvecklas starkast. Kunskapsintensiva näringar efterfrågar hög regional tillgänglighet stadskvaliteter och hög bredbandskapacitet, miljöer och platser som förstärker företagets varumärke och som kan attrahera den bästa arbetskraften. Kommunen behöver göra plats både för den traditionella tillverkningsindustrins behov och tillskapa attraktiva lägen för kunskaps- och tjänstenäringar. Kommunen kommer i vidare planering, fördjupningar av översiktsplanen, planera för näringslivsutveckling genom att peka ut mark lämpad för respektive näring i respektive tätort.

HANDEL

Marknad och handel har historiskt sett varit synonymt med Värnamo och dessa företeelser har spelat en avgörande roll i stadens framväxt. Idag spås stora förändringar för handeln som bransch, en framtid där den mesta detaljhandeln tros komma ske digitalt.

Samtidigt som shoppingcentrum och andra handelskärnor kan komma att få mindre betydelse för handel kommer människors behov av tjänster, upplevelser och möten finnas kvar och därmed kan dessa platser fortsätta vara viktiga men med delvis andra funktioner.

6.3.1 Ställningstaganden

Plats för och näring till näringslivet

AREELLA NÄRINGAR OCH GRÖNA NÄRINGAR

- Jordbruk och skogsbruk är de dominerande näringarna på Värnamo kommuns landsbygd. Verksamheter inom jordbruk och skogsbruk ska ges goda fysiska förutsättningar att vidareutvecklas. I översiktsplan har stora sammanhängande jordbruksmarksområden med särskild betydelse pekats ut.
- För att bidra till en levande landsbygd ska kommunen verka för ett flexibelt synsätt som möjliggör förändring av innehåll och funktion på landsbygden. Fler sorters näringar ska bidra till ekonomisk tillväxt men också till en mer tillgänglig landsbygd.
- Värnamo kommun ställer sig positiv till och ska i råd- och lovgivning och genom planering generellt uppmuntra att starta och driva verksamheter på landsbygden.

TILLVERKNINGS-, KUNSKAPS-, TJÄNSTENÄRINGAR

- Värnamo kommun ska verka för ökad tillgänglighet till kommunens verksamhetsområden genom kollektivtrafik samt gång- och cykelvägar.
- Kommunen ska genom planberedskap gynna nya etableringar och expansion av befintliga verksamheter. Planlagd industrimark ska finnas tillgänglig i alla kommunens större tätorter.
- Värnamo kommun ska verka för att det i kommunens centrala lägen ska finnas förutsättningar för etablering av kunskap- och tjänstebaserade verksamheter.
- Kommunen ska genom planering verka för att kunskap- och tjänstebaserade näringar integreras i bostadsbebyggelse för att skapa attraktivitet för näringslivet och för att skapa attraktiva, trygga och levande samhällen.

HANDEL

- Värnamo kommun ska främja handelssatsningar i centrala tätortslägen. Nya handelsetableringar ska i första hand etableras i redan befintlig bebyggelsestruktur, på allmänna platser, i kollektivtrafiklägen och i anslutning till centrumbildningar.
- Kommunen ställer sig negativ till rent externa handelsetableringar. För handel som inte konkurrerar med befintlig detaljhandel och som inte lämpar sig för en central placering ställer sig kommunen positiv till halvexterna lägen.
- Värnamo kommun ska aktivt arbeta för utveckling av kommunens centrummiljöer för att stärka befintliga handelsplatser och stråk, stärka dessa platser attraktivitet, identitet, tillgänglighet, trygghet och säkerhet. Handelsplatser ska planeras så att dessa är tillgängliga för fotgängare, cyklister och kollektivtrafikanter.

6.4 Planeringsstrategi: Ett starkt kommuncentrum, en stark kommun

Syftet med planeringsstrategin är att tydliggöra sambandet och vikten av Värnamo stads utveckling för kommunen som helhet. Kommunen behöver en starkt attraktiv stad för att landsbygd och övriga orter ska fortsätta att utvecklas. Planeringsstrategin tar upp denne företeelse som en viljeinriktning.

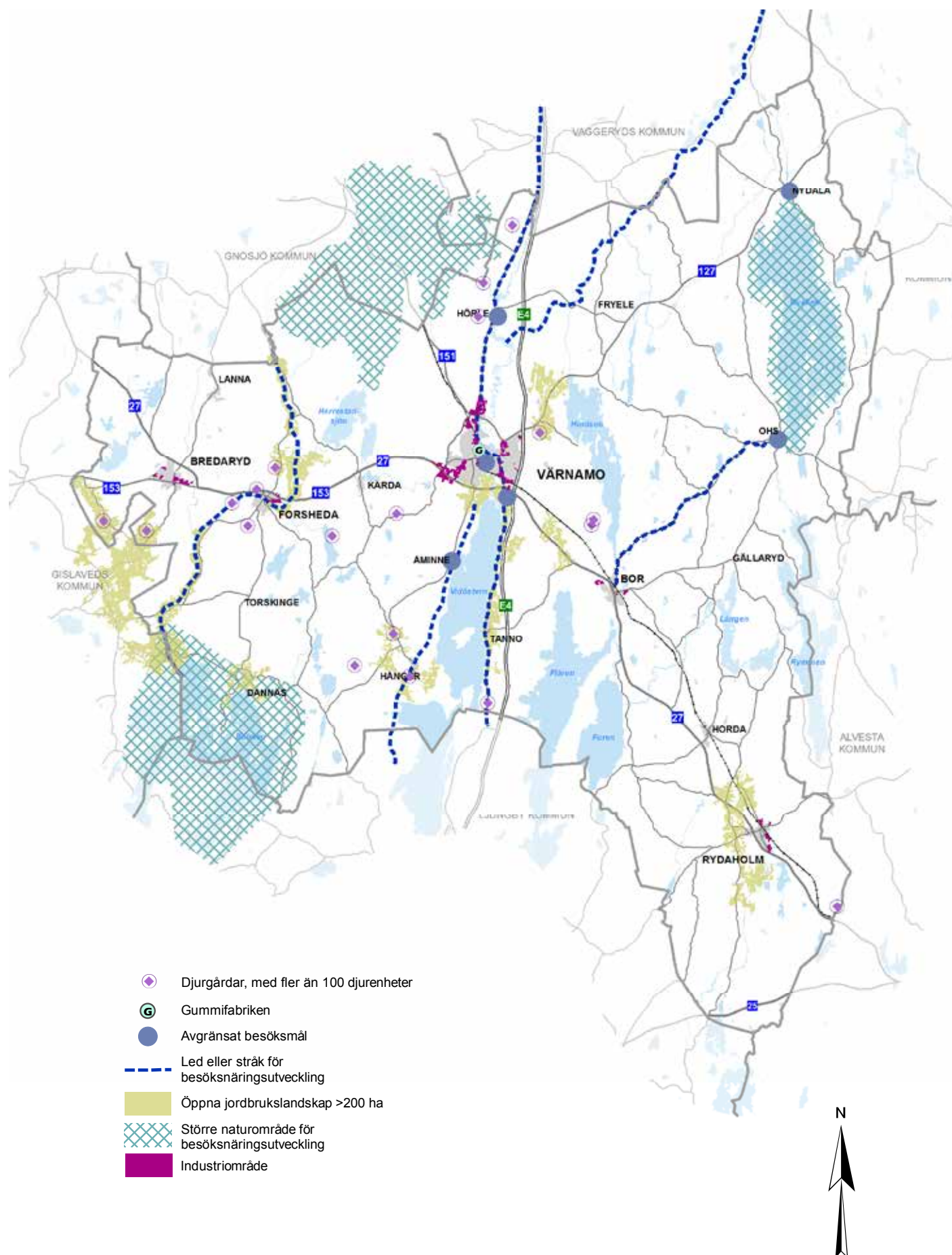
Planeringsstrategin har en koppling till det nationella miljömålet, God bebyggd miljö

6.4.1 Ställningstaganden

Ett starkt kommuncentra, en stark kommun

- Värnamo stad har en särskild roll som regional handelsplats. Kommunen ska verka för att utveckla denna ställning genom förbättrade kopplingar till centrum och genom samverkan mellan privata aktörer och kommunen.
- Kommunen ska verka för ett attraktivt kommuncentrum som ska generera positiva synergieffekter för hela kommunen. De offentliga miljöer som finns idag ska vårdas, utvecklas och nya skapas.

6.5 Mark- och vattenanvändningskarta för fokusområdet Främja hållbar näringslivsutveckling

6.5.1 Förklaringar

Gummifabriken, erbjuder bland annat genom Campus Värnamo utbildning och i förlängningen kompetensförsörjning för verksamheter i kommunen. Gummifabriken har även verksamhet som stödjer nyföretagande. Kommunen ska verka för Gummifabrikens som plattform för företagsamhet och näringslivsutveckling.

Avgränsat besöksmål av betydelse för besöksnäringens utveckling i Värnamo under planperioden. Kommunen ska i beslut, planering och skötsel verka för platsens attraktivitet och tillgänglighet bevaras och förstärks.

Led eller stråk för besöksnäringens utveckling. Kommunen ska genom beslut, planering och skötsel verka för att dessa leders attraktiviteten förstärks och utvecklas under planperioden.

Öppna jordbrukslandskap, område mer än 200 ha sammanhängande jordbruksmark, dessa områden är av särskild betydelse för de areella näringslivet men även för kommunens landskapsbild. Kommunen ska i planering, lovgivning verka för att dessa bevaras och inte fragmenteras.

Större naturområde för besöksnäringens utveckling. Kommunen ska i planering och lovgivande verka för att områdenas attraktivitet och tillgänglighet stärks under planperioden.

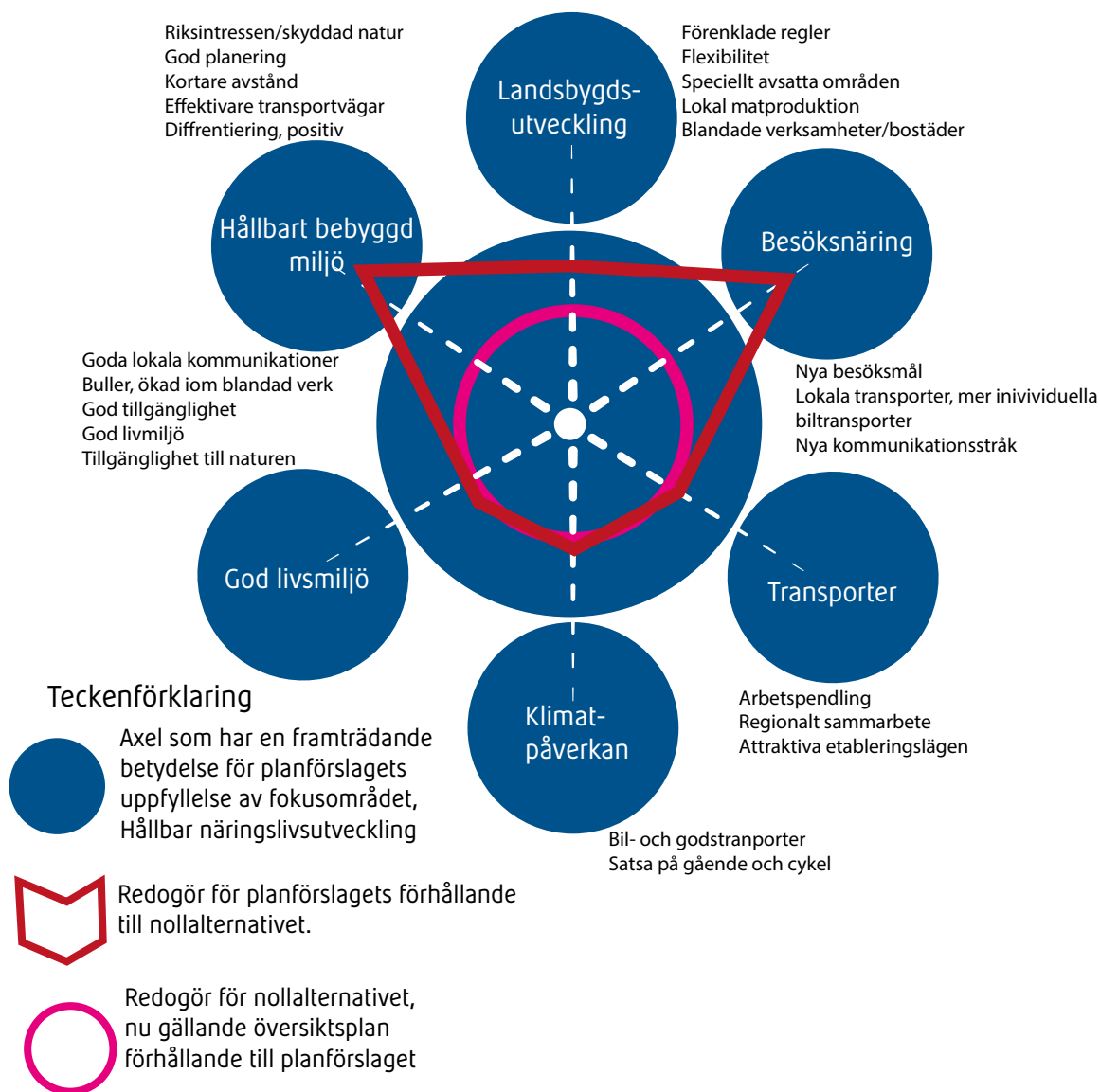

Djurgårdar med fler än 100 djurenheter.

Befintliga verksamhetsområden.

6.6 Konsekvenser av fokusområdet Främja hållbar näringslivsutveckling

Läs mer om planförslagets konsekvenser: Konsekvensbeskrivning av översiktsplan - Mitt Värnamo 2035.

De aspekter som bedömts vara mer framträdande än andra behandlas och bedöms i en värderos där de jämförs med 0-alternativet. Dessa aspekter är:

- Landsbygdsutveckling
- Besöksmålsverksamhet
- Klimatpåverkan/utsläpp av växthusgaser
- God livsmiljö
- Hållbar bebyggd miljö
- Regionala transporter

Att utveckla besöksnäringen är en viktig del i att främja näringslivet. Detta gäller främst besöksnäring på landsbygden. Turism längs gamla Riksettan ska främjas särskilt och de kulturintressanta objekten som finns ska utvecklas. De positiva effekterna är

en levande landsbygd kring besöksobjekten där förutsättningar finns för en god livsmiljö för dem som bor och driver verksamheten. Tillgängligheten till naturen kommer att öka när nya områden öppnas upp genom besöksnäringen. Förhoppningsvis kan en bättre möjlighet till en aktiv fritid främja folkhälsan.

Satsningen på olika evenemang exempelvis sportevenemang som utförs i naturmiljön, kan få stora lokala effekter främst genom slitage och olika typer av störningar under själva evenemanget. Generellt kommer satsningen på besöksnäring att ge upphov till ett ökat behov av transporter både persontransporter och tyngre transporter vilket kommer att påverka klimatmålet negativt. Möjligheten för kollektiva transporter till denna typ av verksamheter är ofta begränsad även om kommunen vill underlätta för cykling och kollektivtrafik. En ökande turism kan ge upphov till slitage och störningar på naturmiljön och djurlivet vilket gör att satsningarna bör vara varsamma. Tysta områden kanske på sikt inte blir så tysta.

Kommunen vill vara en attraktiv kommun för näringslivet med ett bra företagsklimat. Kommunen är en knutpunkt mellan flera kommunikationsstråk, både vad gäller vägar (E4 och väg 27) och järnvägslinjer. Detta vill kommunen främja ytterligare genom att ta fram byggbar industrimark nära kommunikationsstråken och i anslutning till de större tätorterna. Detta gör att transporter kan effektiviseras och att lokala transporter kan kortas, vilket kan ge positiva effekter på klimatmålen. Industrier i de mindre tätorterna kan innebära att de anställda kan få kortare resväg och det bidrar även positivt till en levande landsbygd.

Arbetspendlingen ska underlättas för att kunna tillgodose arbetskraftsbehovet hos företagen i kommunen. För att inte ge negativa effekter på klimatmålet bör denna pendling i största möjliga mån ske med kollektiva och miljövänliga transportmedel. Ur ett hållbarhetsperspektiv är inte pendling något positivt då det går åt stora resurser för transporterna. Det bidrar inte heller till trivsel eller deltagande i det lokala samhällslivet.

Att främja kunskaps- och tjänstebaserade näringar i centrala lägen är bra för tillgänglighet och attraktivitet men att sprida ut dessa näringar i bostadsbebyggelsen motverkar klusterbildningar och möjligheter till oväntade samarbeten.

Klimat-
påverkan

God livsmiljö

Hållbar be-
byggd miljö

Transporter

Klimat-
påverkan

God livsmiljö

God bebyggd
miljö

Klimat-
påverkan

Att motverka externa köpcentra utanför tätorterna är positivt både för tillgänglighet för alla och för att främja en god bebyggd miljö inne i tätorterna. Det ger ett levande centrum med möjlighet att uträtta ärenden utan att behöva ta bilen vilket är bra ur både jämlikhetsperspektiv, folkhälsan och bra för klimatmålen.

Landsbygds-
utveckling

Kommunen vill främja de areella näringarna genom att peka ut större sammanhängande jordbruksområden av särskild betydelse. Man ska även möjliggöra för förändringar av innehåll och funktion på landsbygden och underlätta lovgivning för nya verksamheter. Detta är positivt för den biologiska mångfalden då landskapet hålls öppet och det möjliggör även för en diversifiering av hur jordbruket kan drivas och kombineras med andra näringar för att få ett mindre jordbruk att gå ihop ekonomiskt.

Det medför även en större möjlighet att bevara kulturlandskapet och de kulturhistoriska miljöerna som finns i kommunens mer perifera delar och som kräver att dagens lantbruk fortsätter.

God bebyggd
miljö

Att planera att Värnamo stad ska leda utvecklingen för hela kommunen riskerar att förstärka urbaniseringstrenden och bidra till att utarma landsbygden i ett längre perspektiv.

